

REJTŐ JENŐ

A NÉMA REVOLVEREK VÁROSÁ

Országos Széchényi Könyvtár
MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR
HUNGARIAN ELECTRONIC LIBRARY

1999

ELSŐ FEJEZET

1.

– Ez a másfél év is jól kezdődik – mormogta a 13. Pác Tivald, amíg a detektív csuklójára tette a karperecet, és felkérte egyben, hogy hacsak lehetséges, fogja be a száját.

– Kérem... – dübnyögte sértődötten, mert nem szerette, ha mindenből ilyen nagy ügyet csinálnak.

Az egyik detektív közölte vele, hogy ha van pénze, akkor autón is mehetnek a rendőrségre.

– Még mit nem! Színházba ne vigyem magukat?!

A másik detektív felhívta a figyelmet arra a körülményre, hogy fájdalmas következményekkel jár, ha valakit szájon vágnak, és minek gyűjteni a pofonokat, amikor öreg napjaira e takarékoságának tőkéje aligha jelentheti életének nyugalmas alkonyát. Azután 13. Pác Tivaldot jobbról-balról, karjainál fogva elvezették éppen Honduras fővárosának, Tegucigalpának legnépesebb utcáján végig.

Bizonyára csodálja az olvasó, hogy egy bűnözőt azon előzetes számozással említek, mely inkább a királyok neveinek előjárója, nehogy valamelyik uralkodót a hasonnevű elődjével összecseréljék. Nem is jó rágondolni, hogy számozás nélkül mi lenne például Franciaországban a néhai Lajosokkal?! Azért még ne higgyük, hogy 13. Pác Tivald az alvilág királya volt. Az alvilág nem foglalkozik királyválasztással, mivel az alkotmány, továbbá az ezzel kapcsolatos törvényhozás, a jogrend és a közbiztonság szemükben valóságos anarchiát jelent.

13. Pác Tivald, mint a neve is mutatja, könnyen és gyakran került Pácba. Így azután a Pác gúnynév mellé elnevezték őt a Tizenhármának, ami tudvalevőleg szerencsétlen szám.

Bizonyára azért, mert kevés.

Hogy Tivaldnak miért keresztelték, azt maga sem tudta.

Miért keresztelte egy szép hangú devonshire-i lakatos éppen Tivaldnak a fiát, ez egyike a rejtélyeknek, melyek az eljövendő korok lélek-búvárait várnak. Miben nyilvánult egyébként a 13. Tivald nevű Pác balszerencséje? Íme:

Képzeljünk el egy 13. Pác Tivaldot, aki a világ legjelesebb kassza-fűrója, bűnügyi szakkörökben őszinte elismeréssel ejtik ki a nevét.

Minden közeli őrszem úgy keresi, ha említik, mintha sietve gratulálni akarna a Pác-féle lótusz alakú hidegvágás utolérhetetlen különlegeségéhez. Ügyes volt, körültekintő, óvatos, gyors, intelligens, és mégis...

Mondjuk, betör a Trilley és Tsa. cégnél. Gyönyörűen. Elsőrangú munka. Mesés eltávozás. Hatvanezer dollár zsákmány. Rövidesen két óra járásnyira a tett színhelyétől vidáman füttyörészik.

Erre elüti egy autót!

A körülállók ámuldoznak, mert amíg mentőkocsiba emelik, csak úgy szálldosnak a dollárok, mintha jókora négyszögletes leveleket hullajtana az ősz valamelyik út menti, hervadozó pénzfáról.

De nem. A sérült zsebéből hullik a pénz.

Persze, mire magához tér, ott áll egy nyájas főfelügyelő az ágya mellett, és mosolyogva csóválja a fejét.

Ez a Pác! A 13. Tivald! Ez mindig kifogja a balszerencsét!

Közismert, szinte népszerű volt eme balszerencséje miatt.

Amikor 13. Pác különösen derült, tavaszi napokon feltette szalmaalapját, szembejövő ismerősei visszafordultak és hazasiettek gumikabátjukért, mert ha Pácon szalmakalap van, akkor rövidesen túlnyomóan nedves idő várható.

13. Pác Tivald legfeljebb annyiban különbözött a többi balszerencsés embertársától, hogy vidám volt. Kóborolt a világban, és röhögött a saját balszerencséjén. Az volt a jelszava, hogy „füttyülök rám”. Azt is mondta néha, kaján kárörömmel, hogy: „úgy kell nekem, minek jöttem a világra!”

Lassanként felhagyott a kasszafúrással, csak ritkán és különlegesen alkalmasnak látszó esetekben kezdett munkába. De hogy lehet számára különlegesen alkalmas eset?

A balszerencse a legjobb lehetőséget is börtönnel fejezteti be. Viszont a szerencse a legsötétebb pillanatokban is váratlanul segítségére siet a kasszafúrónak. Az utóbbi eset 13. Pác Tivald előtt ismeretlen volt. Így lett a legkiválóbb kasszafúró lassanként hobóvá. Egy-egy jó tréfát, egy-egy jól sikerült ökölcsapást többre tartott mindennél. Hogy időnként valamelyik nagyvárosban a hobó kasszafúró lett, majd a büntetés letöltése után ismét hobóvá vált, ez érdekesen tarkította életét.

Negyvenen túl, deresedő fejjel, vidáman járta a világot, a börtönöket, és tudta, hogy mindenben balszerencséje van. Ezért ismerték úgy az alvilágban, mint 13. Pác Tivaldot.

A Pencroft vezetéknev már előtte is homályos volt.

Hondurasban néhány kisebb–nagyobb munka terhelte a lelkiismeretét, ezért most a várható büntetésről és bűneiről hevenyészett nyersmérleget csinált, miközben a két detektív karjainál fogva vezette. Legfeljebb két esetet bizonyítanak rá. És mondjuk Guadalcarnál azt a harmadikat.

A Marlow–esetet megússza: Nem is gondolják, hogy 13. Pác munkája.

Ez nem az ő stílusa volt. Ugyanis az átkozott emlékű, legendás zsákmány Marlow–éknál besurranással kezdődött, és ez nem vall rá. Később csodás hidegvágás útján sikerült kiemelnie a páncélszekrényből a hondurasi társaságokban annyira csodált Marlow–féle családi briliánsokat, de a besurranás szépséghibáján ez mit sem változtat. És utóbb sem ütötte el jármű. Az alvilág úgy vélte, hogy Pác Tivaldot ilyen zsákmány alapján trónfosztottnak tekintheti.

Kézenfekvő feltevés.

A balszerencse olyan, mint a szerelmes nő: semmi köze az ésszerűséghez. Olykor látszólag minden ésszerűség ellenére csatlakozik valakihez, de éppúgy elhagyja minden konstatálható ok nélkül egyik pillanatról a másikra.

2.

Ám ez esetben az alvilág közvéleménye tévedett. Soha nagyobb balszerencsét ne kívánjunk embertársainknak, mint 13. Pác Tivaldét az említett zsákmánnyal kapcsolatban.

Kiderült, hogy a Marlow–ékszerek hamisak!

Ez csak akkor lett nyilvánvaló, amikor a tettes barátja és üzletfele, Művészi Mánuel megnézte a gyémántokat. Művészi Mánuel műfordító volt és esszéista. Ezenfelül történelmi színműveket írt, továbbá szépen virágzó orgazdaságot vezetett a külvárosban. Művészi Mánuel háza tája sok tekintetben emlékeztetett az úgynevezett farmokra. Ott is a föld megművelése adta a legtöbb munkát. Itt eltulajdonított zsebórák, nemesfémből készült evőeszközök, Napóleon–aranyak és ezüst gyertyatartók kerültek vetéskor a földbe. E farmon a gazda egymaga végezte a mezei munkát, és jaj lett volna annak, aki ásatást rendez éjszaka a kertben. Itt már megtörtént a közmondás, hogy valaki vermet ásott, és maga esett bele... És ott is maradt végleg.

Művészi Mánuel egy hatalmas páncélszekrény közelében naphosszat bírált mindenfélét. Zsebórákat, színműveket, gyémántot, perzsasző-

nyezet, svéd balladákat, japán porcelánokat, francia vígjátékokat, svájci órákat és orosz írókat.

Hihetetlenül lelkes, idealistához illő műbecsléssel értékelte nagy írók alkotásait, viszont emelkedett szellemhez méltó megvetéssel nyilatkozott egészen nagy értékű drágakövekről is. Lenézte a földi javakat! Drámai gúnnyal közölte egy remek platina karóráról, hogy Byron bármelyik sora többet ér, és különben is rossz az ütőszerkezete. (Nem Byroné!) Az egész vacakért – kizárólag Dosztojevszkij kedvéért, aki emelkedett hangulatba hozta – hajlandó százötven dollárt adni. Persze, más kérdés, hogy mi lett volna, ha a művészet feletti elragadtatását is készpénzben kellett volna kinyilvánítania? Na jó, kérem! Akkor hagyjuk ki a játékból Művészi Mánuel, mert nem tudjuk, milyen sors várna Beethovenre és Goethére, ha az emberek kizárólag készpénzben fejezhetnék ki a művészek iránti elismerésüket.

Nincs kizárva, hogy Beethoven nevét ma senki sem ismerné, és Goethe mint halhatatlan államminiszter pihenne, teljesen elfeledve.

Az vesse hát az első követ Művészi Mánuelre, aki az első önként odadobott aranypénzt vetné a múzsáknak, ha elismerését másképp nem lehetne kifejezni.

Művészi Mánuelhez vitte a kasszaőr a legendás Marlow-ékszereket.

A vén becselő nyersen kacagott, mint egy sátán, vagy még inkább, mint egy vidéki színtársulat intrikusa, amikor a Marlow-ékszereket megpillantotta. Közölte 13. Pác Tivalddal, hogy a fejék, a nyakék és valamennyi ék között itt az asztalon egyetlen valódi ék van szerinte: a tettes melleleg ott heverő feszítővasa. A többi ék értéktelen, hamis ékszer. Olyan hamis, hogy hamisabb már nem is lehetne. Mit lehet tenni?

Gondolt egyet a kasszaőr és elküldte a csillogó lomot elvált feleségének, aki New Yorkban azóta régen férjhez ment és vidéken él, gyermeke lett, és újabban özvegy volt. A 13. Pác Tivalddal változtatlanul levelezett. Majd a gyerek eljátszadozik a hamis ékszerekkel. Madge később írt, hogy az ékszereket emlékül megőrzi egy régi ruháskosárban a padláson, de a kislánynak nem adja a kezébe, mert a gyerek megkarcolja magát a foglalat élén. Igazi játékszer nem lehet éles.

Tehát még játékszernek is hamis.

Ilyen előzmények után túrni kellett Pác Tivaldnak, hogy a lapok elefánttá fújják a hihetetlen ékszerrablást, és hogy ezek a jellemükből tel-

jesen kivetkőzött Marlow-k világgá hengegik vagyonukat, úgy állítva be a hitvány üvegholmit, hogy a leírás hallatára a legendás értékű kék gyémántok elzöldültek a sárga irigységtől.

Ezeken gondolkozott, míg a detektívek között haladt.

De merre vezetik a detektívek? Erre nincs semmiféle főkapitányság! Megállt.

– Na gyerünk!

– Ne lökdössön!... Miért lökdös? Hová visznek?!

– A kerületbe!

Most egy szürke ház elé érnek.

Ez meg micsoda? Minek állnak meg itt?

Pác a kerületi kapitányságot is ismerte. Ez nem az.

– Én ide nem megyek! Ez nem rendőrségi épület, és...

Nem fejezhette be, mert egy lökéssel a kapu alá továbbították. Ó! Hisz ezek nem rendőrök! Szélhámosság! Csak a kezét mozdíthatná! De bilincsből volt. Egy újabb lökés után valami pincébe gurult. Lefelé zuhant néhány lépcső magasságából, és betört az orra. Most mi van? Feltápáskodott... Körülötte vaksötétség, néhány láda és hordó. A kalapja közben lerepült, és most nem találja. Csodálkozva látta, hogy valahol fent egy homályos ablak van, és járókelők léptei kopognak.

Hohó!... Hiszen ez az utca! Elindult.

– Maradjon ott, ahol van! – szólt egy hang a sötétben. – Ha életjelt akar adni, szívesen elszaladok a legközelebbi rendőrszertér.

Inkább maradt.

3.

– Ki beszél?

– Semmi köze hozzá.

– Miért fogtak el?

– Hogy idehozzák.

– Miért bilincseltek meg?

– Hogy ne tudja a kezét mozgatni. De ez csak lélektani hatás. Ha egy kicsit széthúzza a karperecet, nyomban lehull. Nincs bezárva.

Jé! Hiszen amint mozdítja a kezét, a karperec leesik, mint valami csokorra kötött pántlika. Micsoda szuggesztív hatalma van a törvénynek! Az ember egy presztízzsel zárt béklyóban is tehetetlen.

A másik azután nem szólt semmit. De 13. Pác egy alkalommal oda ment hozzá, és fenyegetően hadonászott előtte, mire egy pofon hul-

lott rá a sötétből, s Pác könnyed szaltóval távoli ládák és hordók közé hullott.

Miféle szélhámosságot terveznek vele?

Az ügyebár nevetségés volna, ha ő segítségért és rendőrért kiáltozna. Vannak az életben furcsa helyzetek. Vele jogtalanság történt, személyes szabadságában korlátozták, továbbá könnyű testi sértésben részesítették, amire egyébként még visszatér, ha a pasassal szembe kerül. De például miért lehet őt, 13. Pác Tivaldot bántalmazni és elzárni, olyan módon, hogy a legelső rendőr meghallhatná a pinceablakon át az ordítást, és ő nem ordíthat. Az ő helyzetében, most minden ember ordíthatna. Kéne valami törvény, gondolta, ahogy ott kuporgott, amely szerint bűnözők ne bűnhődhessenek másért, csak a bűnükért. Hogy a rendőr, aki őt innen kiszabadítja, ne vihesse azonnal a rendőrségre. Mivel ilyen törvény, tudtával, nem volt, elhatározta, hogy aludni fog, és szépen kitapogat magának egy fekvőhelynyi teppet a ládák között.

A következő pillanatban a közvetlen szomszédságában egy merev, jéghideg testet érintett meg. Mi ez? Halott... Egy mezítelen halott hever a földön.

– Uram! – szólt az ismeretlen felé – itt egy hulla van.

– Tudok róla. Én tettem oda.

– Ki ez? És miért halt meg?

– Legyen szíves és foglalkozzék a saját halottaival. Azt hagyja ott békében nyugodni.

Ezzel a higgadt és aljas idegen cigarettára gyújtott.

13. Pác búsan ült egy alacsony ládán, a halott szomszédságában. Ez kínos. Kisebb szabadságvesztései között itt valami nagyobb ügybe keveredhet. Közben arra gondolt, hogy régi tervét kellett volna megvalósítania, legjobb barátja, Művészi Mánuel hatalmas pénzszekrényének megfúrását.

Megjegyzem, ez a Pác Tivald kitűnő cimbora volt. Jól tudta, mi a betyárbecsület. Művészi Mánuel kifosztását azonban, barátságuk ellenére, helyesnek vélte. És vonzotta az a hatalmas páncélszekrény, és vonzotta, hogy megbüntesse Művészi Mánuel, aki kedvenc íróira való hivatkozással hihetetlenül olcsó áron vásárolta meg a bűnözők súlyos kockázattal szerzett zsákmányát.

Minden balszerencséje ellenére éppen ezzel a szándékkal indult el. Volt cinkosa, aki különböző értéktárgyakkal felkereste volna Művészi Mánuel, hogy azután elkábítsa klóretillel. Az alvó Művészi Mánuel

megfelelő csomaggá göngyölték volna, majd ő felvette volna a párharcot a világhírű pénzszekrényel. Minden egyezett, amikor megjelent ez a két detektív.

– Mondja, uram – szólt a távoli hanyag idegenhez –, nem adna nekem egy cigarettát?

– Hol van?

– Az ön tulajdonát képező tetem mellett ülök, egy ládán.

– Jöjjön óvatosan ide.

Odaténfergett a sötétben a hang irányába, átvett egy cigarettát. Nagy kedve lett volna lekenni egy frászt. Ezt azonban – szinte ellenállhatatlan vágyát leküzdve – mégsem tette. Az öngyújtó lobbanásánál egy arcot pillantott meg. A tetemtulajdonost. Akinek egy saját halottja van itt a pincében, és erről úgy beszél, mint pásztor a nyájáról.

Az öngyújtó fényénél kissé ijedten konstataálta, hogy az indolens idegen arca ismerős előtte. Láta már valahol! Vagy nem is... Az ördögbe! Ez az ember órá hasonlít!

– Hallja! Maga hasonlít rám!

– Hülye vagyok?

– Erőszakkal pofozkodni akar itt? Figyelmeztetem, hogy ebben a szakmában egészen elsőrangú vagyok.

– Az iménti pofon alapján magára bízom a vélekedést.

– Kénytelen vagyok óvatosnak lenni – felelte Pác (13. Tivald) –, remélem, más alkalommal akadálytalanul felpofozhatom. Most inkább azt szeretném tudni, hogy miféle aljasság ez az egész?

– Készséggel felvilágosítom. A pince egy titkos hullaraktár. Részemről felügyelek a tetemekre, mert minden elsején rovancsolás van. Akar maga is közéjük tartozni? Ez mindössze még egy kérdésébe kerül.

13. Pác Tivald nem is felelt az alantas ugratásra. Visszament a pince mélyébe, leült és egy nótát dúdolt magában. Közben aggasztó helyzete ellenére elaludt, mivel megszokta balsorsát, mint ahogy a bűvár bizonyos idő múltán nem érzi a víz nyomását. Hajnalban felébredt. Már dereng, és valaki éppen pizsmogva megy az ajtó felé.

No, most világos van! Ez most meglépne, persze, gondolta Pác, és átugorva néhány ládát, rárivallt.

– Hé! Mutassa magát, ha már pofon ütött! – kiáltja és ott terem egy ugrással, de borzasztó csodálkozására egy rémült öregasszony állt ott. Az idős nő égre-földre esküszik, hogy hozzá sem nyúlt Páchoz, csak elküldött rendőrért, mert látta, hogy itt alszik. És már jön a rendőr!

13. Pác ekkor egy elkeseredett ugrással mégis kinn termett a kapun és rohant, rohant, ahogy csak a lába bírta, míg végül is egy üres telken, egy őrbódé fekhelyére lihegve lerokadt. A rendőrségi riadóautók egymás után robogtak el, éktelenül túlköelve, mellette.

MÁSODIK FEJEZET

1.

Délutánra a környék annyira elcsendesedett, hogy Pác előmerészkedett helyéről. Teljesen kimerülten, korgó gyomorral, egyenesen Művészi Mánuelhez sietett.

Papucsban találta a nagy idealistát, aki egész éjjel dolgozott, mert néhány értékes követ kellett kiszedni foglalatukból, és amikor készen volt ezzel a munkával, a Nietzsche *Zarathustrá*-ját fordította spanyol nyelvre.

– Éhes vagyok, Mánuel – szólt 13. Pác kifulladásán. – Mit tudsz adni nekem?

– Mindössze két percet. Ezt tudom adni. Ezt is csak neked, mert elolvastad az *Anna Kareniná*-ból készült verses drámámat, amit, foglalkozásomból eredő pesszimista becslésem ellenére magasra értékelek. Ha két perc múlva még itt vagy, úgy Shakespeare-re mondom, hogy feljelentelek.

Pác jól tudta, hogy az ősz orgazda, aki olykor egy cizellált aranytárcát rongyos garasokra sem taksált, igen nagyra tartja Shakespeare-t, tehát tisztában volt a kijelentés súlyával.

– Legalább azt mondd meg, hogy miért utasítsz ki – kérdezte szomorú meglepetéssel.

– Mert kedvelem a szabadságot, mint Shelley. Ha a két perc letelt, egy megbízható óramű pontosságával értesítem a sarki rendőrt.

13. Pác nem értette a dolgot, de mit tehetett? Szépen elsompolygott. Csak éppen, mert éhes volt, felkiabált az utcáról.

– Mánuel! Nem adsz semmit?

Az ablak kinyílt egy másodpercre, megjelent Mánuel száraz, sovány keze, ledobta a *Rámájana* egy illusztrált példányát. Utánahajította a hindu szavak magyarázatának keskeny füzetét és becsukta az ablakot.

Mi lelte Mánuel?... E nyájas bölcselőt, az igazi irodalom és hamisítatlan értéktárgyak kedvelőjét?

A főút felé bandukolt. A sarkon aztán megkapta a választ. Többen is ordították, és valamennyien rikkancsok voltak:

„*A New York-i alvilág ismert alakja, 13. Pác Tivald borzalmas rablógylökosságot követett el! A tettes a helyszínen aludt, azután elszökött!*“

Ha azt mondom, hogy 13. Pác Tivaldban meghült a vér, úgy még mindig egy alapjában vidám hangulatot jellemeztem a döbbenethez képest, amellyel a sorsüldözött kasszafűró ott állt hóna alatt a reggelire kapott illusztrált *Rámájaná*-val és a hindu szavak magyarázatát ismertető pótfüzettel. Gyorsan megvásárolta a reggeli lapot, majd a legközelebbi kapumélyedésbe húzódva elolvasta. A következő derült ki: Ama ház pincéjében, ahol az éjszakát töltötte bezárva, egy alig kihült női holttestet találtak. Személyazonosságát a jelenleg még a helyszínen tevékenykedő vizsgálóbizottság nem állapította meg, de annyi bizonyossá vált nyomban, hogy a nőt egy hosszú, keskeny eszközzel szíven szúrták. A segéd-házfelügyelő (özv. Trapezovné) megemlítette, hogy egy tettes külsejű ember aludt a pincében, és ugyanez az illető elrohant, amikor rendőrt hívott. Szerencsére, a tettes a kalapját a helyszínen felejtette. A kalap béléseben egy cédula volt összehajtogatva.

Helén! Ribolttal dolgozni megyünk, hajnalra itt vagyok, ha nem, úgy mondd meg a védőnek, hogy elütött egy autó egy év előtt, és azóta nem vagyok beszámítható. Ne bójg mindig; ha meglátogatsz, ne hozz annyi tonhalat,

Tivald

Nyomban tudták, hogy 13. Pác ez a Tivald. Kinek van még ilyen szerencsétlen neve?

A rendőrség jelenleg 13. Pác nyomában van.

Ez igaz volt. Egy rendőr állt a kapu előtt, gumibotját tűnődve forgatta, és mellette egy különös orrú úr éppen az autójából lépett ki néhány percre a gyalogjáróra, hogy lapot vegyen a rikkancstól. Csinos, negyvenes férfi volt, homlokán keskeny forradás. Pác azonnal megismerte. Az éjszakai alak!

– Elfogják ezt a gazembert? – kérdezte az idegen.

– Az egyetlen, akit biztosan megcsípnek – bólintott a rendőr. – Mert a nyomozó sohasem lehet biztos abban, hogy hol pottyán ebédnél a levesébe ez a 13. Pác.

– Hát akkor – mondta mosolyogva a másik – nézzen be ide a kapu alá, tán épp a háta mögött áll. – És jót röhög.

Essen ki a foga – gondolja Pác.

A rendőr azt feleli:

– Hát annyira még ő sem balszerencsés, hogy itt bújjon el véletlenül a kapitányság épületében. Inkább felkeresem a mentők székházát, ott ülök ma estig, és kimegyek velük minden balesethez, mert hogy azt a Pácot ma elüti valami, nem vitás...

Ez odább megy. A lapított görögorrú úr beszáll a kocsijába, és 13. Pác Tivald gyorsan elsiet a kapitányság épületéből. Hogy minden járműbalesetből eleve biztonságban legyen, a szemközti folyópart felé indul. Ebben a pillanatban heves lökést érez hátulról, szép ívben repül a *Rámájana* (illusztráltan), utána a hindu szavak magyarázatát szolgáló pótfüzet, és végül, de zuhanás tekintetében nem utolsósorban, 13. Pác is elszáll egy gyümölcskosár felett, majd orrán, száján landol az út közepén.

...Hogy az autóbusz nem ütötte el, az 13. Pácre nem jellemző, rendkívül szerencsés esetek egyike. Ugyanis a sofőr valamikor bravúros úrvezető és híres versenyautós volt. Hajdani bravúrjainak egyikével néhány milliméternyire a kerék útjába repülő egyén torka előtt lefékezte az autóbuszt. Sokan megtapsolták, az úrvezető könnyed mosolylyal bólogatott jobbra-balra, majd kapcsolt, és beindított úgy, hogy az éppen feltápáskodó 13. Pác Tivaldot szelíden rálökte egy triciklistára, akivel ez ismét felborult.

13. Pác, mivel szerencsés napja volt, épphogy feltápáskodott, mielőtt a villamos átment volna rajta. A magánautó, amelyik vitathatatlan elsőbbséggel ütötte el, még ott állott a járda mentén, és a benne ülő úr kihajolt az ablakon. Ugyanaz a szemtelen pasas volt, aki a rendőrt kis hűján ráuszította. Pác gorombán odakiáltott a furcsaorrúnak, aki már éjszaka óta a begyében van.

– Nem tud vigyázni?

– Miért? – felelte az ismeretlen és vállat vont. – Én hagytam el ma a kalapomat vagy maga?

13. Pác halálosan elsápadt és futni akart, de vagy kétszáz ember állt már körülöttük.

Az autóban ülő barátságosan intett.

– No, csak szálljon be szépen. Majd én elviszem orvoshoz, ha megsérült, vagy szóljunk inkább a rendőrnek?

Mit tehetett? Sorsa kiszolgáltatta ennek az egyénnek kényére-kedvére. Alighogy becsapódott az ajtó mögötte, odalépett az autó ablakához egy rendőr...

Vége!

– Melyiket kapta el a sárhányó?... Magát? Itt vannak a könyvei és a tűzórálja.

Átnyújtotta a *Rámájana*-t, a hindu szavak magyarázatát szolgáló pótfüzetet és egy negyed kiló körtét. 13. Pác az utóbbinak kissé örült, mert éhes volt.

– A körte nem ezé az úré – mondta a mellette ülő alak. – A gyümölcsös kocsijáról esett le.

A fene ezt megehetné – gondolta 13. Pác teljesen szerencsétlenül. Az autó még vagy félóráig futott, messze a városon túlra. Közben hallhatta a rikkancsokat!

„Pác Tivaldot hajszolja mindenki! A rendőrség felszólítja a város lakosságát, hogy ha napközben bárhol ájult vagy szerencsétlenül járt embert talál, adja át a sérültet nyomban a legközelebbi őrszemnek!”

Közben egy magányos villa elé érkeztek. Az ismeretlen úr, aránylag jóképű férfi, halkan füttyörészett.

– No, csak menjen be szépen – szólt most szelíd hangon és a villára mutatott. – Itt majd megoperálják.

– Kérem, nekem nincs semmi bajom...

A sarkon feltűnt egy rendőr.

– Hát, ha menni akar, nem tartóztatom – mondta egykedvűen az ismeretlen.

De éppen fordítva értette. Hogyha tartóztatást akar, akkor mehet. Mi lesz ebből? – gondolta keserűen 13. Pác Tivald és igen gyorsan belépett a kapun. Valami szanatóriumféle intézmény volt, ahová értek. A hallban műpalmák, gumipadló, néhány fehér ajtajú szoba. Egy ápolónő sietett át.

– Hát nézze – mondta az ismeretlen –, most maga azt teheti, amit akar, de ha mást akar, mint amit mondok, úgy természetesen felkötik rablógyilkosságért. Egyszerű, nem?

– Hogyne. És mit akar ön tőlem?

– Az életét. Holnaptól kezdve én vagyok Pencroft Tivald.

Némi megilletődéssel hallotta 13. Pác, hogy polgári nevén, Pencroftnak szólítják, és keserű rosszindulattal ezt gondolta a kínos ismeretlenről: Vajh, ha Isten adná neked, hogy holnaptól kezdve igazán te légy Pencroft. Ámen.

– Szükségem van egy körözött gyilkos habitusára. Nagy regényemet írom. Ugyanis író vagyok. És gazdag. Én öltem meg a nőt. De ez nem elég! Szükségem van arra, hogy átéljem egy bűnöző lelki életét az alvilágban! Ezért akarok 13. Pác lenni. A Nobel-díjjal együtt, remélem elnézik az éjszaka elkövetett gyilkosságot is.

– És ha felkötik önt e jelentős irodalmi esemény alkalmából?

– Vállalnom kell. De ez nem tartozik magára. Régóta figyelem ma-

gát, alakban és arcban kissé hasonlítunk. Ezt maga is látja. A szanatórium főorvosa mindkettőnkön elvégez némi kozmetikai szabdalást, és kész. Hondurasból elmegyünk, és nem lehet baj. Egyikünk sem járt rokonai és barátai körében több mind tíz éve. Ennyi idő után a legcsekélyebb hasonlóság is kétségtelenné teszi a személyazonosságát.

– És miért gyilkolta meg azt a nőt?

– Semmi köze hozzá. A színjátékot én rendeztem néhány barátommal. Ha szabadulni akar a felelősségtől, igyekezzék majd új külsejével más tájra utazni. Magának annyi esélye sincs, hogy mint gyilkos kegyelmet kapjon egy regényért.

– Miért? – kérdezte sértődötten 13. Pác. – Olvasott ön már tőlem valamit?

– Írt ön már valamit?

– Nem. De még írhatok.

– Ez esetben az én tapasztalataimra kell majd szorítkoznia, ha művét az életből akarja meríteni. Önnek holnaptól kezdve Benjamin Walter a neve.

– Nem tetszik.

– Jobban kedveli a Pácot? Mert én benne hagyom. Ha azonban elfogad egy ajándéklovat plombált foggal is, akkor felveszi a Walter Benjamin nevet. Azután alá kell vetnie magát egy jelentéktelen kozmetikai műtétnek, és néhány nap múlva pompás okmányokkal ismét szabad ember. A név nem egészen kifogástalan, de errefelé nem áll körözés alatt rablógyilkossággal kapcsolatban, mint a 13. Pác név. Nagy szó! Nem? Fel hát! Fel, Benjamin! Új élet virrad önre.

– Ne rivalgjon, uram, mert ezt nem bírom! És a régi meg az új, meg a mindenféle életem önnek legyen osztályrésze és az egész családjának!

Befelé menet azonban tetszett már neki ez a dolog. Körözés, bűnla-jstrom – eldobva, mint valami kifacsart citrom! Új arcvonások! Nem csekélység!

Miféle választás állt rendelkezésére? Semmilyen. Csak az, amit a rejtélyes idegen megengedett.

Fél óra múltán a műtőasztalon volt, és amíg beszívta az altató első cseppjeit, Madge-re gondolt ismét. Milyen kár, hogy nem tudott megjavulni, miután megházasodott. Pedig, hogy akart új életet kezdeni az esküvő után!

A rossz szagtól egyre bódult, Madge most megjelent, és azt mondja:

– Látod, én azóta is úgy élek Bronxban, mint egykor, és még ma is szeretlek. Ha egyszer új életed lesz, hagyd a fenébe a régit, gyere haza, Pác–Benjamin–Walter–Pencroft–Tivald, hiszen most már nem lesz semmi gondunk, mert ilyen hosszú névvel bizonyára beválasztanak egy uralkodóház tagjai közé. Fel a fejfel! – biztatta Madge. – A balsors csúf vizslája most elveszti a nyomodat és vakon tovább szalad a másik Pác Tivald–Walter stb. után Svédországba; a másik Pác után, aki kész remekművével biztos Nobel–díj jelölt. És a trónteremben várja őt – a másik Pácot – őfelsége, a svéd király.

Egy megtört uralkodót talál ott aki ezt mondja: *Uram, öné a Nobel–díj, de mit ér vele?... Tegnap délután négykor bejelentettük, hogy Pác Tivald megnyerte ezt a díjat, és negyed ötkor kiderült, hogy a dinamit feltalálója még életében szabadalomtörést követett el; biztosítási végrehajtást tűztek ki a Nobel–hagyaték ellen, nincs díj! Különbösen is: a bizottság elnöke ügyetlenül lépett le a villamosról és kifecamította a lábát az adományozás okmányai pedig Bernard Shaw szivarjától meggyulladtak. Végül még arról is értesültem, hogy egy régi okirat alapján, amit tegnap délután fél hatkor találtak, uralkodóházam nem is jogosult a Nobel–díj kiosztására.*

És erre ez a Walter–Tivald–Pác búsan kifelé megy a fényes trónteremből, közben megcsúszik, és természetesen kitöri a lábát. És jönnek a mentők.

Ezt mondta a narkózisban Madge.

Ekkor hangos csattanásokra ébredt. Az ő kezét ütögették, és a műtőasztalon ült, hatalmas kötéssel az orrán, száján.

– A műtétnek vége! – mondta egy szakállas ember, késsel a kezében. – Ne feleljen, mert egyetlen szótól meghalhat. Bahrmann főorvos vagyok. Úgy veszem, mintha azt mondaná, hogy örvend. Ön, tisztelt Benjamin Walter, két napig lábadozni fog, és fájdalmai lesznek. Ne törődjön vele. Úgy veszem, mintha azt felelte volna, hogy könnyű nekem. Vegye úgy, hogy azt mondtam: igaza van. Szerintem minden kozmetikai műtét marhaság, és nem is veszélytelen. Nagy sebészek mindig gorombák voltak. Én olyan nagy sebész vagyok, hogy egyszer egy beteget meg is rúgtam. Tolják ki!

2.

Pokoli fájdalmai voltak. De kellemes szép szobában üldögélt egy karosszékekben. Szép szoba és pokoli fájdalom! Kell-e ennél rosszabb sors?

És mégis. 13. Pác Tivald, illetve az újdonsült Benjamin Walter úgy találta, hogy jobb így itt, mintha elfogják gyilkosságért. Nem hitték volna el, hogy ártatlan.

Amikor 13. Pác ezt gondolta, még nem tudta, mit cselekszik. Még nem ismerte Elvirát! Ha előzőleg ismeri Elvirát, úgy bizonyára inkább a gyilkosság gyanúját, esetleg e gyanú következményeit is inkább vállalja mint a műtétet.

Elvira volt az ápolónője. Elvira jó ápolónő volt. De mindig ápolt! Nem gondolt arra, hogy egy betegnek pihenésre is lehet szüksége. Különösen az ő ápolása után. Azután volt Elvirának még egy csodálatos emberi hibája. Nem imerte személyesen önmagát. Csak látásból. A tükörben látott egy Elvirát és azt hitte, hogy az a nő csupa ügyesség, megértés, továbbá az ápolás iránti érzék. Holott mindebből csak a tükörkép volt igaz.

Íme a jelenlegi eset.

A megoperált Pác, mint tudjuk, egy szót sem beszélhet. Viszont Elvira elrakja a blokkot és ceruzát.

– Nálam nem kell minden kívánságot felírakálni a betegnek – mondja olyan mosollyal, hogy 13. Pác arcán a friss seb megfájdul tőle.

Elvira mosolya édeskés. És olykor gügyög mellé. És molett!

A beteg szeretett volna az ágyra feküdni. Intett az ápolónőnek, hogy segítsen. Elvira szó nélkül megmosdatta. Mit lehet itt tenni? 13. Pác ül és szenved.

Undok muzsika hangzik be a nyitott ablakon át. Egy vak koldus harmonikázik odalent. Utálja ezt a hangszert. Elrontja a szellős szoba hangulatát.

Int az ápolónőnek. Elvira csupa figyelem. 13. Pác a fülére mutat, majd az ablakra.

– Persze! Huzat van! Hipp-hopp, és nincs! – mondja az ápolónő és becsukja az ablakot.

Az amúgy is emélyítő, altató szagú lehelet megreked a szobában. Viszont a felső szellőztetőablakon vidáman behallatszik az undok harmonika. Ez hihetetlenül kétségbeejtő. 13. Pác rettentően szenved. Émelyeg a gyomra és fáj. Az arca ég, és elzsibbad mind a két karja, mert a pizsamakabát szűk, vág a hónaljban.

– Majd meglátja az én aranyos betegem, hogy milyen hipp-hopp felgyógyul, milyen vidáman távozik ripsz-ropsz – ezt gügyögi Elvira.

Piff-puff agyonveri, ha erőre kap – gondolja Pencroft-Pác-Tivald-Walter 13. Benjamin. Ezt a dolgot majd rendezni kell a ne-

veivel. És a harmonikázás kibírhatatlan. Felnéz a szellőztetőablakra fájdalmasan.

Puff! Elvira nyomban azt is becsukja. Uramisten! Miért él az ilyen?

– Nekem elég egy szempillantás – csicsergi –, ezen az osztályon az ember a gyakorlat révén úgy belejön a mutogatásba, mintha igazi süketnéma volna.

Bárcsak az lenné! – gondolja az elcsigázott ápoló. Még mindig ülve!

– Most persze arra gondol, hogy jó lenne megfürdeni, mi?

Arcjátékát lehetetlenné teszi a kötés. És mindent inkább szeretne most, mint fürödni. Pihenni! Aludni! De hogy közölje? Két hüvelyujjával mutatja, hogy hóna alatt vág a kabát.

– Igaza van! Hol a lázmérő?

És hőmérőzi, és ettől a beteg kis híján sírvafakad.

Hogy lehet ez? Hát még egy beteg sem mondta meg neki, hogy piszok, galád, ostoba, elviselhetetlen. Hogy úttörője a női egyenjogúságnak, mert ápolásával a hóhéri pályát megnyitotta a nők számára? Mert ez egy hóhér! Nem vitás.

Dél van. Friss lapokkal vágattak mindenfelé a rikkancsok! Az egyik épp az ablak előtt. A beteg odavonszolja magát és búsan kinéz. Hajáról mintha különös könnyeket hullajtana, csepeg a víz... És behallat-szik a leggyorsabb lábú rikkancs kiáltása az utcáról:

„Megoldódott a rejtély! Felismerték a titokzatos holttestet! 13. Pencroft Tivald ártatlan! Szenzáció! 13. Pencroft Tivald ártatlan!”

Az arca sajgott, émelygett a klorofomtól... Mi van, mi ez?! Az ő neve! A gyilkosság!! Egy újság kell! Egy újság! Hogy mondja meg ennek az Elvirának?

Szétárja a karját. Utánozza a mozdulatot, amellyel kibontják a lapot.

Elvira megértően bólogat és szemérmesen a nyakába borul. Pencroft ezt gondolja: Ha nyomban nem hagyja el a mellkasomat, megölöm. – És tompán hörög. A nemetszés jele olyan nyilvánvaló, hogy a kedves nővér kibontakozik.

– Hát mit akar az én kis betegem?

13. Pác Tivald stb. megtörten sóhajt és újra szétárja a két karját, mintha lapot olvasna, és megint összecsukja és megint szétárja.

Elvira megértően bólint, rohan, és felhossa letről a harmonikást a szobába. És ez ott játszik tíz percen át és a beteg már moccani sem mer, mert ki tudja, hogy milyen következményekkel járna egy intése.

Inkább tűri a harmonikázást.

Mire az ágyba került, úgy érezte, hogy a műtét minden kínja eltörpül Elvira jóindulata mellett. És gondolta, hogy aludni fog. Elvira odaült kötésével az ágya mellé és csicssergett.

– Én majd szórakoztatom is, ha kell, mert kitaláltam, hogy nem akar újságot olvasni.

És beszélt. És este lett.

Pác nagyon éhes volt, keserveset nyelt, mire Elvira mosolyogva bólogatott és egy fél méter átmérőjű jeges tömlőt helyezett az arcára.

Hát innen még senki sem távozott úgy, hogy megölte volna ezt a nőt?

Így feküdt, élve eltemetve a tömlő alatt, és nem mert mozdulni. Erre két perc múlva Elvira lábujjhegyen az ajtóig ment, kiszólt a műtősnak, hogy a beteg végre elaludt, most lemehetnek néhány percre sétálni.

Két és fél óra múltán visszajött és megnyugtatóan intett a szolgának az ajtóból, hogy a beteg még alszik. Édes ember, türelmes, és jól érzi magát – magyarázta. Hála istennek, neki csupa türelmes betege van. Csak ha innen elmennek, egyik se küld neki semmit, elfelejtik a háládatlanok az ő kis Elvirájukat.

A műtét elég jól sikerült, de az ápolásba kis híján belehalt a beteg.

3.

Végre jött Bahrmann, hogy eltávolítsa a kötést.

– Fájdalmai lesznek, de az nem baj. Sajna, a kötést gyorsan kell eltávolítani... egy rövid, éles sajtás... így... és kész... Húzza vissza a lábát, mert leütöm! Itt maga nem rúghat! Itt én vagyok a sebész!

Lent volt a kötés.

– Au!... az ördög vigye el – mondotta kínjában a beteg.

– Önt vigye el, tisztelt uram. A kötés eltávolítása nem megy fájdalom nélkül. A másik műtét is jól sikerült. Néhai orrformája olyan volt, hogy a másik úr átalakítása alig járt némi fájdalommal. Nézze, mister Pencroft éppen elhagyja a kórházat.

Éppen elhagyta. Az ablakból jól látta 13. Pác is. Visszafordult a kapuban. Őt is megoperálták. Ijesztő, mennyire hasonlít rá most, hogy kissé lapított az orra, és felső ajka is olyan, mint az övé volt.

Személyazonosságának tolvaja visszatekint a kapuból, meglátja őt, és zsebkendőjével, mint nyájas utas melabús honmaradottjának, búcsút

integet. Majd vidáman távozik. Mivel Pác szerencsés külseje enyhe és gyorsan gyógyuló műtétet biztosított számára, mert 13. Pácnak még a külseje sem lehetett önmagának szerencsés.

Egyedül marad és búsan várt az ablaknál.

Azután az üvegben megpillantotta az arcát.

Ki ez?!

Elhült. Keskeny orra lett. Homlokán Benjamin Walter forradása, szája is... szinte azonos. Ez Benjamin Walter szája.

Az ablakból visszanéző arc teljesen idegen volt előtte. Annyira, hogy megtapintotta tétován.

Olyan különös érzés volt ez, mintha vendégségben lenne lelkileg egy más ember testében.

Most végre újsághoz jutott, és megtudta, hogy mi volt az az ügy a pincében. A szürke ház emeletén meghalt egy hölgy influenzában. Kívánságára halála után az orvos átszúrta a szívét egy keskeny műszerrel. Senki sem tudja, hogy került a tetem a pincébe, ahol a hajléktalan 13. Pác aludt, és midőn felébredt, e szituációtól való ijedtében elfutott.

Dr. Bahrmann sebészorvos, a szegény nő kezelőorvosa azt mondta, hogy miután tisztiorvosi engedéllyel elvégezte a szűrást, távozott.

Szóval, ez a Bahrmann összejátszik a Nobel-díj-mániás íróval. Nem vitás! Levitték a tetemet a pincébe, és így hozták őt a kutyaszorítóba, hogy azzal a hasonló arcúval megoperáltassa magát.

– Hát, kedves barátom – mondta Bahrmann délután –, a műtét fényesen sikerült. Menjen, Benjamin Walter, amerre a kedve tartja. Az a másik most jobban hasonlít magára, mint maga.

Egy óra múlva elhagyta a szanatóriumot.

Mint Benjamin Walter!

4.

Egykedvűen bandukolt valamerre. Valamennyi kirakatüvegből új ismerőse: önmaga néz rá mélabúsan bólogatva. Szinte kísértésbe jön, hogy megemelje a kalapját.

Az orra furcsa, de nem csúnya, kissé karvalyszerű, de inkább görgös jellegű. Két szemöldöke egyenes lett és a homlokán egy forradás. Finom, piros csík.

A volt házmestere jött arra és csodálkozva nézte, amint 13. Tivald megemelte a kalapját. Nem köszönt vissza. Ki ez?

Szóval nem ismerik az ismerősei. Most mit tegyen?

Mégiscsak felkeresi Művészi Mánuel. Talán már nincs akadály a annak, hogy ez az alak fogadja. Körülnéz a lakásán, és éjjel, esetleg bejelentés nélkül látogatást tesz. Nehéz dolog, mert mindig keze ügyében az automata pisztolya, és valószínű, hogy páncélsekrénye nem rossz gyártmány. Mindez nem olyan aggasztó, mint az, hogy 13. Pác Tivald európai híru ügyessége, intelligenciája, technikája és kitartása mit sem jelent egy kis szerencse nélkül. Hacsak a tizenhárom számot nem operálták le róla a szanatóriumban. De hát ez ostobaság. Aki balszerencsés, az balserencsés.

Bement egy vendéglőbe, hogy egyen valamit. Most már vigyáznia kellett, hogy ne köszönjön az ismerősöknek, mivel egyre gyanakvóbb pillantásokkal nézték. Szomorúan ette a csirkéjét. Egyszer csak figyelmes lett a szomszéd asztalnál folytatott társalgásra.

– Európai országban ez sohasem fordulhatna elő! – mondta egy harcabajuszú, kövér lakatos. – Aki betörő, annak nem lehet megkegyelmezni.

– Egyáltalán nincs igaza! – mondta egy másik. – Ez húszezer fontot adott a szegények számára. Mi van abból a szegényeknek, ha őt bezárják két évre? Húszezer font irtózatoss pénz. Jól tette az elnök, hogy az alapítvány fejében megkegyelmezett neki.

– Ilyen szerencsét még nem is hallottam! Ki hitte volna, hogy ez lehetséges?

– Micsoda? – kérdezte egy újonnan érkezett.

– Ennek a 13. Pác Tivaldnak – szólt az újságra mutatva –, tudja a fene, hol vette, valami nagybátyja meghalt Ausztráliában egy hónappal ezelőtt, és most jött az értesítés, hogy ötszázezer fontot örökölt!

– Hé, pincér! Ott egy vendégnek torkán akadt a csirkecsont...

– Nicsak! Még megfullad!

Hogy nem fulladt meg, az tisztára véletlen volt.

– Bocsánat... – lépett a beszélgetőkhöz halottfehéren, remegő térdekkel Pác-Benjamin-Walter-Tivald –, most jöttem a kórházból, és érdekel ez az ausztráliai ügy...

Ha érdekelte, hát megtudta. Régen elfelejtett nagybátyja, akire gyerekkorából jól emlékezett, meghalt, és egyetlen fiát, aki repülőgépen az óserdő felett eltűnt, holtta nyilvánították, úgyhogy a vagyont egyes-egyedül 13. Pác Tivald örökölte! Pontosan ötszázezer fontot.

A gazfickó húszezer fontos alapítványt létesített a hondurasi szegények számára, és ezért kegyelmet kap...

Pencroft rohant! Walter még nem előzhette meg. Na megállj! Talán mégiscsak sikerül a személyazonosságot bizonyítani. Ámbár... Írások és külsőt cseréltek. Így becsapták, amikor egyszer végre rámosolygott a szerencse! Mit rámosolygott? Ráröhögött a szerencse!

Húsz lépésnyire van az ausztráliai követség kapujától, amikor látja, hogy az emberek összefutnak... Mi az?

Leszakadt a lépcső egy része és valaki, aki épp a követségre igyekezett, megsérült... Most többen hozzák ki, falasan és ájultan.

Benjamin Walter!

Pencroft válla közé húzta a nyakát és eloldalgott. Legyen az övé az ötszázezer font! Hohó!... Itt, úgy látszik, egy potom mesebeli örökségért eladta valakinek a balszerencséjét. Visszanézett. Éppen kigombolták a sérültet. Ájultan feküdt.

HARMADIK FEJEZET

1.

Nem tudja még, hogy mit fog csinálni, de mindegy. Az örökségre fűtül. Végre is a személycserét nem könnyű bizonyítani. És addig is a körözüvények alapján bezárják. Nem ő kapott amnesztiát. Nem! Régi tervét megvalósítja, és betör Művészi Mánuelnél. És azután soha többé nem tör be.

Művészi Mánuelnél senkit sem talált az ebédlőben. A mögöttes kis szobában, ahol irodalmi műveket érdemük szerint és értéktárgyakat értékükön alul becsült meg, ott ült asztalánál az ősz orgazda, egyik szemében ékszerésznagyítóval, és valami gyöngysor fölé borulva mélyen aludt. Mögötte, kasszafűrói szemmel nézve, minden idők legreménytelenebb páncélszekrénye.

Tárva–nyitva!

Itt aztán meglátszik, hogy mit ér a szerencse; tudás, kitartás, szorgalom és hozzáértés nélkül.

Hihetetlenül sokat!

Mert mi a teendő? Két csücskénél megfogja az ember az asztalterítőt, ráborítja az öreg fejére, és körülcsavarja néhányszor, hogy ne fészkelődjék ez a vérszívó. Majd egy tizenkét személyes ezüst tállal jól fejbe üti vagy hatszor... Így! Aztán szakemberhez méltó hidegvérrel kiveszi a szekrényből az itt őrzött ékszereket és egy csomó bankjegyet, és nyugodtan elmegy.

Amint kilép a kapun, pontosan a járda mellett egy üres taxi siklik el. Ez nem balesetet jelent most, hanem szerencsét. Csak belép könnyedén, és odaszól, hogy: Fő tér. Az autó viszi tovább, és másodpercek múltán távol a bűntény színhelyétől, kiszáll. És most már van pénze is. Nem éppen ötszázezer font, de elég ahhoz, hogy hazautazzék Bronxba New Yorkon át, Madge–hez, aki itt élt a férjétől örökölt kis gazdaságban. Vivian már bizonyára nagylány. A Marlow–ügy óta öt év telt el, tán elfeledte az alkalmatlan játékszert. És ha egyszer olyan ostoba volt, hogy nem gondoskodott családról, amikor alkalma volt rá, hát be kell érnie az elhunyt Bulkernek, Madge második férjének a lányával.

És ahol a taxiból kiszáll, ni, éppen előtte a hajózási vállalat irodája. És kint a sárga tábla is, ami azt jelenti, hogy ma délután indul a közeli kikötővárosból a havonta kétszer közlekedő gőzös New Yorkba.

Hogy van ez?

Eddig úgy történt az efféle, hogy ami a város egyik végében eszébe ötlött, azt a másikban kellett volna megtennie, és akkor már nem találta ott az illetőt. Másnap emiatt korán kelt, és két dolga közül az egyiket elhalasztotta. Akkor kiderült, hogy jobb lett volna a másikat elhalasztani, mert az egyik előnyösebb. Most meg, mintha gödrös útról minden érthető ok nélkül sínre zökkent volna az élete. Belép a nyitott pénzszekrényhez, kilép a taxihoz, és amint New Yorkra gondol, itt a menetjegyiroda, aznap indul a gőzös. Lehet, hogy a balsors, ez a roppant szelindek a nyomát vesztette? És nem az emberben, hanem az események sorrendjében van a hiba?

Nem olyan sürgős dolog mindjárt Madge-hez rohanni – gondolta később. Talán átnéz Havannába! Kedves hely, szép és illatos. Kicsit nedves és forró, de annyi pálma van, olyan szépek a nők...

Gyerünk hát oda, ahol a szivar terem!

Elsősorban ellátja magát úri poggyással Művészi Mánuel pénzéből. Már régen nem utazott mint igazi jómódú polgár. Azután vált egy első osztályú hajójegyet. Tehervagonokból, hajófenékből elég volt. Most megváltozik. Csak épp egy kicsit elruccan némi édes tequilát inni, lány néger hangszerek zsongását hallgatni, egy kis asszonyi kacagást... Deresedően, negyvenéves kora felé gyanútlan és jámbor volt, mint egy gyerek.

Szokása szerint zsebre dugott kézzel, füttyörészve elment a borbélyhoz, előbb azonban a szemközti cukrászdában feltűnt neki egy csinos úrinő, ennek küldött egy csokor virágot.

Ilyesmi sosem árt.

A borbélytól igyekezett az áruházba bevásárolni, és útközben összeverekedett néhány sofőrrel. A pofozkodástól még vidámabb lett, és az is mulattatta, hogy szemközt jövő ismerősei nem ismerik fel.

2.

Az első osztályú fülkében először jól összedobált mindent, mert a rendet nem szerette. Megeresztette az összes csapokat, rövid ideig zsonglőrözött két hamutartóval és egy banánnal, majd amikor a hamutartók összetörtek, hozzáfogott, hogy átöltözzék.

Amikor átrakta a holmikat alteregója kabátjából, a tárcában egy levelet talált. Mindössze két sort:

*Ember! Aki elcserélte velem a sorsát: Fillipont kerülje! Nagyon megszu-
lendő!*

Ki lehet ez a pasas, akit kerülni kell: Fillipon! Valami spanyol késelő, a neve után ítélve. Délutánig még nem törődik az esettel, de este nyolckor vagy holnap reggel, amint felkel, máris kerüli ezt a bizonyos Fillipont. Na! Az ő nevében sem árt, ha az illető kissé óvatos olykor. A papírt összetépte, és fütyörészve öltözködni kezdett... Fillipont, aki valahol les rá, elfeledte. Rövidesen kikötöttek Havannában.

Micsoda érzés! Itt partra szállni!

Boldogan belépett a hotelhallba. A portás eléje tolta a bejelentőlapot, de kitartoán nézte közben.

– Ön... érdekes... – mondta a portás, mikor elolvasta a nevet. – Ön... négy év előtt nálunk járt már.

– Istenem... az ember járogtat – felelte zavart vigyorral. – Hogy alakult azóta a mulatótermés? Mit ajánl?

– Nem tette jól, hogy idejött – mondta kedvetlenül a portás.

Ettől meghökkent.

– Miért? Fillipon itt van? – érdeklődött találomra.

De a portás csak bólintott.

– Mindegy... Ne feszegessük. Végtére is rám nem tartoznak a maga viselt dolgai.

– Hm...

Gyorsan elsietett az Alhambrába. Éppen megrendelte a pezsgőjét, amikor odalépett hozzá egy komor, egyenruhás úr.

– No, jöjjön szépen, Walter. Maga nagyon szemtelen.

– Tessék?

– Talán már nem ismeri Battista kapitányt? Csomagolja a holmiját gyorsan, nyolckor indul egy hajó Mexikóba, ha azzal elutazik, akkor nem történt semmi. És vigyázzon. Márta tudja már, hogy itt van.

– Márta Filliponról beszél?

– Na, ne hülyéskedjen!

Éppen a ruhatárhoz értek, amikor Pencroft füle mellett sivitva elzúgott egy bicska, és bevverte a tükröt. Egy ugrással a helyiség közepén volt, egy újabb ugrással elkapta a mulattot, aki egy ablakon éppen kiugrott volna, és mert még két alak rohant feléje, hozzájuk vágta a félvért.

Lövés dörrent!

Törött bútor recseg... Pencroft valakit leüt egy asztallal, mielőtt hasba szúrhatná az illető.

– A Madonnára, gazember! Meghalsz! – üvölti egy hang.

Már rendőrökkel van tele a helyiség, legalább ötven ököl rázódik feyegetően vele szemben. Nagy nehezen elviszik. A kapitány fogja a karját, és két rendőr megy az oldala mellett. Egy szemközti félemeleti ablakból idősebb hölgy hajol ki és megátkozta.

– Szerencséje van! – mondja a kapitány. – Ez a mulatt eddig még sohasem hibázott. Hogy mert idejönni? Azt hitte, Louis már elfelejtette a Bonga szigeti eseményeket?

– Ezt nem hittem – lihegte Pencroft tájékozatlanul –, de ilyen csinálni egy vacak szigetért?!

A hotelhallban türelmesen leülnek a rendőrök, és ő felmegy a szobájába csomagolni.

Hogy pont ide kellett neki jönni, ahol ez a Benjamin annyi disznóságot csinált. Benyit a szobába. Nagyon csinos, kecses, tizenkilenc év körüli hölgy ül a fotelben, nyomban az érkező elé siet és elkezd verni egy kutyakorbáccsal.

– Gazember! Csábító gyilkos! Még ide merte tolni a képét?!

És vagdalózik mint valami örült. Pencroft megfogja a csuklóját.

– De kedves Márta...

– Még azt a nőszemélyt is említi?!

Zitty-zutty... Csattog a korbács. A nő kiszabadította a kezét.

Mikor Pencroft végre hajóra száll, keresztben kétfelől, mint valami szorzójel, lila csíkok vonulnak az arcán. Messziről azt hihetné róla az ember, hogy egy szaldírozott számla közeledik. Fizetve! De hogy jön ő ehhez? Ez Walter számlája volt.

Miközben a hajó korlátjánál állt, valaki még rálőtt a partról, de különben eseménytelenül telt el a fél óra indulásig.

Boldogan száll ki Mexikóban és meg sem lepte, amikor a hotelben csodálkozva nézte a portás a bejelentőlapot.

– Benjamin Walter?! Jé, hát maga visszajött? Senki sem hitte, hogy meri valaha, vagy elintézték a dolgot Steennel? Ennek igazán örülök.

Jól kezdődik – gondolta Pác-Pencroft. Ki ez a Steen? Meg kéne tudni.

– Fillipon Steent említi?

– Kit?... Ugyan, a Harry Steent.

– Hát – kérdezte –, az a Steen haragszik rám?

– Azt nem tudom, de éppen tegnap hallottam hogy a vaskereskedő udvarában még ma is minden pénteken kipróbálja a revolverét egy golyófogónál, és azt állítja, hogy magát akarja lelőni, ha viszontlátja.

Mit csináljon? Már fásult lett a veszélyekkel szemben. Eh, lesz, ami lesz!

Lement vacsorázni. Fülledt este volt. Az étterem zszibogott. Egy női zenekar muzsikált. Rendkívül kövér, de egészen babaarcú szőke hölgy hegedült prímet a szíveken. A pincér csodálkozva teszi eléje az étlapot, de nem minden lenézés nélkül.

– Már hallottuk, hogy itt van. Sokat változott, de nagyjából megismerjük.

A zenekar éppen befejezte a játékot. A pincér helyett a babaarcú, de egészen kövér karnagynő jött oda hozzá.

– No, mister Walter! Mi van az én csillagszememmel?

– Nagyon kellemesek... – dadogta. – Foglaljon helyet, nagysád.

A nő fojtott indulattal kérdezte:

– És mit tud a hajnalról? A hajnalról, amely pirkad? Mi?!

– A hajnal a napnak azon szakasza – felelte készségesen Benjamin-Walter-Pác –, melyben az elforduló glóbusz ismét visszatér a nap sugarainak síkjába.

– És miért vagyok én olyan, mint a holdkaréj? – folytatta a hölgy egy gyanakvó érettségibiztos statáriális tárgyilagosságával. – Mi?!

– Eme sarlószerű domborulat összefügghet a tútlápláltsággal... – hebegte. – De kérem, kedves nagyság, foglaljon helyet...

– És mi van a szférák muzsikájával? Szívének karmesterével, és mi van a negyven dolláros karórával? Maga pimasz!!

És további definíciókat nem is várva, a szférák babaarcú holdkaréja úgy vágta szájon háromszor egymás után Pencroftot, hogy kezéből a kalap egy szomszédos asztalra repült.

Walter sietve távozott a kávéházból. A sarkon egy régimódián öltözött, napernyős hölgy szólította meg, földig érő, szürke kosztümben, álla mentén vonuló bársonyszalaggal, olyan kalapban, mint amilyen a szabadnapos csendőré, ha virágot tűz a csákója mellé. És ehhez drótszemüveget hordott.

– Benjamin Walter! Mit ígért ön Hedvignek?

– Kérem... Ezt pontosan már nem tudom...

Puff! A napernyő lecsap egyszer, kétszer, háromszor...

– És ezt külön Goetheért! – és mert e nagy emberről volt szó, a napernyő csont végével vágta orrba Benjamins, miután már eltört a műszer minden további részlete.

Azután otthagya.

Pencroft idegesen nézett körül.

Gyönyörű pálmák ragyogtak a holdfényben, lágy muzsika szólt.
A tenger szomorú, sós szaga érződött a levegőben, és egy majom ug-
rándozott egy platán koronájáról a szomszédos fára.
Milyen gyönyörű! És úgy látszik, a balszerencséje nem szűnt még
meg. Vagy az ilyesmi nem múlik el egyszerre?
Milyen szép éjszaka!
És ronggyá pofozzák, rúgják. Csak tudná, hogy miért?
Ez a bitang Benjamin Walter... Hát ennek minden nő kellett?
Ez még rendben van!
De itt mindenkit becsapott!
Ez is rendben van.
De miért kell ilyen sorozatosan csinálni?
És ahogy elindult, szemben vele közeledett a kikötő lakossága,
élükön Steen egy revolverrel, hogy agyonlője őt.

NEGYEDIK FEJEZET

1.

– Benjamin Walter! – mondta Steen. – Emlékszik-e Babette-re?
– Emlékszem! – kiáltotta dühösen, mert hisztérikus lett. – De ön ne vonjon engem felelősségre!

– Én most agyonlövöm.

– Jól teszi! Miután mindenki előtt kijelentette, hogy készült erre, így tettének szándékosságához nem fér kétség, és önt felakasztják!

Az ártatlanul meghurcolt kasszafúró váratlan erkölcsi felháborodása mintha megállította volna egy másodpercre a fenyegető áradatot. Steen kissé megijedt. De gőgös hangon felelte:

– Honnan veszi a merészséget, hogy velem így beszéljen? Ön Babette-ért meg fog halni!

– Semmi köze hozzá! – kiáltotta Pencroft dühösen. – Babette engem szeretett, és én is szerettem!

Steen rémülten hátralépett, azután erélyesen mondta:

– Hogy ön szerette azt a versenylovat vagy nem, ez csak állatbarát mivoltát tisztázza. De felelnie kell a pénzemért, amit azért adtam, hogy Babette-et megfogadja. Negyvenezer dollárt nyert a ló! Én hét dollárral voltam benne a tétben, s maga felvette a pénzt!

– Vigyázz!

Hiába! Pencroft már iszkolt... Vakmerő embernek ismerték, szívesen verekedett, de itt nem volt sansz. Percek alatt elfutott. Hisz ez kész életveszély, így járni a világban! Megölik előbb-utóbb, vagy becsukják életfogytiglanra. Miért lenne nagyobb veszély a Fillipon nevű alak, mint általában Benjamin Walter előléte?

...Lihegve megállt egy percre, és ez volt a veszte.

Valaki mögötte futott és nekiütközött, de mert éppen őt üldözte, vidáman hempergett vele, verte és harapdálta, és amikor Pencroft belevágta egy kirakatablakba, körülbelül tízen jelentkeztek helyette női neveket és összegeket kiáltozva, amikkel adós volt. Egy késszúrás elcsúszott a bordáján... Négy-öt alakot már leütött. Keményen védte magát, úgyhogy tágult a kör... Nyilvánvaló volt, hogy Benjamin Waltert meg akarták lincselni. Ekkor szirénázva megérkezett a riadó-készültség.

Zárt kocsiban viszik a rendőrségre, és fél óra múltán felolvassák előtte a rendőrbíróági ítéletet: Mexikó területéről kitiltják. A texasi határig toloncolják, és ott átadják szülőföldje hatóságának.

Most legalább tudta, hogy texasi. Sejthette volna erről a Benjamin Walterről? Sajna, az okmányait még nem nézte át. De mit csinál ő Texasban?

A texasi határon a kapitány lesújtva értesült, hogy átveheti Benjamin WALTERt. Szeretett volna valami hibát találni az írásokban, de végül is át kellett vennie. Viszont ez esetben ő továbbítja az ország belsejébe. Neki itt ki ne szálljon ez az alak.

Este Benjamin Walter maradék pénzével megérkezett Texas fővárosába, Austinba. No itt legalább kialussza magát. Ha, amint mondták, több mint tíz éve nem volt itthon ez a csirkefogó, hát akkor igazán nem lehet baj. Bűne elévült, és ha nem: ő New Yorkba utazik.

Épphogy lehunyta a szemét, mikor ágyához jött egy felügyelő.

– Magát örök időkre kitiltották a főváros területéről.

– Kérem, az ilyen nőügyek...

– Nőügyek? És a hajhullás, az kutya?

– Nem kutya. Különben sem hullik a hajam.

– No gyerünk, gyerünk! Nem érdekelnek a viccei!

– Kitoloncolnak a holdba? – kérdezte öltözködés közben.

– Szülővárosába kísérem.

Szótlanuí követte a detektívet, és örült, hogy az állomásig senki sem inzultálta.

– Mondja, kérem, miért ilyen kegyetlenek maguk egy emberrel szemben, aki ilyen hosszú idő alatt esetleg megjavult?

– Egy szót szólok és megérti: Probatbicol! – És szigorúan felemelte a mutatóujját. Pencroft lehangoltan bandukolt. Mit feleljen erre? Jobb, ha nem firtatja tovább a dolgokat.

Így azután szótlánul utazott a detektívvel. Úszni kell az árral. De ki tudja, meddig úszhat? Hiszen csupa örvény ez az ár, amivel viszik. Csak már New Yorkban volna...

– Na, megérkeztünk! – mondta hajnalban a detektív.

Bányavidék állomására futott be a vonat. És amint kiszállt az ütött-kopott fülkéből, koromtól fuldokló, keshedt pálmák között, egy roskatag állomás peronján, kissé megtántorodott.

Mi?

Az állomást jelző táblán ez állt:

FILLIPON

Ez az! Amit kerülni kell! Tehát nem ember, hanem város!

A szülővárosa!

Ha a New York-i vonat indulását megéri, nincs semmi baj, mert hogy itt mi várja, azt képzelheti.

– Elhoztam maguknak Benjamin Waltert – mondja vidáman a detektív az ott álldogáló állomásfőnöknek és bemegy az étterembe. Az állomásfőnök odalép és a vállára teszi a kezét.

Pencroft védekező pozícióba helyezkedik. De nem... Úgy látszik, ez nőtlen, és nem is volt szerelmi ügye, amiért Waltert üldözzé, mert kedvesen és szelíden mondja:

– Hát elszántad magad, fiam, a hazatérésre?

– Hogy a fenébe ne... Egyszer csak haza kell jönni.

– Sokat változtál... Hát, öcsém, ha így gondoltad...

És szomorúan, szeretettel megveregeti a vállát. Mit siratja őt ez itt? Elindul a város felé. Egy nagyon jól öltözött, keménykalapos úr jön szembe. Mezítláb. Érdekes. És szemüvege van. És Pencroft látja, hogy odamegy az utcai árushoz, beleturkál a gyümölcsökbe, kiválaszt egy szép ananászt.

– Van magának képe? Valami képe?

– Kihez van szerencsém?

– Köszönöm, jól. Hol lakik? Megnézem, van-e kép magánál.

Ez nyilván a falu bolondja. De miért kap ingyen árut? Később még látja, hogy bemegy a trafikba, kihoz egy csomó szivart, nyájasan int, de nem fizet, és elmegy. Mögötte egy gyerek kiskocsit húz, egy szép nagy velencei tükörrel.

– Várjon, Szerkesztő úr! – kiáltja a gyerek.

– Nincs nálam óra!

De azért lassít. Tehát érti, amit mondanak, értelmesen beszél, csak mindig mást felel. Pencroft odaszól a gyerekeknek:

– Ki ez a Szerkesztő úr?

– Cödlinger, a bolond. Az orvos szerint a felelési centruma megbé-
nult – és sóhajt. – Ó, uram! Ezt a gyönyörű tükröt elviszi.

– Annyi pénz van?

– Hát maga idegen? Mindenfelé tudják, hogy Cödlinger mindent el-
kérhet, amit akar.

És továbbmegy. No jó. Semmi köze ahhoz, hogy itt Filliponban hogy bánnak a bolonddal. A kannibálok is tisztelik az ilyen embereket.

Közben elterjedt érkezésének a híre, mert többen is kíváncsian nézik és köszönnek. De miért ilyen szomorúan, szelíden és sajnálkozva nézik?

Mit siratják itt őt?

Aki csak látja, átalakul gyászoló rokonsággá! Kedves...

Bemegy a szállodába. A portás riadtan áll a kis vityilló ajtajában.

– Nem lehet, Walter úr! Nálunk nem lehet...

Egy kisebb kocsmában a tulajdonos megtörli a kezét, mielőtt feléje nyújtja, olyan nyájasan üdvözi, de riadtan tiltakozik az ellen, hogy szobát adjon.

Sehol sem kap szobát. És este lesz. Egy nagy szakállú ember a vállára ütöget és elmeséli, hogy Anton azóta kivándorolt, ők nem kérik a pénzt, és a fülébe súgja, hogy vigyázzon, mert a városban kevesen tudják, hogy neki milyen szerepe van az ügyben, különösen azoknak nem mondták el, akiket ő szeretett. Pencroft érti. Szóval a város hölgy-lakosságának nagy része tájékozatlan.

Később egy nagyon öreg nő behúzza őt egy kapu alá.

– Idefigyeljen, maga piszok! Ha egy órán belül nem keresi fel Marjoire-t, akkor szólok Billnek meg Edgarnak, és keresztüllövik magát!...

– Bill és Edgar sose fognak ilyen aljasságot elkövetni!

– Én figyelmeztettem! A többi a maga dolga. – És otthagyja.

Felkeresné Marjoire-t, de nem tudja, kicsoda. Ezek szerint hercehurcára van kilátás Billel és Edgarral. Annyi baj. Egypár ökölcsapás nem a világ! De hol lakhat?

Éjfél után minden ablak, minden ház bezárult előtte, ott ült a Fő téren, és természetesen megeredt az eső. Erre kiült a pályaudvarra. New Yorkba megy. Egyet kondult a harang. Pencroft halálosan kimerült volt.

ÖTÖDIK FEJEZET

1.

Egy magas, kissé erős, negyven év körüli hölgy jött ki a pályaudvarra. Leült a homályos sarokban búsuló Benjamin mellé.

– Itt vagyok...

Ez annyira nyilvánvaló volt, hogy az ál-Benjamin nem szólhatott semmit. A gumikabátos hölgy itt van. Félreértések elkerülése végett ezt közölte is vele, nehogy azt higgye, hogy csak azért jött ide, mert nincs itt. Esernyőt nem hozott magával, ez megnyugtató.

– Ugye meg van lepve?

– Eléggé...

– Én nem haragszom magára, Ben. Tudja, hogy a férjem meghalt, apámat Szeréna néni tartja el, s magam küzdök a Márfával... Ezt sejtette...

– Nyilvánvaló volt – bólogatott az előrelátható bús események halatára Pencroft, jelenleg Benjamin Walter, és csak azért imádkozott, hogy bár a Márfa rejtélyét megérthetné valaha, mellyel e hölgy küzd, kinek atyját Szeréna néni tartja el, férje meghalt, és közben ki tudja, hogy anyjával mi lehetett. Elég nagylelkű azonban, hogy mindezért őt nem ütlegeti.

– Ami köztünk volt, Ben, a mi titkunk. Én tudom, hogy maga szeretett. Bolondságai a nőekkel, nyughatatlan természete, mind-mind megértésre találtak nálam. Ha nem borítja fel lelki egyensúlyát a Probatbicol, úgy mi ma boldogok lennénk.

Pencroft sóhajtott, mint aki szintén tisztában van e szomorú üggyel, lehorgasztotta fejét és csak azt kívánta, hogy bár a Probatbicol ne keveredett volna az ügybe.

– Jöjjön, Ben. Én nem törődöm semmivel. Maga újra itt áll szegényen, kitaszítottan, és én már ilyenkor mindig azt fogom mondani: „Jöjjön, Ben.”

Különös keserűséget érzett Pencroft. Eh... milyen furcsa ez. Azért mindenkinek valahol van valakije, aki szereti, és ez az egész annyiból áll, hogy ha rákerül a sor, megintcsak azt mondja a nő: „Jöjjön, Ben.” Mit tehet mást a nő, kinek azt rendelte a sors, hogy szeretni annyi, mint szenvedni és áldozatot hozni? Akinél szeretni annyit jelent, mint vérségi kapcsolatnál nagyobb áldozatkészséggel tapadni egy idegen

férfihoz, akivel a kőkorszak óta rejtélyesen alázatos vonatkozásban áll, és időnként meg kell jelennie, amikor ez a férfi mindenkire rossz volt, őhozzá a legrosszabb, és mégis az a helyzet, hogy azt kell mondania: „No jöjjön, Ben“.

– Köszönöm... – feleli, miközben mennek, és elakad. Az ördögbe! Nem is tudja, hogy hívják ezt a nőt. A homokfutó, amely kint állt a pályaudvar előtt, csomagjaikkal együtt egy kis családi házhoz vitte őket, amely a város szélén állott.

A levendulaszagú, régi házban masszív, barokk bútorok, nyikorgó falépcsők, vedlett gipszszobrok, néhány családi portré, melyet függönyök bús benyomással lepték meg újdonsült Benjaminget. Néhány generáció élt, nősült és vonult temetkezni innen. Életük, élményeik, bánatuk, örömük belemaródott a bútorokba, saját képére koptatta, fényesítette az ódon holmikat. Egy emeleti szobához vezette a nő. Beszukódott az ajtó mögöttük.

– Ervin lakott itt... – suttogta jelentősen – a maga Ervinjének a szobája... Nézze... ilyen volt.

Fiatalember képe függött a falon. Kedves, szőke, nevető diák, és alája írva tintával: „*Hildegardnak... ha még emlékszik a kirándulásra, ahol hármat rikkantott minden madár, és korsó sört ittak a szüü indiánok! Prim-prim Ervin!*”

Értette. Zárt életek kialakult tolvajnyelve, egy kis birodalom Benjamin Walter élete, melynek külön szótára is van, és ő ezt nem érti. De jól tudja például, hogy Madge-nek adott egy képet, mely szerint: „*Uborka néni! Nem kell a babának forgácsfánk... De mégis minden jó lesz, ha kirándulunk megint egyszer az Északi-sarkra négernek, egy jó vacsorára! A te Halló Csumpid!*”

Ennek normális, rendes, emberi értelme van. Itt minden szó megfelel egy eseménynek, ebben szerelem, regény, közös emlék, frivol célzás, kedves biztatás és más egyebek vannak.

A legkevésbé harcias kis állam: a család és állampolgárai hibátlanul beszélnek e nyelvet. Ki nem érti? Tegye az illető emlékdobozára, íróasztalából előkerülő régi kacatjaira a kezét, és esküdjön meg, hogy nincs hasonló rejtélyes szövegű fényképe.

Annyit mindenesetre megtudott, hogy ezt a nyájás, angyali hölgyet Hildegardnak hívják. A név nem kimondott igénye a hölgyismerőseinél. Ilyen címmel Crocker regényt is írt, és hogy Walter Scott nem írt, az valóságos csoda.

A nő benyúlt a szekrénybe, mosolyogva kivett egy dugóhúzó és könnyes szemmel, merengve átnyújtotta Pencroftnak.

– Még itt van...

– Ki hitte volna? – súgta döbbentem Újdonsült Benjamin. És állt. És merengtek ketten a dugóhúzó fölött, és a nő a vállára borult és keservesen sírt. A férfi megveregette a vállát és azt mondta:

– Hildegard...

– Azt hiszi, miatta? Hát nem tudja, hogy a nyomorult hozzámert a fiatal Burnshöz?!

– Ha szerette? – mondta kissé idegesen.

A nő eltaszította és sápadt lett:

– Ezt maga mondja?! Maga, aki földönfutó lett? Ez a nyomorult nő és Burns összejátszottak! Tudja meg, hogy ma már nyilvánvaló.

– Igen. Igen... – mondta ingerlékenyen, mert már szédült kissé. – Azért, ha egyszer szeretik egymást...

– Az még nem ok arra... Eh. Mindegy! Inkább... – és egy polcra fekete tokot húzott elő – hegedüljön egy kicsit. Tudom, hogy ez megnyugtató magán.

Ebben a hölgy, akinek nevét még mindig nem tudta, tévedett. A hegedű pusztája látása kifejezetten nyugtalanította.

– Nem hegedülök – hebegte –, amióta ez a forradás a homlokomon...

– De hisz úgy született!

– Igen... azonban operálni kellett újra... és mondja... kérem...

– Nevezzen Bunnynak...

– Bunny! – kiáltotta boldogan, mert végre tudja a nevét, de a nő félreérthette, és a nyakába borult. Azután zokogott és újra hosszan nézte a dugóhúzó.

– Ben, most... baj van Márfával – súgta bánatosan. – Apa nem tudott arról, amit én magának adtam... és lejárt a váltó, és maga nem küldte vissza... Szóval lehet, hogy elúszik minden, és a birtokot el kellett adnom, amíg szegény férjem élt, még bírtam, hiszen maga tudja, hogy Arnold milyen volt... – Búsan bólogatott.

– Mint egy falat kenyér...

– Azt éppen nem lehetett rá mondani. Nyugodtan éhezhetett tőle az ember.

– Így értettem én is. Ki lakik jól egy falat kenyérral?

– De a pénzügyi dolgokat értette. Én így egyedül, magamra hagyatva... bizony nem sokra megyek...

A Márfa titka tehát megoldódott. A birtok neve. És lehet, hogy ez az épület a Probatbicol? Különös lenne. No jó. Várjuk ki a végét! Majd kiderül minden magától.

– Ez lesz a maga szobája, Benjamin, és aludjon jól. Ebben a szobában mint fogtechnikus is elkezdheti a munkát.

– Nem... Ezt a kettőt nem szeretném: hegedűt és fogtechnikát, felhagytam velük.

– Pedig Stuckéknál még megvan valahol a fűrőgépe és néhány műszere. Pesze, a motor már nem lesz meg, de hát nézze, Benjamin, ami így, a kezdethez, egy kevés pénz kell magának... hiszen érti, ugye?

Elpirult az igazi Benjamin helyett. És megnézte ezt a kissé csípős koraérettségében is igazi nőt. Ez most zsebébe, illetve a szívébe nyúl egy kevés pénzért, belenyugodva alázas, szomorú sorsába, hogy áldozatokat kell hoznia, ha már a világra jött. És venne motort a fűrőgéphez. És ezt a nőhódító, mindenkinek hazudó, szélmalombolondot esetleg ismét talpra állítaná, hogy ő maga összeroskadna bele, mind ahogy még mindig Benjamin hondurasi kirándulásának betege ő is, a birtok és az egész családja, de tud egy nagy misztériumot, mely szerint ennek így kellett lennie, és nem másképp.

– Nem, köszönöm... már régen nem dolgoztam... – felelte Pencroft.

– Hiszen azt írta kintről, hogy elkezdte a munkát.

– Tessék!?... Igen, de Hondurasban nem használnak motort...

– Hát hogy dolgozott?

– Hidegvágással – felelte idegesen. – Ez... izé... Ez ott egy új metódus... Modern eljárás... Most lefeküdnék, ha nem veszi rossz néven.

Kár volt egyszerre ennyit beszélnie. A nő kissé hátralépett és gyanakodva nézte. Ettől zavarba jött.

– Különös... – mondja zavartan. – Tudja, arra gondoltam, hogy azelőtt volt egy szokása, megfogta keményen, egy kézzel a vállamat, kissé megrázta... és azt mondta: „Nincs semmi baj... Fel a fejjel, Bunny”. Ezt most nem tette...

– Öregszik az ember... De – és mosolyogva megfogta ismeretlen jótevőjének vállát: – nincs semmi baj!

A nő hirtelen úgy ütötte félre a karját, mintha megszúrta volna.

– Maga nem Benjamin Walter! – kiáltotta határozottan.

Ez igen. Ez egyszerű és mégis örök szép, nagy csodája az életnek, hogy több mint tíz év múltán egy asszony, a megszokott érintés másodpercében máris tisztában van azzal: nem „Ő” fogta meg a vállát. Itt nem kell születési bizonyítvány, személyazonossági írás, elég né-

hány rézpénznyi élő bőr daktiloszkópiai tájékozódása, és csakúgy, mint a valóságban, nincsen számára két egyforma ujjlenyomat. Itt csak a teljes beismerés segít.

– Igaza van, asszonyom, én nem vagyok Benjamin Walter.

2.

A nő elsősorban ijedten, dühösen visszadobta a dugóhúzó a szekrénybe. Aljas, orv módon, szent titka felett merészelt közösen merengeni egy idegen. Azután ugyanabból a szekrényből kivett egy revolvert. És ráfogta.

– Ha egy mozdulatot tesz, keresztüllövöm. Azonnal megmondja, állításait igazolva, hogy mi van Benjamin Walterrel. Hogy jutott az írásaihoz? A töltőtollához?

Kemény, kegyetlen női arc nézett rá a pisztoly csövével párhuzamosan. Itt most Benről volt szó. Arról az egyetlen férfiről, aki kifosztotta és tönkretette, akivel most valahol valami baj lehet, tehát ha muszáj, verekszik, nyomoz, feljelent, esetleg mindenét elkótyavetyéli és kimegy Hondurasba, hogy ha kell, tíz körmével is előkaparja valahonnan, hogy azután összekuporgasson számára egy kis pénzt és villanymotort vegyen a fúrógéphez. Itt most nem babra megy a játék. Itt most egész könnyen lehet egy golyót kapni vagy néhány évi fegyházat, ha kasszaférői személyazonossága kiderül. Ez bizonyos!

– El fogom önnek mondani, hogy mi van Benjamin Walterrel – szólt Pencroft nyugodtan. – Azt hiszem, nem érdemeltem meg, hogy méltatlannak tartson a dugóhúzóra!

Elmondott mindent. A kasszaafúrást elhallgatta. Ez nem fontos. Miért tudja Bunny, továbbá Ervin fényképe, a hegedű és eme aszaltszilva illatú bútor a múltját? A kasszaafúrást tehát elhallgatta. De elmondott mindent. De elhallgatta Művészi Mánuel kifosztását, továbbá elhallgatta, hogy Tivaldnak hívják, amit jobban szégyellt rovott múltjánál is, és lesütött szemmel, kissé pirultan azt állította, hogy ő Péter.

És sóhajtott. Amiért nem volt Péter. Pedig miből állt volna az egész? Ha apja a keresztelő napján megüti a lábát, nem mehet a kocsmába, és így mint egy heveny alkoholmérgezés tünete, nem vetődik fel agyában a rejtelmes, undok és fantasztikus Tivald kifejezés.

A nő ernyedten lebocsátotta a pisztolyát.

Sajnos ez a történet nagyon hasonlít az ő Benjére. És ültek és hallgattak. A férfi örült, hogy nem kell hegedülnie, mivel nem tudott. Bunny sóhajtott. Azután egy jellegzetesen asszonyi kijelentést tett e szeretet halhatatlan naivitásával.

– Mégiscsak baj lehet veled, mert ha annyi pénze volt, jelentkezett volna... Hiszen tudja, hogy milyen bajban vagyok.

– Bizonyára jelentkezett volna – szólt bánatosan, de csekély meggyőződéssel a férfi, és szemei szelíden végigsimogatták az asszony komor arcát. Milyen romlatlan! Ilyesmiben hisz.

– Bizonyos, hogy beteg. Éreztem. Azt írta, New Yorkba készül... Álmodtam is valamit... Könyörgött nekem, hogy bocsássak meg, üldözték és megkötözték... Fel kell mennem New Yorkba. Kérem, ön maradjon csak itt addig. Vendégül látom éppúgy, mintha Ben lenne.

Ám a szekrényt, amelyben a dugóhúzó volt, bezárta, és ebből jól tudta Pencroft, hogy a vendéglátás mégis más, mintha Walter saját képében jött volna ide. Sokáig állt az ablaknál eltűnődve, és nézte a virágzó fákat, az idegesen szaglászva futkározó kutyát és a sárga kerti út torkolatánál posztoló két majolika törpét. Úgy látszik, 13. Pác bal-szerencséje megszűnt. Bár ez a hely Fillipon és veszélyes.

De miért?

Később kocsizörgést hallott. Az asszony New Yorkba indult.

Azonnal!

A hajnali vonattal! Mert érezte, hogy Bennel valami történt. Persze Pencroft néven kell keresnie. Az állomásról rohant a kórházak ágynylvántartójába. Mister Pencroft iránt érdeklődött. Hondurasból érkezett. Mi van ezzel az úrral? Valami történt vele...

– Mr. Pencroft – mondta az alkalmazott a lajstomot nézve – a Margaret kórházban fekszik fejlődéssel, életveszélyes állapotban.

3.

– Hogy lehetséges ez?

Benjamin Walter, mivel lemaradt a hajóról, repülőgépen utazott New Yorkba. Előzőleg cinkosait, akik segítségére voltak 13. Pác-Pencroft-Tivald személyazonosságának ellopásában, kifizette, és maradt kereken még háromszázezer fontja. Ezt Pencroft helyett kapta a nagybátyjától, aki elhalt leszármazó nélkül.

Elsősorban elment a Sanghaj Grillbe kissé körülnézni.

Éjfél után fütörészve ballagott az elhagyatott Colombo Squaren.

Ekkor egy dörrenést hallott, valami koppant a fején, és az ívlámpák számára kihunytak, pedig még messzi volt az idő, hogy a központból eloltsák őket.

Azután hanyatt esett.

Benjamin Waltert valahonnan fejbe lőtték.

És ezt 13. Pác Tivald helyett kapta.

Hondurasból!

A valutakorlátozás következtében, Művészi Mánuel révén, úgynevezett „kijárlás” útján jutott a fejlődéshez. Hondurasban az orgazda kifizette egy gengszternek az orgyilkosság árát, ez átutalta a bűncselekményt New Yorkban élő öccse számára, és az illető kézbesített egy golyót éjfél után Benjamin Walter címére a koponyájába, bérmentesítve. Sima tranzakció a korszerű bűnözés terén.

Benjamin Walter súlyos állapotban, tehetetlenül, elhagyatva feküdt, és nem találtak nála mást, mint egyetlen levelet Bronxból. Pencroftnak írta elvált felesége, bizonyos Madge. Pencroft tárcája volt Walternél. Értesítették hát ezt a hölgyet, és természetesen jött a legelső vonattal, esőben, ködben, csapzottan és lihegve, kócosan, ahogy az ágyból kiugrott. Megérkezett a beteghez. Tizenkét éve nem látta. Az orra beesett, sovány arc, az ismerős száj egy pillanatnyi kétséget sem okoztak.

– Mikor lehet elvinni innen? Szeretném otthon ápolni...

– Ha életben marad, akkor egy hét múlva... – felelte az orvos.

– Ha lehet, hívják el azt a híres Lambert tanárt.

Madge uganis már a hír vételekor álmából költötte fel Hiller ékszerészt, hogy néhány szegényes aranyholmiját eladja, mivel Bronxban senkinek sem volt fogalma az örökségről. Most elsősorban lemosta a beteget. Ez felnyitotta a szemét, ránézett, és kezeit Madge térdére tette. És Madge ijedten nézte a betegségtől sárgult, vékony kezét.

És letérdelt eléje. De sötét volt. A beteg most megfogta a vállát és azt mondta nehezen forgó nyelvel:

– Fel... a... fejfel...

Madge felpattant nyomban és rohant az orvoshoz.

– Ez az ember nem Pencroft!

– Honnan tudja?

– Semmi köze hozzá! Ez az ember nem Pencroft! Mutassa a holmiját.

És megnézte. Látta a saját levelét. És a régi bőrtárcát, amit jól ismert, és Vivian fényképét, amit hat év előtt küldött. Mi van Pencrofttal? Mit csinált vele ez az ember, aki itt betegen fekszik?

– Szóval... hívjuk konzíliumra a tanárt?

– Igen! Ha nem gyógyul meg, sohasem tudom meg, hogy mi lett Pencrofttal... Ó, mindig sejtettem... Miért is nem maradt otthon?!

És jött Bunny! Szemben álltak egymással Madge és Bunny.

Két asszony!

– Kit keres? – kérdezte Madge hidegen.

Bunny viharverten, fénylő gumikabátban, nedves arccal és állig lógó, csapzott hajszálakkal lihegett ott.

– Pencroftot keresem... – mondta Bunny.

– Miért?

– A... menyasszonya... vagyok.

– Maga nem a menyasszonya!

Nézték egymást. Ellenségesen. Mind a kettő azt gondolta, hogy hátha a férfinak volt itt még „valakije“ New Yorkban, akiről ő nem tudott, és aki elég vakmerő ahhoz, hogy kétségbeesetten, deranzsirtan és félig-meddig tönkretett állapotban kínlódni merészeljen az ő szerelméért. Majd pont egy ilyen... – gondolta magában mindegyik.

Azután Madge mondta:

– Ez az ember itt nem Pencroft!

– Tudom... Ez az ember Benjamin Walter... a vőlegényem...

Az más. Tehát a másik is tudta, hogy ez nem Pencroft.

– Meg fogja mondani, ha meggyógyul, hogy hol van Pencroft. Valamit tettek vele!

– Ne ordítson... Pencroft nálam van Texasban. Valami hülye cserét csináltak ezek...

Egy ideig lihegve küszködtek, közben azonban már mindent tudtak, láttak, megéreztek, azután minden átmenet nélkül egymás nyakába borultak és sírtak.

– Jöjjön, keressünk szállást valahol – mondta Madge.

– Nem megyek. Azt akarom, hogy itt legyek, ha visszanyeri az eszméletét. Megnyugtatja majd, ha engem lát, mert ez olyan tehetetlen...

Hallgattak. Egy lavórba ejtett műszer csörgött, és valahol vízcsap zuhogott a folyosó végén. A két asszony nézte egymást. Felmérték szenvedéseiket, szerelmüket, azzal a gyanakvó, vizsgálódó pillantással, amellyel kitűnő egyének új ismerőseikben parvenüt sejtenek.

– Maga? – kezdte Bunny.

– A felesége voltam...

Egy vastámlájú padra ültek a folyosón, ketten virrasztva, elfáradtan, egész életükkel, szenvedéseiktől bágyadtan, sorsuk közösségében, két

asszony, akik méltónak ítélték így, első látásra a másik vesszőfutását sajátjukhoz viszonyítva. Mindegyik jó becselő volt, mindegyik túl azon, hogy higgyen a boldogságban, és egyik sem volt még igazán boldog soha. Mindkettő megméretett és szomorúnak találtatott.

– Amikor mondta, hogy mindenáron el kell utaznia, nem tartóztatam. Finnországból származom, ahol az iramszarvasnak nagy tuskót kötnek a nyakába, hogy ne tudjon gyorsan futni. Ilyen lett volna az élete mellettem... Hát hagytam... Menjen el tengerentúlra, ha úgy érzi, hogy ott megjavul...

– Igen. Így érzik... Ben is ezt mondta, hogy ott majd megjavul és kihozat, és most éppen kihozatott volna...

Madge kerekre nyílt szemmel nézett rá.

– Maga, édesem, még itt tart? Maga azt hiszi, hogy bennünket kivitetnek a férfiak? Hát nem tudja, hogy előlünk vándorolnak ki?

A másik félve összehúzódott. Úgy látszik, ő is tudta ezt, de még nem merte közölni önmagával. Ez a Madge nem volt szentimentális. Általában józanul és pesszimizmusra hajló önkritikával, szókimondó bölcsességgel nézte az életet.

– Ez úgy van, hogy velünk nem lehet szakítani. Vagy kivándorol a férfi, vagy élete végéig velünk marad, szeret bennünket, fél tőlünk, és nem meri megmondani, hogy szívesen elmenne egy zenés kávéházba vagy szivarra gyújtana a szalonban, ahol ezt a függönyök miatt sajnos nem lehet. A mi kapcsolatunk a férfiakkhoz, drágám, azon két ténykedésben merül ki, hogy jogosan elítéljük őket és indokolatlanul megbocsátunk nekik. És ők tisztában vannak azzal, hogy mindig igazunk van, tudják, hogy felettük állunk rendességünkkel, erkölcsünkkel és abban, hogy egyedül a világon mi ismerjük igazán hibáikat és pózaikat, tehát kellemetlenek leszünk rájuk nézve, mert szeretnék, ha hibáik ellenére, kerülőúton illetéktelen tiszteletet vívnának ki maguknak, és ez a törekvésük nálunk nevetségesen esélytelen. Ezért kivándorolnak. Beférik, hogy kivisznek bennünket, és mi tudjuk, hogy ez nem igaz. Nem visznek ki bennünket, mert előlünk menekültek el. Örökké gyerekek maradnak, és mi örökké anyák, ezért ők mindig a rendet rombolják, mi örökké építjük. Ők kegyetlenek lehetnek, és mi megbocsáthatunk. Nekik ez, nekünk amaz elengedhetetlenül fontos. És így most, negyven évünkkel, amely okmányainkon tévesen negyvenkettő, itt ülünk éjszaka a kórházban egy padon, és ha megkérdeznének bennünket, hogy akarjuk-e az egészséget előlről kezdeni, azt felelnénk rá, „isten őrizz”, de biztos, hogy elkezdenénk előlről min-

dent. Mert mindig azt mondjuk, hogy „isten őrizz”, és azért mindig elkezdjük megint előlről. Ez az oka, hogy életünkben az étkezés és a takarítás gyönyörűségei uralkodtak. Nyelni és rendet csinálni! Ez a mi jelszavunk... És mivel látom, hogy ön elaludt, nem is folytatom a társalgást...

Egy fehér köpenyes orvos végigment a folyosón, és valahol lassú kondulásokkal elverte az éjfél egy óra.

HATODIK FEJEZET

1,

Másnap megjelent egy alacsony, köpcös, borotvált arcú lakáj Ervin szobájában, ahol Pencroft lakott, jó reggelt kívánt és letett egy revolvert.

– Kávét szoktam reggelizni – világosította fel Pencroft.
– Előbb reggelizni akar?
– Mi előtt? Mi az, ami előtt reggelizni akarok?! És ki maga?!
– Szóval haragszik még mindig... – és gúnyos mosollyal mondta – tehát bemutatkozom: én az öreg Sterbinszky vagyok.
– Elmehet, öreg Sterbinszky.
– Nem szólít már a keresztnevemen? – kérdezte érzékenyen megbántva.

Nagyon sajnálta és szerette volna a keresztnévén szólítani. De hát mit hazardírozzon? Mondja neki, hogy Adorján? Vagy Brúnó? És lehet közben, hogy Gaston.

– Sterbinszkynek szólítom – mondta keményen.
– Szóval, haragszik?
– Igen.
– Igaza van... Hát, isten áldja meg, uram – és mielőtt kiment, még azt mondta csendesen –, Isten nyugtassa...
– Hé! Hallja! Mi volt ez?! – kiáltotta és kiugrott az ágyból. De az öreg Sterbinszky már elballagott.

Mindenki elsiratja itt. Ennek valami oka lehet. Kinézett az ablakon. Néhány ember verődött össze lent. Felfelé néztek. Egy kaktuszokkal díszes kis térre látott onnan, ahol állt, texasi legények pislogtak fel sötétén, csapkodták a csizmájukat korbácsukkal. Pengtek a nagy taréjú sarkantyúk.

Innen jó lesz menekülni...

Szép lassan elindult a lépcsőn. A lakáj illő tisztelettel megszólította lent, egy sötét fordulónál.

– Mister Walter... Örvendek, hogy még él, tessék idehallgatni... – közben vattát vesz ki a füléből és ezt mondja: – Nem akartam a durranást hallani...
– Miféle durranást?
– Hát... a pisztolyét. Jöjjön be a szalonba egy percre, mister Walter.

Megrökönyödöttén követte a lakájt.

Az öreg Sterbinszky egy szekrényhez ment és kivett egy ócska boát és egypár fonnyadt, poros, gyűrött művirágot, továbbá egy hölgy kékét, királyi koronában, trikóban, amint két táncos-komikus tolja egy taligán.

– Ez itt van nálam... – mondta szomorúan. – Csak mutatom... – és ajka elé tette a kezét. – Én nem szólok... tőlem ne tessék félni... – két nagy könnyecsepp hullott ki az öreg férfi szeméből. – Csak mutatom... Egyszer talán kimegyek hozzá...

– Hol temették el? – kérdezte Pencroft megindultan.

A lakáj rémülten nézett rá.

– De kérem!... Hiszen most írt, hogy jól van, és érdeklődött maga után... De hát én már öreg vagyok... nem megyek ki hozzá Sanghajba. Csak mutatni akartam... Hiszen tudom, hogy őt szerette, és minden másképp lett volna, ha neki nem kell az apját a börtön elől... – és verte a mellét. – Köpjön szembe, mister Walter. Én tudom... tudom, hogy két életet tettem tönkre. A nagysága nem tudja, és nem sejtí senki, csak ön meg én és talán a papagáj a Vasziuszky házában... – És hullottak a könnyei, és üveges tekintettel maga elé meredve szomorúan mosolygott.

– Ne búsuljon, öreg. Majd jóra fordul minden – próbálta vígasztalni.

– Nem hiszem... Flóra sohasem felejtí el magát. Mondta nekem... és írta is, még ma is... Hiszen mi tudjuk – körülnézett, és súgva mondta. – Az Ervin úr is azért lótte főbe magát. Az Ervin úr tudta, hogy magát szereti, és nem akart boldogtalan lenni... miss Hildegarddal...

Pencroft agyában zűrzavaros idegen nevek és idegen életek fejtetőn táncoltak. Közben a lakáj benyúlt a szekrénybe, elővett egy ezüst cigarettatárcát, amiben ékkövek voltak, és átadta.

– Tessék... ez az öné... Ne szóljon, kérem, tegye el! A lelkekre kötötte, hogy ha még valaha is visszatér a nagyságos úr, ezt adjam oda.

– Köszönöm... – És zsebre tette a tárcát, azután igyekezett gyorsan elhagyni a lakáj füledt kamráját.

– Hát... most egy kicsit szétnézek a városban, öreg Sterbinszky.

– Csak vigyázzon, ne találkozzon a két Niguel fiúval.

– Edgart és Billt gondolja? – vetette oda könnyedén.

– Igen.

– Nem tartok tőlük. Ennyi év múltán még haragszanak rám?

– Meg lehet érteni... No, nem szól szám, nem fáj fejem.

– Maga ne hallgatással védekezzék a migrén ellen! – kiáltotta dühösen. – Igenis tessék kimondani, amit gondol!

– Hát, gondolom, nem kellemes nekik a szégyen...

Elhatározta, hogy mégicsak beszédre kényszeríti ezt a borzasztó alakot.

– Nekem ez az egész eset nagyon különös! Megérkezem, és szinte kilöknek az utcára, nem fogad be senki, azok a... izé fivérek fenyegetnek... És várt. Nyitva hagyta a mondatot és követelően várt.

És öreg Sterbinszky így szólt mélabúsan:

– Csodálja?

– Igen, csodálom!

– Hát én nem.

Lehossa a dugóhúzókat és kiszedi vele a vén gazembernek az egyik szemét. Mert ez egy piszok! Ez szándékosan csinálja! Most szépen viszarakosgatja a boát, a művirágokat, halkán dúdol és mosolyogva bólogat, ha időnként megfordul.

No most a pályaudvar! Csavargóösztone érezte, hogy itt van valami a levegőben, fülledt, puskaporszagú, rossz ízű, ahogy Művészi Mánuel idézi egy lopott műből:

„valami büzlik Dániában!...”

Résen légy, Pencroft! Az első vonattal neki a világnak, New Yorkig meg sem állni.

A térségen egymástól különálló, új fehér házak villogtak a nap-sütéstől, elspanyolosodott jenkik és eljenkisedett kreolok ódöngtek mindenfelé. Néhány ritkás kaktuszcszerje, egy-két nyeszlett pálma, és a tér közepén egy szolgálaton kívüli szökőkút rozsdás csövei lógtak ki angyalok és halak szörnyű barokk keverékéből. A kút kávján egy fiatalember szájharmonikázott. Szintén keverék. Derékig zöld hímzéses bőrmellényben, rikító selyemnyakkendő, leszíjazott sombrero: derékig gaucho; viszont kopott, fényes bricseszadrágja, foszladozó revolveröve, ócska, sarkantyútlan csizmája már az északi cowboy viseletet mutatta.

És nincs revolver a táskájában. Pusztá szájharmonikával jár. Texasban! De ni! Ott egy másik, szakállas, hajlott hátú, annak sincs revolvere. Aztán kezdi ezt figyelni, és csodálkozva konstatálja, hogy minden fegyvertok üres. Mint felesleges holmik függnek az övről.

Érdekes!

Ebben a városban senki sem hord revolvert! Sietve elindul a pályaudvar felé.

A szájharmonikás odajön hozzá és megszólítja.

– Halló, Ben! Álljon meg!

Bizonytalan vigyorral megáll, lehet hogy ez Edgar vagy Bill?

– Hogy van? – kérdezi örömmel a harmonikástól. – Ni, csak most ismerem meg...

– Csuda egy memóriája van. Tizenegy éves koromban látott utoljára.

– De maga azóta alig változott. Csak épp, hogy megnőtt.

– No meg bajszom lett. Judit üdvözlí. Ő nem örül, hogy maga hazajött, mert azért szereti magát. Mi a fenének jött haza?

– Hát kérem! Az ember csak hazajön néha a szülőföldjére!

Egy ilyen mondatnál belemegy valamelyikbe. Kiveri az arcából a szájharmonikát vagy belevágja a szökőkútba, de ezt nem lehet bírni. És ez a Benjamin Walter semmiféle nőnek nem hagyott békét! Mind kellett neki!

Mentek együtt, és Pencroft érezte, hogy rettentően jó lenne már a pályaudvaron egy vagonban lenni. Mindenfelől barátságos, szomorú mosolyra idomultak az arcok. Mintha valami kis menyasszonyt néznének megható, gyengéd biztatással, közvetlenül esküvője után. Vagy még inkább, mint egy halottas menetet.

Egy rongyos, tagbaszakadt ember tántorgott vele szemben részegen. Ilyen züllött külsejű egyének ritkán fordulnak elő Nyugaton.

– Halló, Ben! – rikácsolta. – Tiszteltetnek a néma revolverek!

– Köszönöm – felelte kínos vigyorral. – Add át üdvözetemet a nyomorék, udvarias pisztolyoknak.

– Még te csúfolsz?! Még gúnyt űzol?! Lovell fegyverkovács egy züllött senki lett ebben a városban... Mert én itt halok meg, ha egyszer itt születtem...

– Mit tehetek erről én?! – förmedt rá Pencroft, mert már elviselhetetlenül nyomasztó volt a helyzet körülötte. Kísérője, a harmonikás ifjú elhúzta.

– Hagyja őt... Nem tudja megérteni? Fegyverkovács a Néma Revolverek Városában. Hisz maga tudja, ki volt Lovell.

– Nem fogom magától megtanulni! – felelte egyre idegesebben. – Egy Lovell előttem mindig Lovell marad! Na!

Elhatározta, hogy erélyes lesz.

– Szegény fickó... Nem az anyagiak miatt búsul. Egyszerűen nem tud élni ott, ahol tizenkét éve nem dörrent el egy lövés. Texasban. No, de maga tudja jól...

Az ördög elvihetné ezeket, hogy állandóan abbahagyják, amikor már éppen sejt valamit. De érdekes, hogy Texasban lehetséges ilyesmi. Néma Revolverek Városa. Tizenkét éve nem dörrent el egy lövés. Micsoda gázság lappanghat emögött?

Sietett a pályaudvar felé. Gyerünk innen, Pencroft! Ez a büzlés több, mint Dánia!

– Maga tisztában van Prentin hatalmával.

– Senor! Legyen szíves és hagyjon békében.

– Hogy érti ezt?

– A városban elnémulhattak a revolverek, de úgy hiszem, a leghangosabb pofonok sem tilosak. Viszont nekem már nagyon visket a tenyerem!

És otthagya a megrökönyödött caballerót. Vesztére. Két-három lépést sem ment a pályaudvar felé, amikor megállították. Az idős hölgy, aki előző este Edgar és Bill állásponyjára hívta fel a figyelmét, behúzta egy kapu alá.

– Idefigyeljen! Vagy azonnal távozik a városból, vagy adoptálja Imánuelt! Itt harmadik eset nincs!

– Van! – felelte elszántan. – Éspedig az, hogy maradok, és nem adoptálok Imánuelt.

– Ezt megmondhatom Lisolettnak?

– Igen! És azt is, hogy leszámoltam a múlttal, nem akarok többé tudni Lisolettről! Az a nő megcsalt!

– Micsoda?! Maga az én anyámat gyanúsítja?! A gyermek nagyanyját. Megálljon! Ezt még külön elintézzük! Edgar és Bill...

– Az ön anyja megcsalt engem, mert egyszer az mondta önről, hogy szelíd és kedves teremtés. Imánuelt írássák be költségemre egy New York-i fiúiskolába!

A nő erre megfeledezett magáról és leköpte.

– Edgar egy tinó, és füttyölök Billre! – szólt Pencroft és sietve távozott.

Már látta feltűnni a távolban az aloék és pálmák sorát, amelyen át a pályaudvarhoz jut, amikor egy házból Ferenc József-kabátban, keménykalapjával, esernyőjét szorongatva a hóna alatt, Cödlinger Szerkesztő úr lépett ki, szokása szerint mezítláb. Két képet szorongatott a hóna alatt.

– Délután még eljövök a többi képért – mondta nyájas biztatással, és orra hegyén rezgett a csiptetője. Azután Pencrofthoz fordult. – Maga hol lakik? Majd eljövök a képeit megnézni.

- Legyen szerencsém! Szerkesztő úr minden pénzét képekre adja?
- Magának is, fiam. Náthás vagyok.
- Hol hült meg?
- Köszönöm, viszont.

Ez nyilván nemcsak az Elnémult Revolverek, hanem a furcsa hülyék városa is.

Pencroftot rettentően szórakoztatta Cödlinger úr, aki értelmesen beszél, de a kérdésekre más választ ad. A képek tulajdonosa azonban fogszikorgatva nézett az elballagó furcsa bolond után.

– Az átkozott! A két legszebb képemet vitte el...

– Hát ne adj a oda neki.

– Ezt maga mondja?! Prentin kimondta, hogy a falu bolondjának minden kívánságát teljesíteni kell!

Ki a fene lehet ez a Prentin, töprengett, miközben továbbment. No, mindegy. A fő, hogy innen messzi legyen. Néma Revolverek, érthetetlen és komikus emberek. Imánuel és az öreg Sterbinszky, akinek nem tudja a keresztnévét... Sok egy kicsit! Lassanként kiért az állomásra. Hogyan jut el New Yorkba hamar?

Az állomásfőnök szomorú mosollyal fogadta.

– No mi az, öcsém?

– Utazom. Mikor indul New Yorkba a vonat?

– A te számodra, fiam, már soha.

– Mit jelentsen ez a válasz? – ordította támadóan. – Az Egyesült Államok vasúthálózatán ki parancsol Texasban?

– Prentin – felelte, egykedvűen vállat vonva. – Mit ordítasz azért velem? Nesze...

Átadott egy gépelt írást: „*Benjamin Walter nem hagyhatja el vasúton Fillipont. Prentin.*“

– És maga ezt a parancsot teljesíti?

– Nem értek... Hát hol találsz valakit, aki e levél után befűtsön vagy elindítson egy mozdonyt, megadja az indulási jelet egy vonatnak, ha te utazni akarsz?

– Jó! Megjegyeztem! Az ügynek folytatása lesz!

És dühösen otthagya. Nekivág gyalog. Elindult az országút felé. Mielőtt kiért volna a városból, öt lovas ember lépett elő lassan a fák közül.

– Állj! Prentin elrendelte, hogy nem hagyhatod el a várost!

Mi ez!? Miféle hurokba került itt Filliponban. De hiszen Walter megírta, hogy óvakodjék. Szívesen megszökne a városból. Egy kövér, nagy bajuszú, rikító cowboyöltözetű idősebb ember lépett melléje valahonnan.

– Fiam... csak azt akarom mondani, minden megtörtént, ahogy kívántad, az Isten áldjon meg ezért, mi mindannyian sajnálunk...

– Hé! Hó! Álljon meg!... – kiáltotta szinte toporzékolva dühében, de a kövér már eltűnt egy ház mögött.

Mit jelent ez az egész? Megebédelt gyorsan az útszéli kínai szakácsnál, aki hat-nyolc serpenyővel süttő-főzött egy színes ponyva alatt. Amikor fizetni akart, a kínai titokzatosan körülnézett és azt súgta:

– Vendég lenni... Mityiő WALTERt szeretni...

– Majd képen ütlek!

Odadobta a pénzt és ment. Eddig azt hitte, hogy az a baj, amiért Benjamin WALTERt mindenki utálja, minden nőt és minden cinkost elbolondított, mindenki késsel, puskával keresi... Most látta, hogy Filliponban sokkal nagyobb baj van.

Itt szeretik.

Részvétet éreznek iránta. És ilyen puszkaporbűz még sehol sem fojtogatta. Dánia ehhez képest egy illatszertár. Amilyen sötét események lógnak itt a levegőben. Egy öreg, kövér, spanyol jósnő, nagy rézkarikákkal a fülében, ott pipázik a templom lépcsőjén, és mikor elmegy előtte, megsimogatja gyengéden a kabátját.

– A Madonna legyen veled... senor... Te az égbe jutsz.

Mit csináljon? Felsietett a szobájába. A folyosófordulónál az öreg Sterbinszky állítja meg.

– Az Isten nyugtassa, mister Walter.

Mély lélegzetet vett, különben fejbe kellett volna ütnie a lakáját.

– Mondja! Mit rendeznek itt temetést nekem? Miért sajnál maga?

– Mert lány szívem van...

Ugratsz, te gazember! De majd a fejed lesz lány, ne félj!

– Nekem Bunny nem említette, hogy maga bármit is tud... – mondta agresszíven, mert itt már vérre ment a dolog, hogy megtudja, miről van szó.

– Hát, madame Bunny egyike azoknak, akik semmit sem tudnak.

– És maga mit tud?

A lakáj körülnézett, egészen a füléhez hajolt és azt súgta:

– Mindent... – és ajkához tette az ujját. – Pszt...

Azután otthagya gyorsan.

Meg kell tudni, hogy a csodába szólította az öreg Sterbinszkyt közös sötét ügyeik idején Benjamin Walter. Viszont jobb lenne megtudni, hogy ki a fene ez a Prentin.

Benyitott a szobájába.

Az ágy alól egy nagyon hosszú, hegyes fejű, kampós orrú ember lépett eléje nyájas mosollyal. Két ecsetszerű bajusza és haránt illeszkedő kecskeszakálla mint egy szitakötő pihent száján. A kezében kis bőrtáska volt.

– Hát itt vagyok, fiam – mondta biztató bólogatással. – Titokban jöttem, és észrevétlenül kell távoznom.

– Igen?...

– Természetesen. Az esőcsatornán másztam be, itt, az ablak mellett. Nem is üdvözölsz?

– De...

Idegesen állt. Mit akar ez? Úgy néz ki, mint egy spanyol népszínmű hőse. Jól öltözött polgár, bőrtáskával, és csóhálózatokon mászkál be a szobába, az ágy alatt helyezkedik el. És milyen szomorú.

– Hát... tessék helyet foglalni... – kezdte újra mert ez az átkozott, ez úgy látszik, órá bízva a beszédet.

– Szomorú vagyok, Benjamin.

– Azt látom. Akar pálinkát?

– Nem. Dolgom van. Azért mégis örülök, hogy látlak. – Rettentő ádámcsutkája volt. És ha beszélt, akkor ez az ádámcsutka szinte kezeit tördelve futkosott fel-alá a mellcsont és az álla között. Mintha dühöngve raboskodna a bőr alatt, úgy izgett-mozgott beszéd közben.

– Ejnye... – mondta Benjamin a homlokát dörzsölve... – az ember nem is hinné, hogy tizenkét év alatt hogy romlik a memóriája...

– Csak nem akarod azt mondani, hogy ismersz?

– Az túlzás! – legyintett fölényesen, mert mit is tehetett más. – magát ne ismerném? Csak ez a tizenkét év, ez úgy megzavar, ha nagyjából emlékszem is. Ejnye hol?... Hol is láttam utoljára?

A másik megrökönyödött.

– Tizenkét év nagy idő, de azért az ember nem felejt el, hogy kinek köszönheti az életét!...

– Atyám!... – korrigálta megindultan Benjamin és széttárta a karját.

– Tessék? – kérdezte kissé ijedten a másik. – Ezt miért mondod?

– Mert úgy érzem – hebegte Pencroft –, mintha az apámat látnám viszont – mondta és a hosszú ember hegyes fejét szívesen kitolta volna a szobából az ablaküvegen keresztül dühében.

– Hát az igaz, hogy az életed köszönheted nekem – mondta a másik enyhébben. – De sohasem voltál ilyen patetikus.

– Tizenkét év nagy idő – felelte tehetetlenül áradozva –, de az a pillanat, amikor az életemet megmentette, feledhetetlen számomra!

– Hogy emlékezhetsz te arra?

Erre mit mondjon?

– Azért megbocsásson... – dadogta végképp zavarodottan. – Az ember életét megmenteni... az nem olyan körülmény, hogy elfeledkezünk...

– De azt hiszem, az én esetemben ez mégsem ilyen nagy ok a hálára. Messze körzetben nincs más orvos, aki örködhethetne, midőn egy új élet megjelenik itt, e földön.

– Nem akarok magával vitatkozni, azonban figyelmeztetem, hogy maga sok gyermek életét plántálta át e világra, de én csak egy orvosnak köszönhetem ezt a sok kellemetlenséget, és ez az egy maga, doktor... doktor...

– Gonzalez. Sosem hittem volna, hogy elfelejtetted. Hát, fiam, tudod jól, hogy itt Prentin parancsol.

– Tisztában vagyok azzal, hogy Prentin kicsoda – felelte minden alap nélkül –, ezért nem vártam magára, hogy felvilágosítson. Egyrészt ezért jöttem.

Remélte, hogy ez egyszer alaposan és világosan megfelelt a pasasnak.

– Kedves fiam, teljesen megfoghatatlan, amit mondsz, és bizonyára tréfálsz.

– Idefigyeljen öregem. Amióta maga átplántált erre a világra, amiért semmi jót nem kívánok magának, azóta én roppant ideges lettem. Szíveskedjék tudomásul venni, hogy füttyölök Prentinre.

– Ez esetben mindnyájunknak meg kell halnunk – mondta dr. Gonzalez, és hosszú feje rezgett.

– Legfőbb ideje! – kiáltotta dühösen Pencroft. Bár maga is meghökent a rejtelmes Prentin hatalmától.

– Tehát Vuperin megvásárolt?! – szólt döbbenet a másik.

– Ez alantas rágalom – felelte most már Pencroft némi rutinnal, mint aki törve és nehézkesen, de kezdi megtanulni az ismeretlen nyelvet. – Én Vuperint egyáltalán nem is láttam, amióta megjöttem.

– Üzent neked? Hildegard mondta!

És dr. Gonzalez fenyegetően rázta csontos ujját.

– Hildegard számomra meghalt. Az a nő egy bestia, és talán Ervin halálának is ő az oka. – Most várt. Erre csak megtud egyet s mást? Az öreg hosszan merengett, majd lehangoltan bólintott.

– Bár öt év előtt mondtad volna mindezt...

– Mondja meg, kérem, mit akar? – lihegte kimerülten.

Rémes, hogy milyen szűk viselet más ember életét hordani.

– Tudom, hogy nem kívánod mindannyiunk romlását, és ha, mint mondod, nem Vuperin vásárolt meg, akkor megkérdem: Mikor akarsz meghalni?

– Miért akarnék meghalni?! – kédezte egyre dühösebben Pencroft. A hosszúfejű meghökkent.

– Miért ne halnál meg fiam? Nem értem. Amikor visszatértél Fillipontba, tudhattad, hogy meg fogsz halni, hogy végeznek veled. Ez csinos.

– Nem mondaná meg, hogy ki fog végezni velem?

– Én – felelte dr. Gonzalez csendesen, és előhúzott szomorúan egy hatalmas revolvert. – Van még elintéznivalód, vagy kívánsz valamit? Nem szeretném, ha soká elhúznád az időt, fiam, mert hétre egy betegem van. Igazán sajnálom. De hát végre is, ez így van jól. – És sóhajtva felemelte a revolvert.

– Várjon!

– Mire? Akarsz még egyet hegedülni?

– A fészkes fene akar hegedülni! – ordított magánkívül Pencroft. – Milyen alapon jön maga ide egy revolverrel, hogy a fülébe húzassa velem és azután lelőjön engem?

Dr. Gonzalez érzékenységében megbántva felelt.

– De furcsa vagy, fiam, hogy így ordítsz. Azt hiszed, ez nekem öröm? Ha egy szót szólsz, én le se lőlek!

– Hát szólok!

– No jó, jó – legyintett szomorú mosollyal –, nem kell az ilyesmit komolyan venni. Azért én agyonlőlek, fiam.

Egyre érthetlenebb, sötétebb, félelmetesebb lesz a história, és ez az öreg minden pillanatban meghúzhatja a ravaszt.

– Kérem, vegye tudomásul, hogy én nem vagyok Benjamin Walter.

– Fiam? – mosolygott a másik bús csodálattal.

– Azt hiszed, tizenkét év olyan nagy idő, hogy a vonásaidat elfelejtettem?... No, Isten áldjon!

Ezzel felemelte a pisztolyt és nyugodtan fejbe lőtte. Pencroft valami hideg, fémes ízt érzett az ínyén és tudta, hogy a halált érzékelheti így a kimúló ember, és dobhártyája már előre belerezdült a várható dörrenésbe. Tarkójától a sarkáig bizsergett. Ez a létezésből elmosódó öntudat átmeneti állapotában zsibbadozó test utolsó iszonya, amint

homloka előtt a cső emelkedik... és lecsapódik a kakas. A test lelki ellenmérge, ez a fémes ízű rémület hirtelen megkapaszkodása, minden cseppnyi energia összerántása, hogy ne bukjon át a túlsó partra. Ez az a tizedmásodperc, melyet senki sem felejt el, ha átélte. A lecsapó kakas kettýent, a dob fordult... A fegyver csütörtököt mondott! Még kétszer egymás után lenyomta a ravaszt, míg elötte holtfehéren állt Pencroft, arra is képtelenül, hogy elkapja a fegyvert. A másik rosszkedvűen vállat vont.

– A fene látott ilyen revolvért. Nézd csak meg, fiam...

És odahozta Pencrofthoz, és felnyitotta, és piszkálta tüvel, és mutatta neki.

– Látod-e! Itt van!... Valami piszok ment ebbe a nyavalyás rugóba, és nem fordította át a dobot annyira, hogy a golyóra csapjon a kakas. Két történy között a választófalra esett... Én mondtam ezeknek, hogy próbáljuk ki a revolvért... De mindig csak vitakoznak... No, most már jó lesz, vigyázz csak...

És ez most nyugodtan lőni akar!

– Hé, hallja!

Megragadta a kezét. Mire az öreg szemrehányóan fejbe vágta a görcsös bottal, hogy hátratántorodott.

– Micsoda viselkedés ez, fiam, miért nem hagyod agyonlőni magad? Bántottalak én?...

Annyi szemrehányás csengett a hangjában, annyi sértett önérzet! És egy keserűt nyelt, amitől lesüllyedő ádámcsutkája utóbb felugrott, mint valami kisebb gumilabda. A másik csak fogta a kezét és szabadkozva szólt:

– Nézze... ne vegye rossz néven, hogy tiltakozom agyonlövetésem ellen, de kissé meglepő...

– Mi van ezen meglepő? – csodálkozott a másik.

– Na, engedje meg... egyszerűen lelőni az embert, könnyedén, és csak úgy átmentében, mintegy odapuffantva? Ezt maga helyénvalónak tartja?

– Miért ne? – szól egyre nagyobb csodálkozással a másik: – Hát itt a bányáról van szó.

– Nézze, kedves bátyám, nekem van egy reményem, amit maga nem tud, amivel, úgy érzem, megúszom...

– Drága fiam, az ki van zárva – mondta a másik szelíd rábeszéléssel.

– Hagyd, hogy agyonlőjelek. Ezzel tartozunk neked. Végre is csak jót tettél velünk és nem szolgáltatál rá arra, hogy most élve hagyjunk.

Ezzel kiszabadította a kezét, és belelőtt egyenesen az arcába.
– A fene ezt a pisztolyt! – mondta dühösen, mikor ismét csütörtököt mondott a fegyver. Már rég túl lennénk az egészen...
– És magát felkötnék! – kiáltott Pencroft és elkapta a pisztolyt.
A hosszúfejú elővett a zsebéből egy fémdobozt.
– Kapsz egy sztrichnininjekciót, jó?

3.

Pencroft megelégedte. Végre is öt világrészben tisztelték vakmerőségét, pofonjait és nyugalmát. Megfogta a kabátjánál dr. Gonzalezt és az ablakpárkányra ültette.

– Most négyig számolok, és ha a legközelebbi háztetőn át nem távozik betegéhez, lehajítom az utcára, hogy széttörik a feje.

– De miért?!

– Ne szólj szám, nem fáj feje. Mars!

Gonzalez megrökönyödötten lépett ki az ablakon az esőcsatorna oldalát rögzítő vasra. Pencroft a függöny mögül lenézett és látta, hogy a téren állók szomorúan, de alapjában véve idegesen, lehajtott fejjel ülnek. Közben a jól öltözött idősebb egyén bőrtáskájával elindult a csómentén lefelé. Tehát ezek valamennyien óvakodnak attól, hogy lássák, amint Gonzalez távozik, de bizonyára nem veszik ezt hivatalosan tudomásul az ő megöletése esetén.

Az egyik legény néz fel, feljebb, egészen hátrahajtott fejjel, azután keresztet vet, valamennyien megemelik a kalapjukat, és most valaki elkiáltja magát.

– Hé! Halló! Nem hallottatok valami dörrenést?

– De igen!

– Mi lehetett? Talán ez a szegény Walter! Kétszer is mondta nekem délelőtt, hogy öngyilkos lesz!

Kóválygott a feje. Most belépett Sterbinszky.

– Bocsánat... nem tudtam, hogy még él.

Visszalépett és gyorsan becsukta az ajtót.

A helyzet komikus volt, de Pencroft érezte, hogy itt nagyon komolyra megy a játék. Elsősorban visszahúzódott az ablakból. De a meglepetéseknek csak nem lett vége. Most kinyílt a szekrényajtó, sovány emberke lépett a szobába, kis kutya is volt vele pórázon, becsukta az ajtót, megveregette a kutyát és mosolyogva csipegette hetyke bajuszát.

– No, Benjamin?

Ennek is legszívesebben kidugná a fejét a csukott ablakon keresztül az utcára!

– Mi az a „no, Benjamin“? Talán köszönné, ha kijön valahová egy szekrényből!

A kis mopszli vidáman rágcsálta Pencroft cipőmadzagját. Ez is idegesítette.

– Idefigyelj, Benjamin. Te még mindig dühös vagy rám, de én nem haragszom.

– Ennek mindenesetre örülök.

– Szeretnélek megmenteni. Nézd, én bizonyítani tudom esetleg, hogy te nem vagy bűnös, és akkor végre is nem tehetnek neked semmit, bármit ígértél.

– Ez világos. Hát akkor kérlek, hogy ezt bizonyítsd, mert az idegeimre megy a város. Mit szólna, hogy viselkedett ez a Gonzalez?

– Csodálsz?

– Csodálom, te piszok! – üvöltött kivörösödve. – Csodálom, és addig verem a fejed az asztal széléhez, amíg te is csodálsz, te gazember! Ezt mondta az öreg Sterbinszky is! Tudni akarom, hogy miről van szó!

– Szóval, még ha nem vagyok jelen, akkor sem hív a keresztneve-men – szólalt meg mögötte egy hang. Sterbinszky volt ott.

Ez a kidobás világrekordja volt, amit Pencroft produkált. Az öreg Stebinszky csak azt érezte, hogy valami roppant erő megfordítja, valami beletolat mögötte, és már kint van, de ez még semmi, újabb rúgás után dübörögve legurul a lépcsőn!

Felállt. Búsan, sántikálva, mosolyogva nézett fel az emeleti korridoron lihegő Pencrofttra.

– Hát így kell örökre elválnunk... – szólt búsan a lakáj. – Isten nyugtassa, uram...

Egy gyors ugrás mentette meg az életét, mivel a cserépen ápolt fikusz érkezett sietve a feje irányába.

– Vén hüye! Ne merészelje még egyszer ezeket mondani! – és visszament a szobába.

A fejét fogta és egy karosszékre roskadt. Verekedni, ölni, rabolni, menekülni... Kérem! Benne van! De hogy anyanyelvén beszéljenek hozzá, és mégis, mintha a csurungaföldi bennszülöttek között lenne, ez sok! Csak tudná, ki ez az undok, cingár, pörge bajuszú a kutyával, aki a szekrényből jött.

– Nézd Benjamin, én módot nyújtok neked arra, hogy megmeneküljél. Bámiylen lehetetlennek látszik, van mód rá, hogy életben maradj.

– Ennek örülök... Kérdés, hogy mit kell tennem.

– Beszélned kell Vuperinnel. Akarsz most eljönni? Amíg velem vagy, addig semmi esetre sem ölnék meg, és én sem foglak figyelmeztetés nélkül megölni.

Rossz álmom ez az egész? Vagy csakugyan ilyen nyilvánvaló és kézenfekvő a halála, illetve ennyire természetellenes jelenség az élete ebben a városban?

– Beszélj! – szólt az asztalra csapva. – Mit akarsz?

– Nézd, ha Prentin titkát megtudnád...

– Nem hiszem, hogy Prentinnek titka van! Ilyen ember elintéz beneteket, mint a baracklevárt! Én jól ismerem Prentint.

A másik hökkenten hátralépett.

– Ez hazugság! Ez blöff...

Most jól eltalálta. Csak értene is valamit mindabból, ami történik.

– Ide hallgass, te cingár!

– Miért csúfolsz? Szólíts a nevemen, vagy itthagylak.

– Úgy szólítalak, ahogy akarlak! Mondd meg az embereknek, én nem fogok meghalni, nem tárgyalok senkivel, én azért jöttem vissza, mert leszámolok Prentinnel!

A másik idegesen állt, kimeredő szemmel. A keze reszketett, amíg a bajuszát pödörte. Mintha a kutya is megmeredt volna egy pillanatra, fogai között Pencroft cipőfűzőjével.

– Jól vigyázz, Benjamin... Itt ne blöffölj! – Súgva hozzátette: – Ez a Néma Revolverek Városa.

– Én talán azt hittem, hogy ez a Beszélő Kardok Faluja? Hülyének nézel?!

– Honnan tudod te?... Mit tudsz te?

– Mindenekelőtt az eb hagyja el a cipőmet! – Egy rúgás, és a kis-kutya vonítva követte Sterbinszky röppályáját a nyitott ajtón át. – Torkig vagyok veletek! Gyáva, rongy népség! Ennyi ember úgy járkal, mint csupa beteg vénasszony! Mintha ez nem Texas lenne, hanem egy reumatikus gyógyfürdőhely! Nahát, én most eljöttem azért, hogy leszámoljak ezzel a Prentinnel!

– De, mi az alap?

– Az ízé?... Hát idehallgass... – Csak tudná, mit mondjon. Fontos?
– Figyeld amit mondok, és nem fogod megérteni, de ez a velege mindennek! Ervin, mielőtt öngyilkos lett, levelet írt nekem!

Hadd mondjon egyszer ő valamit, amit nem értenek. Nesze!

– Szent Isten... – felelte a másik elhalványodva. – Ben! Ha másért nem, Hildegard kedvéért: hallgass!

És viaszárga volt, és térdelt és remegett.

– Kelj fel! – parancsolta Pencroft, mint egy Cézár: – Megkegyelmezek. Legyen! De azután senki többet!

– Köszönöm... – mondta a másik, és elrohant és ott felejtette a kutyát.

Pencroft vagy tíz perce álldogált az érthetetlen események felett tűnődve. Arra riadt fel, hogy egy hatalmas kés repült el a füle mellett, és csörömpölve betörte a lépcsőházi ablak máriaüvegét. Hasra vágódott. A másik kés felette suhant el, és a kutya dühösen vakkantott, amint megállt mögötte a falban. Pencroft felugrott, bevágta az ajtót maga mögött. Azután a lépcsőn üldögélt. Mit csináljon? A Probatbicoltt is említhette volna a kis emberek, talán jobban megijed. De hát ez nem komoly ellenség. Elég volt Hildegard.

4.

No, most ez micsoda? Kezdődik előlről a Pác-féle forma? A sors eredeti csomagolásában, a kiszolgáltatottság védtelen jegyével? Mi volna, ha az öreg Sterbinszkynek mindent elmondana?

Sterbiszky majd énekel neki, sír, bólogat és később esetleg a boát is előveszi. Mi lesz, ha elfogy ez a szőrme? Rendkívül kopott, és úgy látszik, a molyok szervezetére jó hatással van, mert szeretik.

Főleg pedig, kicsoda Prentin?

Prentin rosszabb, mint a halál. Prentin megöli. Prentin nevét itt úgy kezelik, mint úri háznál a cselédek a nagyon finom porcelánt. Elsápad és megremeg, aki kiejti. Szinte hallja az ember, ahogy csörömpöl a név, összetörik és vége.

Rendkívül bonyodalom lehet még abból, ha nem tudja, ki ez a Prentin. Hátha Hildegardtól megkérdezné?

De kicsoda Hildegard?

Ezt az Ervint sírba vitte, nem kétséges. Viszont feltűnő lesz, ha itt üldögél a lépcsőn, a hátsó feljárónál. De hát hová menjen? A szobájá-

ba menni nem ajánlatos. A kertbe? Lent áll az öreg Sterbinszky a kertben, és amíg nem tudja a keresztnévét, lehetőleg nem társalog vele. Mi lenne, ha Eduardnak szólítaná? Sterbinszky Eduard. Nagyon kézenfekvő név, biztos, hogy így hívják. Azonban ezzel most nem kísérletezik, hanem gyorsan elsiet előtte és akkor kint van az utcán.

Nem lesz jó.

Itt nincs más hátra, ez jó hely a lépcsőházban, majd ellesz valahogy. Bár állandó tartózkodásnak alkalmatlan. Az most már kétségtelen, hogy Sterbinszkyt Eduardnak hívják, ha atyjának csak némi érzéke volt a nevekhez. Ilyesmi hallástól függ. Igaz, hogy az ő apja valamikor kardalos is volt, sőt flótázni is tudott, amihez fejlett zenei hallás szükséges, és őt ennek ellenére Tivaldnak keresztelte.

Milyen lelki konstelláció eredményezhet olyasmit, hogy valaki az élő, egészséges, újszülött és gyanútlan gyermekét megnézve így szóljon: ebből Tivald lesz!

Tivald!

Nem szabadna ilyen nevet adni, mivel ilyen név nem létezik. Ez egyszerűen azt az eljárást gyaníthatja, hogy valaki betűkre vagdosott egy ábécét, bedobta a kalapjába, összerázta, kezdte kihúzni a betűket és a hatodiknál megunt. A kihúzás sorrendjét jelzi az a név, hogy Tivald. Ha leány, akkor kihúzott volna még egy betűt, hogy Tivalda legyen. Mindenképpen utána fordulnak az utcán az emberek egy ilyenek.

S miért akarják őt, illetve WALTERT mindenáron megölni?

Ez roppant izgalmas. Elaludt izgalomban.

Arra ébredt fel, hogy suttogást hall. A sötét hátsó lépcső lejárójánál két ember beszélt halkán.

– Felmész a szobájába, és agyonlövöd.

Érdeklődve lekiáltott:

– Fogadjunk, hogy rólam beszélnek!

Néhány másodpercig csend volt. Aztán nyugodt, mély hangon megszólalt valaki lent.

– Miért nem hagyja agyonlőni magát?

– Magam sem tudom. Ideges vagyok. Jöjjenek holnap délután négy és hat között.

– Maga bolond? Szerencsétlenné akarja tenni a várost?

– Nem. De az a pasas ne settenkedjen felfelé, mert gyomorba rúgom, ha idejön. Becsületszavamra.

– Mondja Walter, mit jelentsen ez?!

– Maguk azt hitték, hogy hazajöttem volna, ha meg kellene hálnom?
– Azt állítja, hogy nincsen már Prentin kezében a bányája?

Ez micsoda a bányával? Miféle bányá lehet itt Prentinnek a kezében? Rézbánya? Bőrbánya? Vagy képletes az ügy, és Prentin valami részvények birtokában egy bányát ural?

Ha így van, mi köze ehhez Hildegardnak, és hogy kerül bele a Probatbicol? Itt az a gyanúja lesz végül alapos, hogy ebbe a városba csendes örülteket internálnak titokban, és hagyják, hogy csináljanak, amit akarnak. Mert hogy ennek az egésznek értelme nincs, az nem vitás. Valószínű, hogy Prentin az örültek királya, akinek az a mániája, hogy a jobb kezén balanszíroz egy bányát, és ha véletlenül leejti, mindenki meghal. De még akkor is kérdés, hogy miért kell neki meghalni, ha nem akar ebbe a kínos ügybe belekeveredni. És ha Hildegard szerette Ervint, akkor miért ment Burnshöz? No várjunk, most majd dob egy követ ebbe az egészbe. Lekialtott:

– Ha mindent akarnak tudni, menjenek Hildegardhoz! Burns majd megmondja maguknak, hogy Ervin írt nekem a halála előtt, és ő mindent tudott. A bányá miatt nem kell aggódní, nem jöttem volna haza, ha ez nem lenne elintézve! Csak egy szót mondjanak Hildegardnak, és ő megérti, hogy miért teszem ezt.

– Mi ez a szó?

– Probatbicol! Ugye nem felejtí el?

– Hogy a fenébe! Ki felejtí el, amíg él. De mi köze van ennek az egészhez?

– Azt majd Hildegard megmondja maguknak. Vagy beszéljenek Bruns-szel. Ő a fő részese az ügynek. – Gondolta, ezt a disznót jól bemárjta. – Az egészet ő kavarja. Menjen oda, mondja meg neki, mit üzentem, és mondja meg mindenkinek, azért jöttem vissza, hogy megmentsem magukat Prentintól. Én leszámolok vele!

– Ember! Ezt hihetem?! – ordította boldogan a másik. – Megszabadít bennünket?!

– Vegyék úgy, mintha már szabadok volnának. Most csak siessen Burnshöz és adja át az üzenetemet.

– Itt megvár?

– No hallja?! Maga csak legyen nyugodt és rohanjon! – A pasas rohant.

A következő pillanatban Pencroft felugrott, és mint letúnt, idilli gyermekkorában, hoppla... átvette lábát a lépcső karfáján, majd lesiklott az emeletről. Kiugrott az ajtón. Két ember pisztolyt szegezett a mellének.

– Hová?

– Mi az, hogy hová? – Kérdezte rövid szünet után dühösen. – Látni akartam, hogy itt vannak-e. Magukat őrsegen hagyták, tehát kötelességük itt maradni, ezen a helyen, értik?! – rendkívül erélyes volt. – Egy ór úgy áll, mint a cövek! És ne dohányozzék, mert kiverem a szájából!

– Na!

A két lehordott ember teljesen megzavarodva állt, ő meg zsebre dugott kézzel átsétált közöttük, szép lassan elindult a kapu felé.

– Halló! – kiáltotta utána ijedten az egyik. – Hová megy?

– Ahová akarok! Majd ha engem állítottak őrsegre, akkor kérdezheti, hogy hova megyek.

– De mi magát őrizzük!

Erre már visszament. Egy bökéssel feltolta sapját, egész közel tolva az arcát, állati dühvel ordított rá:

– Most nem arról van szó, hogy kit őriznek! – kiáltotta. – Itt nem lehet kibúvókat keresni, és mellékvágányra terelni az ügyet! Maguk itt állnak, mint a cövek!

Magában ezt gondolta: Fütyülök rátok. Amíg kollégátok, a harmadik hülye nem tér vissza attól a bizonyos Burnstól, úgysem lóhetek agyon, mert nem tudjátok, hogy hol az a bányadolog. Mivel bebeszéltem nektek, hogy Prentin kezében nincs. Tudnotok kell tehát, hogy hol van, illetve miért nincs, és ha nincs, akkor miért van így. Addig nem ölhetek meg, ergo fütyülök rátok.

És kilépett a kapun.

HETEDIK FEJEZET

1.

Itt valami megváltozott. Fillipont mintha kicserélték volna.

Este van. A Néma Revolverek Városát szokatlan sürgés-forgás teszi élénkké. Az emberek pisztollyal jártak. Valaki egy lámpa alatt nézegeti a revolverét, gyakorlott kézzel kissé elengedi, elkapja, csettentgeti és ugráltatja a csövét. Odalép Pencroft mellé, s a fülébe súgja:

– Burnsnél bizonyítékokat találtunk! Mindent tudunk!... Ravianra rászabadítjuk a tüzes mennykövet, ha igaz, amit mondtál.

És otthagyják. Uram! Miféle démonokat szabadított itt fel? A léptek keményen döngnek, az emberek tekintete kegyetlen megértéssel öszszevillan. Hogy juthatna ki a városból a legsürgősebben? Uramatyám! Mint ahogy a sötét felhők robognak az égen, úgy sűrűsödik a frissen olajozott töltött pisztolyokkal felszerelt nép... És a Fő téren valaki elordítja magát:

– Beszélj, Walter! Nem várunk!

– Úgy van! Ben!... Halljuk!

Hú, de forró lett... Több kéz megragadja, és egy asztalra állítják. Az emberek körülfogják és kiáltoznak. Mindenfelé csupa töltött pisztoly. Ha itt egy lövés eldördül... De nem! Nem szabad!

– Emberek! – csend lett. – Tudjátok meg, hogy Prentinnek semmi hatalma! Azért jöttem vissza, hogy leszámoljak ezzel a gazemberrel! Ervin levele után tudtam, hogy mi a kötelességem. Tizenkét év munkája, éjt–napot feláldozó, halálmegvető hajszája volt, amíg Prentin nyaka végre itt van a kezemben!...

Leírhatatlan üvöltés hallatszott!

– Ervin mindig mondta, hogy Raviannal kell leszámolni! – kiáltotta valaki, de Pencroft megijedt, mikor látta, hogy a Raviannal való leszámolást néhány hátul állót arra késztet, hogy előrerángassa a lovát, és többen revolvereikhez kapnak. Mi ez, vagy ki ez a Ravian? Meg kell akadályozni, hogy egy ostoba szava miatt vérontás legyen.

– Emberek! Filliponi testvéreim! Ne induljunk sehová addig az ellenséget keresni, amíg az árulás nyílt játékát űzi a városban!

Forró moraj és ordítás. Pencroft nyelt, körülnézett, és úgy érezte magát, mint egyetlen ápoló egy örültekháza kellős közepén, az elszabadult betegek között. Érezte, hogy évek lappangó parazsa erjedt itt

lángba valamitől, amit ő tett vagy mondott, és ezt már ember aligha tartóztathatja fel...

– Testvéreim! Ne Raviannal törődjünk! Az ráér később! Előbb mondja meg Hildegard, hogy mit tud az ügyről?! Én majd csak akkor állok elő az adataimmal. Előbb álljon ide Burns, és beszéljen arról, amit Ervin írt róla! És a Probatbicol is fontos!

Hihetetlen rivalgás támadt. Már is Burns fejét követelték, már is Hildegard azonnali vallomását, ha kell, tűzön pírítva is kiszednék belőle, ekkor valahonnan a sötétből egy kés repült el zúgva Pencroft feje mellett, aki maga se tudta, miért, a fojtogató, örületes izgalomban elfelejtette, hogy nem tud semmit, nem érti, amit mondott, hogy semmihez semmi köze. Hatalmasnak, erősnek érezte magát az emberek felett! Előrelépett, felfújta mellkassal, és magasra tartva az öklét, dörmögte a tér morájába:

– Késsel, golyóval, orgyilokkal hiába jöttök! Az igazságot és a büntetést hozom, és le fogok sújtani! Isten engem úgy segéljen!

Mi ez?! Mi ez – gondolta ijedten, amint az emberek vitték őt a fejük fölé emelve, kalapjukat lengetve, éljenezve, és ő rémülten érezte, hogy kezdi elhinni a hülyeségeket, amiket mond, hogy rettentő harci kedvvel és elszántan állt az emberek élére azért, hogy vezesse őket.

Csak tudná, hogy hová?...

És mi ez a mámor? Ez a diadalmas érzés? Berúgott a saját hangjától? És valamit énekelnek! Ez Fillipon város himnusza? És a sarkon ismét leállítják őt egy emelvényre, valami zenekar játszhat itt a szabadban, és ordítva követelik, hogy beszéljen. Az ő szavaiból követelik, hogy utat találjon a szenvedélyük!

– Beszélj!

– Halljuk Bent!

Int a kezével és előrelép.

– Emberek! Elmúlt a beszéd ideje! A tettek következnek! Mindenki menjen haza és várja meg, amíg én elindítom a lavinát, amely betemeti és megsemmisíti a gagszást, a hazugságot és mindazt, ami tizenkét éve pusztítja ezt a várost!

– Ravian!! – üvöltötték és lovaikat rángatták.

– Mondtam nektek, hogy előbb a város falai között folyó árulást kell leleplezni! – ordította dühösen, mert minek keverik mindig bele ezt a Raviant.

– Előbb ezzel számolunk le!

Egy szemben levő hordóra sovány, halálfej arcú ember ugrott fel köpködve és rikácsolva.

– És honnan tudjuk, hogy igazat mondasz?! Te elcsavartad itt az asszonyok fejét, mindig szélhámós voltál, és most...

Ebbe jól beletalált. Bumm!

A Pencroft-féle mesterhorogütések egyikével a tömeg közé röptette.

Ez volt az est folyamán a legnagyobb szónoki sikere. Percekig ordítottak és dobálták a alapjukat. Már durrogtak a rakéták, amit hevenyében összevásároltak. Mindenféle piros, zöld, kék tűzkigyók, csillogok szálltak fel, szüntelen ropogással.

A puskaporszag most már érezhető volt. De revolver még mindig nem dörrent.

– Bizonyítani kell, Ben! – sivította egy asszony az ablakból.

– Fillipon a Néma Revolverek Városa, de nem a nyelves asszonyoké! – kiabálta vissza.

Irtózatos röhögés. Honnan veszi ezeket? Hogy pattan ki az agyából egy másodperc alatt csatakiáltás, vicc, horogütés, honnan ez az erő?...

Ez nem az ő ereje! A népségből árad feléje, abból, hogy magasabban áll, hogy akarják benne ezt az erőt, kell valaki, aki elindítja őket és okot adjon, ezért kívánják őt hatalmasabbnak mindannyiuknál.

– Borges megmondta! – sipította az asszony – vigyázzatok Benre, kifőz valamit, és megint csak sírás marad utána ...

– Úgy?! Borges?! – kiáltja dühödten. – Hát akkor hallgassatok ide, Borgesnek van a legkevesebb oka arra, hogy itt beszéljen – gondolta, ha bemártja a pasast, az nem árt. – Ha én kinyitom a számat, Borges hálóingben, mezítláb menekül éjszaka Filliponból!

– Az egy gyanús fráter!

– Már régen mondom! Menjünk Borgesért! Beszéljen a kutya!

– Emberek, előbb most...

A zsvajj elnyelte a szavát, mindenki ment valamerre izgatottan kiáltozva. Behúzódott az árnyékba egy kapu mögé, hogy pihenjen. Mi van itt? Ki ez a Prentin, aki miatt neki meg kellett volna halnia, és mi van a várossal? Mindegy! Most aztán menekülni, mert egy pillanat, és már a fán kalimpázik... Minden másodpercben kiderülhet, hogy mennyi hülyeséget mondott. Eloson valamerre az éjjel.

Szemébe húzott kalappal igyekezett kijutni a városból. Csak megpihenhetne valahol. Fáradt, kimerült és éhes.

A sarkon a patika előtt kis csődületet látott, és éppen arra jött Cödlinger úr is. Az esernyőt középen fogva szorította hóna alá, mert

ha szórakozottan leállította maga mellé, a műszer nyomban kinyílt. A szerkezetével lehetett valami. Talán ennél meghúzhatja magát.

– Hogy van, Cödlinger úr?

– Magának is. Merre megy a főorvos úr?

– Itt a sarkon lakik egy betegem, náthás lett, és félek, hogy elvérzik – felelte Pencroft.

Cödlinger szépen melléje csatlakozott szokott pihés lépteivel, melyek csak akkor alakultak át fékeveszett lábrázássá, ha égő cigarettacsutakra tette a talpát.

– Nem értem az idevalósi embereket – mondta fejcsóválva Cödlinger, és hosszú lépteivel olyan volt, mint egy gólya.

– Maga se? Pedig ki értse őket, ha maga nem? – csodálkozott Pencroft.

Közben furcsa zaj hallatszott mögötte, és látta, hogy emberek sietnek mindenfelől, izgatottan kiáltoznak. Nincs kizárva, hogy őt keresik, amennyiben Burns már közölte, hogy a Probatbicolt ő sem érti. Miért pont ő értené? Visszatértek megint az örökhöz, kiderült, hogy Borges ártatlan, és Hildegard nem tud semmit, és most a tébolydatelepülés teljes lakossága keresi őt.

– Kissé gyorsabban, Cödlinger úr.

– Köszönöm, most vacsoráztam...

De azért gyorsabban ment.

Megszorította hónaljával az esernyőt, és orra hegyén csak úgy rezgett a pápaszem, ahogy magasra emelt jobbra-balra kacsázó lábával igyekezett lihegve.

Pencroft hátranézett és gyorsított. Mintha tűzvész harapódzna el, úgy követte az ablakokban gyűlő világosság, mindenfelől elősiető, zajongó emberek forgataga, egyre szélesebb és szélesebb sávon.

Barátian rácsapott kísérője vállára.

– Mi volna, ha futnánk egypár lépést, Cödlinger úr?

– Nyugodt lehet, holnap megadom – felelte Cödlinger, és futni kezdett. Ő meg vele. Most milyen hülyeség ez, hogy Cödlingert hurcolja magával? Minek kell neki a Szerkesztő úr? Mindegy. Ez kedves fiú. És nem nagy kár, ha üldözés közben a város gyengébb céllövői eltalálják véletlenül. Valami rendes ember társaságában lelkiismeretlenség lenne mutatkozni. Már a város vége felé jártak, amikor szemközt jött rájuk a sietés, zaj, futkosás, mert úgy látszik, az üldözőket elindító szenzáció átcsapott a fejük felett.

– Cödlinger úr! Álljunk be egy kapu alá! Hátha esni fog...

Cödlinger úr tüzet adott, és beállt egy kapu alá, ő meg melléje. A kiáltozók már odaértek, és egy asszony szólt le a felső ablakból.

– Madonna! Mi az már megint?

– Waltert keressük! Elküldött valami üzenettel Hildegardhoz.

– Na és?

– Hildegard nyomban agyonlőtte magát!

A nő felsikoltott:

– Szent Isten! Hol van Burns?

– Felgyújtotta a házat, és megszökött!

Közben az ordítózás újabb érkezőkkel növekedett, az egész város visszhangzott a nevéől, fáklyákkal és autólámpákkal kutatták a mellékutcákban, és ő ott állt zúgó fejjel, a falnak támaszkodva, és úgy érezte, kifröccsen az agyveleje...

Itt a halál!

Valamit üzent, aminek véletlenül értelme volt.

De hát az ember meggondolatlan... Ervin! Ervin bosszút állt, rajta keresztül!

Hát mégiscsak valami szörnyű értelme lenne az egésznek? Mégis egy sötét, gyilkos, halálosan rothadó masszába keveredett! Ölhet és halhat, ha vigyázatlanul megérint valamit. És revolverlövések hallatszanak az egyik utcából. Ordítózás, sebesülteket hoznak.

Csörömpölés! Valaki sikolt... Ni, ott elbarikádozzák magukat néhányan... Emitt meg puskákkal jönnek... Letérdelnek. Sortűz... Csak úgy fűtyül a sok golyó! Égett szaga van a levegőnek a puskaportól... Valaki a melléhez kap, elejti a fegyvert, nagyot kiált és felbukik... Egy ablakból is tüzelnek, és az egyik háztetőn vizes pokróccal csapkodják a lángnyelveket, valakit valahonnan eltalálnak, és lezuhan...

Elszabadult a pokol!

Egy suhanc, puskával a vállán éppen ott, a kapu előtt térdre veti magát, mert a feje mellett bevágódó golyó vakolatot fröcskölt szét. Valahonnan lihegve érkezik egy megdühödött asszony, két revolverrel, kormos az orra és a homloka.

– Megtalálták a kutyát?!

Megint róla van szó! Mindig vele foglalkoznak!

– Meg! Per Dios! – kiáltja a nő. – Százötven golyót kapott, és felhúzták a legmagasabb póznára! Walternek igaza volt. Borges is összejátszott Prentinnel. Ezekkel volt teli a szobája alatt a padló, és levelek voltak Prentintől.

Nem folytathatta, mert az arcát súrolta egy golyó, és fogcsikorgatva térdre vetette magát.

Pencroft szoruló torokkal, ijedten és döbbenetesen támaszkodott a falnak...

Bolondság ez, hogy idejött, összevissza fecsegett, és meghalt ennyi ember... Vagy a végzet szólalt meg? Ő csak, mint egy buta hangszóró, elmondta itt, amit ezeknek tudni kell? Már alig látszott valami a füstbe vesző, forró, ropogó, dördülő, hangkáoszba burkolózó városból.

Csak Benjamin Walter nevét hallotta mindenfelől, és ordítást, és ott is egy ház ég, és egy automata puska kattog, és mellette Cödlinger úr tűnődve megjegyzi:

– Szép kis felfordulás.

2.

Az ember csodálkozik, hogy milyen igazságtalan a néphit. Texasról például elterjedt, hogy ott nyomban lövöldöznek, verekszenek, késelnek, gyújtogatnak, és az eddigiekből láthatjuk, hogy igazán alapos ok kell ahhoz, hogy valami pörpatvar támadjon. És akkor is, a rendőrség tudja, mi a kötelessége. Ügyelnek a rendre, figyelmeztetik az egyes gyanútlanul érkezőket, hogy maradjanak a városon kívül, mivel kezdetét vette a nézeteltérés.

Azután maguk a rendőrök is a városon kívül maradnak, hogy tisztán tartsák az utat a vízholdók számára, segítsenek a sebesülteket az iskola udvarára vinni. Annak semmi értelme nincs, hogy ők is bevonuljanak a város szívébe, rendet csinálni, és szintén lövöldözzenek. Vannak ott úgylis elegendően.

A rendőrség ne járjon elől rossz példával a rendbontásban. Ezt Störens kapitány magyarázza legényeinek, akik nagyon izegnek-mozognak és pislognak a kapitány válla felett a lövöldözés irányába.

Késő este volt már. Állt a harc még mindig.

...Pencroft egy háztetőn futott. Egyik utcában két tűz közé került, szemben is rohantak, mögötte is... Nem tudta ugyan, hogy kit üldöznek a sötétben, valószínűleg egymást. Ez semmi esetre sem árthat. Beugrott egy kapun, valahol egy tűzfal mentén vaslétrára kapaszkodott, házak tetején átugrálva, nyaktörő magasban igyekezett menekülni...

Hová?

A pokol elszabadult, és bizonyára régen lappangott, csak Prentin miatt hamvadt látszólag békés, de voltaképpen keserű türelmében a nehéz, sűrű déli vér. Ó, caro mió! Most aztán vége! Mint ahogy a fenevad egyik pillanatról a másikra megvadul, mert a szelidítője távol tőle egy drótban megkarcolta kezét, és kicsöppen a vér... Vér! – mondja a fenevadban egy ősi hang. Kellemes, gyönyörű, borzalmas emlék. Nagyot üt valami belülről a boltozatos mellkasára, és ugrik...

Hildegard megölte magát, Burns felgyújtotta a házát. Ez volt a vér-cöpp. Messziről, de érződik a szaga. És a felidézett emlék, vágy robant!

Most itt rohan az Újdonsült Benjamin, zszindelyen, lécen átugrálva, csúcsos, latin kéményű tetők során, végig. Egy pillanatra megáll és...

– Maga tulajdonképpen hová megy?... – lihegi mögötte egy hang.

Cödlinger Szerkesztő úr! Ez jött gépiesen vele! És most itt áll lihegve, az esernyőjével, és keservesen felvonja a két vállát.

– Mi olyan sürgős, hogy légvonalban közlekedik? Ilyen újításokat nem fogok bevezetni... – És liheg. És a kalapján van egy lyuk. És a túlsó oldalon egy kimeneti nyílás.

– Mondja, Cödlinger úr, hová menne most nélkülem?

– Tavalý múltam ötvenegy.

Mindig elfelejti, hogy Cödlingernek megbénult a *felelési centruma*, ahogy a filliponiak mondják. Azonban mindig érti, amit mondanak neki. Itt is, ott is lövöldöztek, sötét alakok bukdácsoltak.

– Vezessen el magához – mondja Pencroft –, nagyon fáradt és álmos vagyok, szeretnék önnél aludni. Van helye?

– Majd írok neki – bólintott Cödlinger úr és elindult Pencroft előtt közönyösen lépegetve, így mentek háztetőkön át, a Szerkesztő úr időnként megállt, kémlelte a tájat, mint valami furcsa indiánfőnök, azután ismét lépegetett.

Kissé bizonytalanul megállt, egy szárított ruhákkal teleaggatott tetőn.

– Ez a ház a posta. Tehát balra kell mennünk. Ha lát valahol egy gólyafészket, hát említse.

– Minek?

– Majd átadom.

A különben vicces bolond most úgy dühítette válaszaival, hogy legszívesebben lehajította volna a háztetőről. Lassan a külvároshoz értek, már csak egypár szegényes ház volt. Hogy lehetne megtudni, hol la-

kik? Ha kérdezi, úgysem felel rá. Pedig jó lenne kérdezni. Rettentő ötlete támadt.

Igen, ezt megpróbálja.

Körülmutatott a háztetők felett, és azt mondta:

– Hány éves maga, Cödlinger úr?

– Ott lakom, abban a kis erdei kunyhóban – felelte, és a folyó partjára mutatott.

Hurrá! Mégiscsak lehet érintkezni valahogy a Szerkesztő úrral. Lekúsztak a tetőről. Egy magányosan álló faházhoz értek. Odabent világosság volt. Mi a fene? Cödlinger úrnak hozzátartozói vannak.

Beléptek a kunyhóba, mely egyben szerkesztőség is volt, szakállas, torzonborz, magas homlokú ember ült az asztalnál, rendkívül piszkos és rongyos, és zsebkésével a fogát piszkálta.

Ki lehet ez?

– Jó estét... – mondta Pencroft. – Nem tudom, voltaképpen ki a házigazda?

– Én vagyok a házigazda... – felelte a szakállas.

A falon mindenütt képek. És megdöbbenő fényűzés! Egy kis vacak kunyhóban. Gobelinek, csipkefüggönyök, egy gyönyörű bronzcsillár...

– Bocsánat – mondta a szakállasnak, aki zömök, nagyon széles vállú egyén volt, és nyugodtnak látszott. – Bocsánat, hogy betolakodtam... Szívesen leülnék egy kicsit ebbe a nagy karosszékre... Szokott ebben valaki aludni?

– Én szoktam benne aludni.

Ezt nyugodtan mondta, anélkül, hogy pontot tenne a szavai után, vagy csak egy pillantásra is méltatná Pencroftot.

– Ha megengedi... Lehet enni is valamit?

– Lehet.

Az asztal alá nyúlt, elővett egy sült libát, egy üveg bort, nagyon drága malagát, kalácsot, de az egész le volt öntve valamivel, sötét, nyomdafestékszerű, olajos anyaggal.

– Kérem... ez...

– Megeheti – mondta a szakállas.

– De a sötét olaj rajta...

– Nem kár érte. Azt is megeheti.

Vállat vont és otthagya. Goromba alak. Illetve indolens. Pencroft evett valamit az ételből, amennyire itt-ott letisztogatta.

A nagy szakállú, piszkos ember fel és alá járkált, közben mormogott magában, vagy csak hümmögött vacsora utáni zord megelégedésében.

A Szerkesztő úr először egy spárgával átkötötte az esernyőjét, azután a sarokba állította. Egyetlen kézelőjét, amelynek színes pántlikával kötötte össze a gomblyukát, leállította az asztalra. Kiskabátját a szögre akasztotta, és így kiderült, hogy kemény ingmelle és a kabátja eltakarják kék-piros csíkos, szövött trikóját. Megfogta a vödröt és kiment.

Pencroft körülnézett a kunyhóban. A falat mindenfelé térképek, menetrendek és rajzok tarkították. Közepén Ferenc Fedinánd trónörökös és hitvese. Általában a tragikusan elhunyt osztrák trónörökös emléke főszerepet játszott itt a képek között, bizonyára azért, mert Cödlinger úr osztrák bevándorló családból örült meg itt Texasban. Látható volt a bécsi tőzsde, a schönbrunni park és egy olajnyomat a mayerlingi tragédiáról. Mellette íróasztal, azon egy hatalmas tábla:

*Figyelem! Szerkesztőség!
Lépten-nyomon dolgozom!
Látogatási idő kivételes esetben két perc.
Kecskével, csacsival, nagyobb fajta kutyával belépni*

SZIGORÚAN TILOS ÉS VESZÉLYTELEN!

További kézenfekvő megjelölések jellemezték a szobát. A gyengébbek kedvéért a szekrényen gyönyörű email tábla volt ezzel a felírással:

SZEKRÉNY!

A bejáróajtón vésett felirat jelezte kissé érthetetlen óvatossággal:

VIGYÁZAT! AJTÓ!

Azután egy levélrendezőkkal és írásokkal tömött állványon csiszolt üvegtábla függött:

Irományok számára! Kéretik a lábat letörölni!

Micsoda pocskéolás! A nyomorúságos fakunyhó alját vadonatúj perzsaszőnyeg borította, és egy helyen szivarral égették ki, másik helyen tinta ömlött rá, és mégis némi pedantériával, mint pálmaházakban különös gyepfajta megjelölendő, zománcozott tábla állt az asztal alatt:

Vigyázat! Perzsaszőnyeg!

Azután egy nagy, értékes, politúrozott íróasztal, klisékkel, levonatokkal, bronz tintatartóval, mögötte egy földig érő, csiszolt tükör, az asztalon antik aranyóra, hatalmas havanna szivarok, melyeknek a fele lehullott és széttiporva heverték a földön...

Nem gondolkozni! Aludni! Pihenni egy rövid ideig, hogy menekülhessen a városból Prentin elől... Most bejött csöpögő hajjal, kezét törölve Cödlinger úr és csámcsogott, mintha gumit ráгна. Összeszorított ajkai mögött mozgó ínyekkel, maga elé tartott két kezére kancsalítva csíptetője fölött. Fölakasztotta a frottírt, és sokáig keresgélve az íróasztalon megtalált egy zománcozott táblát, azt ráakasztotta.

Törölköző!

Vigyázat! Itt függ!

Azután leült az íróasztalhoz és dolgozott. Írt. Most a szakállas, rongyos ember bejött, tíz körmével tépett szét egy gyönyörű ananászt. Egy pillanatig gondolkozott, azután a felét odanyújtotta vendégüknek. Pencroft csak most érezte, hogy milyen éhes. Átvette a csöpögő gyümölcsöt, és hálásan bölintott.

– Köszönöm.

A másik idegesen rákiáltott.

– Az engem nem érdekel! Mit akar, mi?

– Szeretnék aludni.

– Én is szeretnék!

– Okom van aggódni. De ha ön alvás helyett őrködne...

– Majd őrködöm! – Kinyitott egy fiókot és sokáig keresgélt, mindenféle drága porcelán holmit összetört közben, míg végül egy hatalmas, igen finom művű, csont fogójú revolvert vett elő.

– Remélem, töltve van – mondta, kettőt lőtt vele, és a földig érő vellecei tükör csörömpölve széthullott. Egy darabja Cödlinger Szerkesztő kéziratára esett. Ez megvakarta tollszárral a fejét, a földre dobta az üveget, és tovább írt. A másik meglehetősen nézegette a pisztolyt, és mogorván mondta:

– Most aludhat.

Hunyódó pillával a szék oldalához hajtotta fejét, valahogy biztonságban érezte magát. Egypár órát legalább alhat, azután usgyi! Ásított.

– Nem tudja – kérdezte nehezen forgó nyelvvel, álomba átmenő szuszogással –, nem tudja véletlenül, kicsoda ez a Prentin?

- Dehogynem tudom.
- Oá... Szóval ön megmondhatja, hogy kicsoda ez a Prentin?
- Én vagyok Prentin!

3.

Ott állt előtte, revolverrel kezében, a szakállas. Prentin!

Pencroftnak elszállt az álom a szeméből. Most végleges csávába került. Ez itt szemben csak meghúzza a ravaszt, és kész. Legalább tudná, hogy miért kell meghalnia?

- Maga most meg fog ölni?
- Meg – bólintott a másik.
- Tudja, hogy miért?
- Igen.
- Hát akkor legyen szíves...

Nem fejezte be. Beszéd közben szép lassan felhúzta a lábát, nagyot rúgott az asztalba, amely egy röppenéssel hanyatt dobta Prentint, a pisztoly dörrent, a golyó a mennyezetbe fúródott, és a következő pillanatban Pencroft kiugrott az ajtón, és rohant. Egyenesen neki a töltesnek, lihegve, kapkodva kapaszkodott fel a sínekig, ahol kisebb tehervagonokból álló vonat vesztegelt éppen.

Gyerünk!

Átmászott a vagon alatt, mert ezen az oldalon nem volt ajtó. A másik felén, amikor kibújt, megpillantotta szemben a magányos, ütött-kopott kis állomásépületet. Valamerre egy kalauz sietett jelzőlámpával. Alkalmas pillanat volt, beugrott a vagonba, magára húzta az ajtót, ernyedten végighullott a fémpadlón, és alászolgája!

„Fillipon!“ – búcsúzott a tábla.

Nyomban elaludt.

Amikor felébredt, mert éppen füle mellett sikoltott az egyik kerék fékje, kiáltozást hallott. A vonat, amely álmában vitte, éppen megállt. Valami csúszdánál lehettek, mert a távolabbi vagonokból dübörögve kiomlott valami valahová... Bizonyára szén. Kedélyesen füttyörészve, cigarettára gyújtott. Csak volna egy üveg pálinkája, nyomban egész kedélyes volna. De ha étlen-szomjan is, addig utazik ezzel a vonattal, amíg nagyon messze maga mögött hagyja Phillipont. Ezt az undok, rejtélyes fészket. A Néma Revolverek Városát, ahol titokzatosan élnek az emberek, és ha, ne adj Isten, megszólalnak a néma pisztolyok, úgy nem áll be a szájuk, csak ha már lángba borult minden. El innen! Ha

ügyes-bajos dolgokkal akart volna valaha foglalkozni, itt volt a saját külön élete.

A vonat lassan tovább dőcögött, és Pencroft belerúgott a vagonajtó szélébe, jó erősen, ahogy szokta. Ezáltal halk csikorgással odább gördült, a túlsó falhoz vágódva, és helyén egy ezüst pöttyökkel díszített, kék, úri függöny jelent meg: a fenséges, csillagos ég. Ezalatt robogtak, ebben és ezzel a hanyattfekvő csavargók. Jól tudják, közben mindenfelé vagonok gördülnek síneken; szántóföldeken, hegyóriások, világvárosok, magányos fennsíkok és állomás előtti gyárvárosnegyedek között. De ha az ember hanyatt dől, akkor kizárólag a csillagos égben utazik a vagonnal, a kék semmiben ringatózik, problémáival, vágyaival, bajaival fenségesen eltörpülve. Fölötte, és amikor hanyatt fekszik, körötte is a csillagos végtelen közöl valami teljesen megnyugatót, amit nem ért az ember, de tudja, hogy nagyon jól van így. Így, ahogy van, rosszul is. Nagyon jól.

De milyen jól!

Az ember dohányzik, később orra hegyére tolja a sapkája ellenzőjét, úgy fekszik a kabátján hanyatt, hogy ez a vacak, nagy revolver ne nyomja a fejét, fújja a füstöt, gondolkozik, amin csak éppen akar, gondtalanul, mivel nincs semmije.

És ilyenkor Madge-re gondol. Ha már problémákkal óhajtana foglalkozni. Ha a holnapon törné a fejét, és egyébbel is törődne, mint marhaságokkal (amik végre is az egyedüli okos dolgok a világon), akkor itt van Madge. Akit szeretett. Ma is szereti. Habár fél föle. Azelőtt is félt tőle. Ez egy kész örület. Az a nő csupa kötelességtudás volt mindig, csupa pontosság, tisztesség, felelősség minden tette, minden hangja, minden gondolata valóságos lesújtó ítélet Pencroft lényére.

Erre megszeretik egymást.

Sóhajtott.

Ó, Uram, de különös is ez a te világod, ne vedd rossz néven, ha kritizálalak. Az ember azt hinné, hogy Madge ideálja egy főmérnök vagy egy táblabíró, aki leméri a fürdővizét, mert csak meghatározott hőfok esetén hajlandó azt alkalmazni tisztálkodásra. Ha hidegebb vagy melegebb egyetlen fokkal is, úgy otthagyja. És van egy órája, amit nap mint nap ugyanakkor felhúz.

Ó, Atyám! Miért hiszik az emberek, hogy csak céllal lehet közlekedni? Ez egyenesen célszerűtlen szokásuk. Milyen egyszerű lenne a világ, ha a vasúti pénztáraknál azt mondhatná az ember: Kérek 35 dollárért egy utat, négyszeri átszállással, oda-vissza, de kötelezettség nél-

kül. És valamiféle mérlegen egy ilyen összegért járó utat kimérnének, az illető utazna, valamelyik állomáson villámgyorsan átszállna, nehogy elkesse ismeretlen célja felé a csatlakozást, azután megérkezne egy városba, ahol három napot előlt, és nemzetközi jogszokás alapján mindenki köteles eltitkolni, hogy hol van voltaképpen.

Most kérdem én önöket, tisztelt embertársaim – szónokolt a Minőséghez kényelmes ringatózása közben –, kérdem én önöket, hogy állandó, célszerű és sürgős közlekedésükkel hová jutottak?

És kérdem tisztelettel, igazán célszerűnek nem mondható közlekedéssel, állapotom mennyivel meghatározhatatlanabb, mint az önöké? Ahol cégszerű elszámolást kell adni arról, hogy miért nem alszunk éjjel, miért mászkálunk az utcán, ha esik, és hová megyünk, ha a leves és hús közt kalapunkat vesszük és pár percre vagy pár hónapra távozzunk? Miért lenne logikusabb az éjszakai alvás, miért kell a leves után húst enni, miért kell egy lakásban tárolni magunkat, ha erre nincs kedvünk?

Miféle célt szolgál a célszerűség?

Pencroft rövidesen hathatós bizonyítékát tapasztalhatta annak, hogy a célszerű közlekedés nem is olyan hiábavaló pedantéria embertársai részéről. Később ugyanis látta, hogy egy nagyobb pályaudvarnál állhatott meg a vonat, mert eltűnő fények után csikordult a fék. Itt most bizonyára kitérőbe áll a tehervonat, és megvárja, amíg mániákusan elsiető embertársai gyorsvonatukon elsietnek útjából.

Állítását körülbelül igazolva látta, mert jó messze kint álltak a pályaház fényein túl. Leszállt hát a vagonról, ha elindul, még felugorhat rá, mert nem megy messze, és óvatosan a töltés széléig haladt. Közéleben a fáknál ütött–kopott, kocsmaszerű épület állt. Gyerünk!

Odaosont, de alig néhány lépésnyire sötét árny jött ki a fák közül revolverrel kezében, bal kezével eszegetett valamit a zsebéből. Most a holdfényre ért, és Pencroft ijedten felkiáltott.

Prentin!

Nem volt gyáva ember, de a valószínűtlen szituációtól megrettent. És rohant!

Két ugrással megint a tehervagonban volt, behúzta az ajtót, és rácsapta a reteszt. Lihegve ült.

Lehet, hogy ez autón követi?

Mindenesetre keze ügyébe tette a coltját. Egy napja haladnak előre, és úgy látszik, nyomon követi. Nem lehet már messze Chicago, mert észak felé indultak.

Hosszú fütty hallatszott, a vagonok elindultak. Étlen-szomjan utazott másnap estig, halálosan kimerülten. Kétségtelen, hogy már messze van. Eljut valahogy New Yorkig, és nem érdekli többé ez eset.

Üldözői bizonyára lemaradtak. És mit tehetnek, ha ő az egyik nagyvárosban kiszáll? Jó. Látni akarták, hogy eltávozik-e? Láthatták. Két nagy állomásnál ki se nyitotta az ajtót. Este halálosan kimerült állapotban újabb nagy állomásnál eltolta a reteszt.

Esett!

Puhán neszelt az apró szemű zápor. Ez már észak nedvesebb, ősziesebb éghajlata. Ismét a pályaudvartól messze, egy kitérőben álltak. Távolról látszott a város fénye, köd volt...

Óvatosan kiszállt, gallériját felhajtva megborzadt, miközben továbbosont az ázott talajon. A nedves, sáros töltés szélén megcsúszott és legurult. Hol lehet? Ha kikötőváros, az nagy előny. Beállna valami gőzösre New Yorkig. Csak enni! Enni valamit. Egy távoli világosság felé igyekezett a szuroksötétből. Néhány méterrel arrább léptek loccsantak a sárban, és ahogy az országúti lámpa fényébe ért, összeütközött valakivel. Hördülve kiáltott, szinte zsbbadtan a réműlettől.

Prentin állt előtte!

Egyetlen markolóssal torkon kapta, és jobb ökle sújtott, mint a gőzkalapács, egy taszítás, egy rúgás, Prentin a távoli bokrok közé zuhant, és ő eszeveszetten felrohant a töltésen, többször is visszacsúszva összeverve magát, míg végül ismét ott lihegett a vagonban.

Negyvennyolc órája éhezett. Még másnap estig bírja, azalatt eléri az északi nagyvárosok egyikét. Gondolkozni képtelen volt. Csak feküdt, félig alva, félig ájultan, ködös képzelete előtt mindazon csavargók elvonultak, akiket, már elgyöngült állapotuk miatt, tette képtelenül, helyükön maradva, éhen haltan találtak New York államban vagy Kanadában, egy hosszú út végén, félig feloszlott állapotban.

Másnap este úgy tíz óra tájt ismét sok váltón ugrándozott, zökkent a vagon, csikorgás, füttyező... Megálltak. Kinéz. Csöpögő, esős, hűvös táj...

Hol van innen a napsütötte Texas?

Valahol az északi államokban járhattak, a téli New York állam barátságatlan éghajlatú üzenete ez. Holnap talán halott fák és dermedt vidékek között viszi a vagon... Kiszállt a pályaudvarral ellenkező irányban és lehasalt egy pillanatra. Ekkor a puszta földön hirtelen elnyomta az álmot, és arra ébredt fel, hogy elmegy a vonat. Menjen. Nem dőcög

tovább halálos állapotban. Majd itt körüléz előbb. Bágyadt fejét felemelte, ahogy ott feküdt az állomásépülettel szemben és most nyitva maradt a szája, kimeredt a szeme, és úgy érezte, megőrül. Egy tábla volt az állomásépületen:

FILLIPON

NYOLCADLK FEJEZET

1.

Itt volt a városban! Ahonnan elindult! És ahol abban a hitben szállt ki, hogy Texas állam északi határa szélén van. Azon mód, sárosan, lucskosan, odament a pályaoárhöz.

– Mondja – rikácsolta sípolva, suttogva, rekedten és szédelegve –, hová megy ez a tehervonat?

A pályaoár előbb végignézte, majd vállat vont, mintha azt mondaná, hogy felelni még egy ilyennek is lehet.

– A város körül jár reggeltől estig, a szénbányából a csúszdához viszi a csilléket, beáll ide és megint körbemeget, éjjel-nappal.

Három napig éjjel-nappal körbement!

Harmincöt dolláros, kimért út, kétszeri kiszállással, közelebbi cél nélkül. Vagy mégis jobb, ha az ember tudja, hogy éjszaka és esőben hová vezet az útja? Be kellett, hogy ismerje: olykor ez nem felesleges. Lám Madge-nek, mint annyi másban, ebben is igaza lehetett. Régi gyanúja, hogy Madge-nek mindenben igaza van. Ez egyetlen hibája. Illetve, van még egy hibája: hogy csak egyetlen hibája van.

Az ilyen emberek felfogásukkal és példájukkal kínosan hatnak kevésbé kiváló embertársaikra.

Mégsem egészen mindegy, hogy az ember körbe utazik, vagy Texas északi határán van-e? Nem! Ez most már tény. Ezt expresszlevelében közli Madge-dzsel, aki olyan rettentően okos, hogy ilyen bonyolult körutazások nélkül is megsejti az igazságot. És természetesen, ha leszállt a töltésről, Prentinnel találkozott. Mivel ez a szörnyeteg itt lakik, a pályaházon túl, a töltés mellett. És éjszaka titkos útjain mászkál. A fejbeütés tehát nem ártott. Az egészből ez a tanulság. És mivel a sors könyörtelen óhaja, hogy itt maradjon, és hulljanak rá a kövek, ha nincs másképp, tehát itt marad. És kissé fázósan a megfordult időjárástól (amely Texasban sem ritka, ha nagy vihar van és távoli vidékekig elbolyong a köd, a nedvesség), elindult a város felé.

Nem lehet, hogy mégiscsak becsapta őt ez a pályaoár, és egy hasonló nevű városban van északon?

Nem látta, hogy hol jár az északában. Biztos, hogy ez Texas?

Távrolról gyors villanások látszottak... Néhány lövés dörrent tompa visszhanggal.

Nem csapták be! Ez Texas.

Megérkezett Filliponba!

Eh, mit! Nézzük, mi lesz!

Elindul gyalog valamerre, és akkor nem fog körbejárni. Csak van itt a közelben egy helység, ahol nem sejtik, hogy alig néhány kilométerre tőlük, a Néma Revolverek Városában tombol a harc. Nekivágott az országútnak, és utolsó energiatartalékával keményen gyalogolt.

Igazán szép teljesítmény. Reggelre egy szomszédos városhoz ért. Nyugodtan nekivágott a főútnak. No, most itt vonatra száll!

Egy elég szép, kaktuszokkal, trópusi virágokkal díszes Fő térre ért, négyszögletes, új, fehér házak, frissen sarjadó, ipari élet szagával. Már éppen arra gondolt, hogy megszólít egy munkást, amikor valaki hátulról revolvert nyomott a bordái közé.

– Előre, lassan, és nagyon vigyázz!... Burns vagyok...

Na tessék. Hildegard öngyilkos lett, és Burns megszökött. Hová szökött meg Burns? A szomszéd városba!

Lehet, hogy Prentin bármelyik percben megérkezhet. És az egész szerencsétlenség folytatódik, itt. A fene ezt a WALTERT, hogy mibe keveredett annak idején!

Közben ment, szép nyugodtan, mert mit is tehetett volna, bordái között a revolvercsővel? Aki követte, az letakarta alsó karját a kabátjával, s eltakarta a fegyvert.

– Jobbra... – mondta Burns egy pajtaszerű épület mellett, amelyről utóbb kiderült, hogy vendéglő. De elkerülték a bejáratot, oldalt egy lépcső a felső helyiséghez vezetett.

– Nyiss be! És máris fel a kezekkel!

Pencroft benyitott, és feltartotta a kezét.

A szobában egy magas, ősz, markáns arcú ember állt.

Most belépett Burns és bezárta az ajtót.

– Megvan a kutya! Fogd ezt a pisztolyt, Vuperin, amíg megkötözöm. Ha csak megmozdul, lödd le!

Nem ellenkezhetett. Burns megkötözte. A másik közben vad gyűlölettel nézte.

– Hát elég ostoba voltál, hogy visszajöttél. És még életben is akarsz maradni?!

– Mit szólsz hozzá? – kérdezte Pencroft elérve a cinizmus határához.

– Valamit kiagyalt ez a sátán! – kiáltotta Burns, akiről most kiderült, hogy villogó szemű, nagy pofacsontú, sápadt ember. Kezét-lábát csuklóban, bokában megkötözte.

– Nem találhatott ez ki semmit – felelte Vuparin. – Ez barátja Prentinnek vagy ellensége?

– Megtudta valahogy rólam és Hildegardról, hogy Fillipon ellen vagyunk! Megtudta erről a nyomorult Borgesről is, hogy Prentinnel tart.

– Ricardo elárulta neki! Együtt látták őket Hondurasban!

Itt nagy csávába jutott, az kétségtelen. Vuperin vad gyűlölettel nézi. Fúj, mint a patkány.

– Menj le, és menj Vandramasért. Én nem mutakozhatom Ravianban – mondta Burns.

Vuperin kiment a szobából, hallatszott, amint a lépcsőn lemegy.

– Így – mondta Burns, és zsebre tette a revolvert, mivel Pencroft úgysis meg volt kötözve. Azután leült vele szemben lovaglólásban a székre, és kedélyesen nézte. – Tizenkét éve nem láttuk egymást, Walter. Sokat változtál. De nagyjában ma is a régi vagy. Hát most van tíz perc időd. Tudod hogy Vandramasnál nem remélhetsz semmit. Te is Portogez-ban nevelkedtél, de csak a közös anyanyelv köt össze vele. Paolo halálát környörtelenül megbosszulja. Filliponban mindenki tudja, hogy ártatlan vagy. Sajnálak. Senki sem fog Vandramas ellen vallani, de ez olyan ember, hogy kiáll, a mellére csap és vállalja, hogy megölt téged! Ezt mind jól tudod te is.

– Akkor miért untatsz vele?

– Szóval ennyit ér az életed?

– Ennyit se. De tegyük fel, hogy ér valamit: Ha egyszer úgyse menekülhetek meg, Vandramas jön, a mellére csap, és meghalok, akkor mit használna, ha félnék? Szamár vagy.

Most a másik felállt, egész közel ment hozzá, és az arcába nézett.

– Itt egy a fontos: az *Adat!*

– Úgy van!

– Felezünk?

– Nem létezik!

Mit vitakozzon? Hogy felezhet el valamit, ami nincs neki? Inkább pukkadjon meg ez a csibész. Higgye azt, hogy felezhetne, de nem teszi. Úgysis jön nyomban Vandramas, a mellére csap és dőf! Befejezett ügy. Addig ez itt jó dühös lesz, mert ő nem felez. Ha tudná, miről van szó, az egészet odaadná rögtön. Így azonban egy dekát sem.

– Idefigyelj, ha mi ketten összefogunk, elintézhetjük Vandramast, Vuperint, Prentint, sőt Montagezzát is!

– Na, ez túlzás... Mindent elhiszek, csak azt nem, hogy Montagezzát elintézzük. Ez egyszerűen hülyeség, olyan ember még nem született a világra. Montagezzát nem lehet elintézni.

Közben ezt gondolta magában: Vajon megtudom-e halálom előtt, hogy egyáltalán miről volt szó? Ezért érdemes volna élni még egy kicsit, sőt ezért érdemes volna meghalni is, olyan érdekes és különleges ez a história, amelyhez most Montagezzával is sújtotta a sorsa.

– Idefigyelj! Nem beszélek ostobaságokat. Itt Montagezza sem számít. Ha mi ketten összefogunk, te megmondod, hogy ártatlan vagy, én kijátszlak adunak Prentin ellen, Prentint felhasználom Fillipon ellen, Vuperin és általában Ravian lakosai voltaképpen bizonyítékot nem tartanak a kezükben, és Montagezzát feljelentjük! Azt hiszem, elég világosan beszéltem.

– Na hallod?! Nem vagyok hülye! De mit értünk mindevel, ha nincs meg az Adat?

– Ostoba! Az Adatról én tudom, hogy hol van. Akarod tudni te is? A legnagyobb titok, és ha beláttad, hogy nyeregben vagyok, hajlandó vagy egyezkedni?

– Nem bánom!

Mit fog itt ellenkezni? Úgyis jön mindjárt Vandramas, és a mellére csap. Hogy a villám csapna oda inkább. Addig szórakozzon itt ez a ló. Lent a kocsmában, ezt jól hallja a vékony padlón át, valami csörög, amint a poharakat elrakják. Burns körülnéz, odajön hozzá egész közel, és remegő orrcimpákkal mondja:

– Nincs Prentin...

– Nem igaz! – feleli mintegy elhúlten – Te jó Isten! Ebben biztos vagy?!

Burns diadalmasan, idegesen mosolyog, zsebre dugott kézzel, és járkal.

– Tudtam, hogy megdöbbenysz! Érted most már?

– Te folyton azt hiszed, hogy süket vagyok vagy hülye! Az Adat nincs Prentinnél! Most csak az a kérdés, hogy Montagezza ezt tudja-e, és ha igen, úgy megmondta-e Vuperinnek is?

– Ebben igazad van, de ez Fillipon ügye. Nekünk azonban van itt egy privát dolgunk: elsősorban az, hogy ezzel Prentint a kezünkben tartjuk.

– De hol az Adat?

– Akarod tudni? Még ezt is kiadom neked. Ide figyelj: Az adat – körülnézett – nincs sehol.

– Ilyesmire számítottam... – mondta eltűnődve. – Lassan kezd kiderülni, hogy hülyeség az egész. Várjunk csak, de ha az Adat nincs sehol, miért van ez az egész harc?

Remekül adta fel a kérdést!

– Mert ezt senki sem tudja, csak Prentin, Borges, én és a szegény Hildegard. Ugyanis az Adat nem is volt meg soha. Igaz volt, amit Prentin üzent az apádnak és a többieknek, csakugyan figyelmeztette Paolót arra, hogy mi készül ellene, csakugyan igaz, hogy az Adat nem volt az illetőnél, azonban Paolótól is ellopták, mielőtt még Prentin odaért. Legalábbis ma senki sem tudja, hol van. Én beszéltem Paolóval, mielőtt meghalt, amikor éppen hazafelé tartott, ez már azután volt, hogy Hildegard jelentette a gyilkosságot, és Paolo holttestét látták leúszni a folyón.

– Mi volt azután?

– Ejnye, nem figyelsz? Azután beszéltem én Paolóval...

– Miután a holttestét látták leúszni?

– Igen! Nagyot hallasz? Mi van ezen, amit nem értesz?

– Semmi. Csak rosszul hallok.

Még majd megveri, mert nem érti, hogy Paolóval találkozott valamivel később, mint ahogy ennek meggyilkolt tetemét a folyóban látták. Aki ilyesmit nem ért, nehéz felfogású ember. Jobb, ha csak hallgatja. Nem blamározza magát.

– No és – folytatta az érdeklődést –, mit beszéltek a megboldogulttal?

– Nagyon ízetlen tréfáid vannak. Szegény Paolo akkor azt mondta, hogy a rendőrségre rohan, mert ma értesült arról, hogy el akarják lopni az írást... Fél óra múlva meggyilkolták.

– Végtére is – én Paolót sose szerettem.

Burns döbbenetesen felállt.

– Hát ismerted?

– Na, Istenem... – most megint szép dolgot csinált.– Futólag... Ugyanis egyszer Paolo...

Nem folytatta. Burns megragadta a torkát és egész közel az arcához sziszegte:

– Nyomorult! Micsoda nyomorult fráter! Most értek mindent...

Ez szörnyű, hogy az ő szavaiból mindenki rögtön mindent megért, és neki sejtelve sincs semmiről.

– Ide figyelj! Te megölted Paolót, eltetted az Adatot, magadra vállaltad a gyilkosságot, amelyben semmi részed, hogy Fillipont megvédd Prentin ellen, de hogy Prentint is tehetetlenné tedd, elcsavarogtál egy ideig, és most visszajöttél, hogy az általános felfordulásban egyik ellenfél a másikat pusztítsa, és végül te győztél! Most világos minden. Így volt!

Pencroft hetykén felvetette a fejét.

– Igen! Na és? Tudd meg és vidd szét az igazat: úgy táncoltatok tizenkét évig, ahogy én fütyültem! Most itt vagyok, nálam az Adat! Egyszer megöltem Paolót, egyszer vállaltam ártatlanul, hogy megöltem, és az egésznek a nyitja: a Probatbicol!

Burns rémülten hátrált az ablakig. Remegtek az ujjai, elkékült a szája, és a homlokát tapogatta, azután rekedten súgta:

– Tudtam... Hildegard mondta... Probatbicol... igen... ha az nincs, akkor ma minden más...

– Meghiszem azt! De volt!

Ezt szerette volna megtudni, ezt a dolgot a Probatbicollal.

– Tudom... – bólogatott Burns. – Ezen a narancshéjon kellett elcsúszni. A Probatbicol! Egy narancshéj, amin elcsúszik az ember... Ezek után természetes, hogy megöllek, mielőtt Vandramas megérkezik.

Nagyon meleg lett a helyzet. Megint csak rontott a dolgán.

– Ha meghalok, az Adat nyilvánosságra jut!

– Annál jobb!

– Akkor nem jut! Meghagytam, hogy halálom esetén az Adattal az történjék, ami neked a legkínosabb!

Burns hirtelen felkacagott.

Éppen az ablaknak állt háttal, és egy rettenetes ütés érte bottal a fejét, hogy végigterült a padlón. A nagy ádámcsutkás Gonzalez ugrott be az ablakon. Az elszánt lelkületű körorvos.

2.

Lehet, hogy a sérülésekhez nem ért, de fejbe ütni tud, ez nem vitás. És arra is képes, hogy kezét-lábat összekötözzön, továbbá: száját betömjön, és az illetőt az ágy alá gurítsa.

Azután odafordult Pencroft-hoz.

– Fiam! Nehezen akadtunk a nyomodra... Fillipon vár! A Messiasunk vagy! Mindent tudunk! Borgesnél megtudtuk, hogy az Adat nincs Prentinnél. Nagy leszámolás lesz! Megint előkerültek a revolverek, a két város olyan, mint a hangyaboly, csak téged várunk!

– Ez nagyon lelkes és jó dolog, de kérlek, ha vártok rám, akkor vágd el a kötelékemet.

– Azonnal...

És keresgélt a zsebeiben.

- No, mi van?!
- Nincs kés nálam. Nálad sincs?...
- Csak revolverem van...

– Micsoda ostobaság! Várj, bemászok az ágy alá, talán ennél van.

Benézett az ágy alá, de most odakinn csizmás léptek döngtek, és a szórakozott orvos már nem jöhetett elő. Valaki nagyot rúgott az ajtóba, hogy kitárult, és belépett egy kétméteres, hetyke bajuszos ősz katonatiszt. Valamelyik közép-amerikai államból lehetett, festői egyenruhában, térden felüli, magas lovaglósizmában, olyan hanggal, mint egy bölénybika, hatalmas mellkassal és vízsínű szemekkel. Először csak körüljárta Pencroftot és fújta. Azután megállt szembe, karba font kezekkel, és nyersen felkacagott. Majd a következőket közölte röviden:

– *Attinde: l' corveyo trega mi siune y' gordenyo! Pretende!*

Megelégedetten csapkodta a csizmáját és gúnyos mosollyal nézte Pencroftot, aki tétován kinyitotta a száját, de Vandramas rárivallt egy rövid mozdulatot téve, energikusát, leintőt!

– *Ci petrine!*

Vállat vont és hallgatott. Mit tehet mást? Ezután a nagy ember röviden, precízen, ultimátumszerűen, hidegen és tárgyilagosan beszélt huszonöt percig. Ezt onnan lehetett tudni, hogy kitette maga mellé az óráját, és többször is energikusan megrázva mutatóujját vadul kopogott az óra üvegén, figyelmeztetve valamire Pencroftot, aki egyetlen szót sem értett. Vajon milyen nyelven beszél ez? Egy közép-amerikai állam eltorzult latin idiómája, bizonyosan.

Azután, hangsúly után ítélve, keményen és kegyetlenül, befejezve a mondókáját, választ várt. Pencroft gőgösen hallgatott, de nem is tehetett mást. A kétméteres óriás, mint aki előzőleg mindent megpróbált, szelídebb hangon magyarázott valamit, kérlelően, majd előhúzott a zsebéből egy sapkajelvényt, és megindító, elfúló hangon, kezét Pencroft vállára helyezve, beszélt erről valamit. Egész halkán és egész keveset énekelt is közben, és mélabúsan rámosolygott a férfira, sóhajtva, és Pencroft udvariasan rámosolygott, mire a kétméteres ember olyat ordított, mint egy tigris, kirántotta a kardját, magasra emelte és...

Már suhogott a levegő, amint...

De az utolsó pillanatban nagyot fújta, és visszataszította kardját a hüvelyébe. Azután lapos kézmozdulatot tett, mintegy jelezve, hogy az ilyen alakokkal szemben nincs helye bizalmaskodásnak. Az órára

mutatott, keményen csóválva mutatóujját, megfenyegette Pencroftot, elővett egy írást, az orra alá tartotta, és csapkodta egy nőnek a fényképét (ősz hajú asszony, három gyerekekkel), később pedig a legvadabb ökörlázással és fenyegetéssel Pencroft felé, elővette Miksa császár képét.

És rázza az öklét, és csikorgatta a fogát, odaverte a képet Pencroft orrához, azután vad zokogásba tört ki, és ráborult a képre, majd újra vadul rázza az öklét Pencroft felé...

Sajnos úgy nézett ki a dolog, hogy valaki megtévesztette ezt az embert, és most Miksa császár megöletésével őt gyanúsítják. Ez választ vár, gondolta Pencroft.

Újra keserves mosollyal, melankolikus, bús hangon, két vállát felhúzza, kezeit combjára hullajtva, bús mondatokkal járkált, azután füttyült egy katonaindulót, lassan, memorizálva, felhúzta két vállát és rámosolygott Pencroftira. Mit tehetek róla, én is csak ember vagyok – ez volt a gesztusában. Azután elővett egy revolvert, és sajnos, szemben állt az ággal is. Tehát Pencrofton az orvos sem segíthetett, aki az imént épp jókor egy ügyes koponyalékeléssel megmentette az életét.

De csak mutatta a revolvert. És az órát is. Félreérthetetlen volt, hogy gondolkozási időt ad, azután a mellére csap és agyonlövi.

Felelnie kellene, de hogyan feleljen neki?

Vandramas zsebre tette az órát, jobbról–balról megcsókolta Pencroft arcát, mosolyogva, de könnyes szemmel, tréfásan dúdolt valamit, azután távozott.

Vajon ő értette-e, amit mondott?

Jött az orvos.

– Jó, hogy az ágy alá mentem... Megadhattuk volna alaposan az árát a vigyázatlan fejbe ütésnek...

– Súlyos?

– Most már igen, mert az imént magához tért, tehát jól benyomtam a torkát és állcsúcson vágtam. Pontosan!

– Egy orvos értsen az anatómiához! De most vágja el a köteleket...

– Jó lesz sietni! Hallotta, mit mondott?

– Süket vagyok? Azért talán mégse kell annyira sietnünk...

– Barátom, amikor azt mondta: „*fratta ma ditte ci ypuro!*”, akkor már tisztában lehetett mindennel! Meghúlt a vér bennem.

Ezektől nem lehet semmit megtudni.

Az orvos elővette az öngyújtóját.

– Meggyújtom a spárgát, akkor elszakad... Hamar tüzet fog, kőckötél...

Nehezen fogott tüzet. Pencroft kabátujja háromszor is meggyulladt, a nyakkendője tövig égett, és ha nincs egy kancsó víz a szobában, egészen véve ropogósra sül, míg végül összevissza pörkölt kézzel kiszabadult.

Hosszú fütty hallatszott távolról.

– Ez nekem szól! – mondta az orvos. – Siess utánunk, a Blorietti Madonnánál lóval várunk.

Egy ugrás, és kint van az ablakból.

A Blorietti Madonna!

Vajon hol ez a szent?

Na! Elsősorban mit tudja ő, hogy hol van a Blorietti Madonna? Ami hagyján! De a lábáról nem vette le a kötelet! És elvitte az öngyújtót! Milyen orvos ez?

Megpróbálta kicsomózni, ami természetesen a három-négyszer körülkötött és körülcsavart kötélnél meddő igyekvés volt. No mind-egy... A fő, hogy a keze szabad. Szépen az ajtóig ugrált, kinyitotta, és a korláton át látta, hogy az ivó van alatta. Az ivóban nem volt senki. Viszont ott a polc, az asztalok, tele késsel. Ha egy lendülettel átugrik, az egész nem magas, egy pillanat alatt elvágja a kötelet, és kész... Átvette magát a korláton, és hopp...

Fejjel lefelé csüngött és lengett! Lábán a kötél beleakadt a mennyezetről függő vaslámpa horgába, két bokája között, és most így csüngött.

És lengett.

Most belépett egy nagy kalapú, tülökorru polgár, és csodálkozva megállt.

– Nézd! Hát ez mi?

Pencroft igyekezett csüngve könnyedén mosolyogni. Ilyesmi nem egyszerű. Mit mondjon?

– A vendéglőssel fogadtunk, hogy én két óráig lógok a lámpán fejjel lefelé, ötven dollárért. Még egy óra van hátra.

– Ez a kocsmáros szereti az ilyen számárságokat. Az úr artista?

– A szomszéd városban dolgozik a cirkuszom...

– Aha! Tudom már! Jövő héten ide is jönnek?!

– De bizony jövünk! – lengedezte közvetlenül és nyájasan – ez a mi reklámunk! Én vagyok Willy, a lengő férfi! Egy héttel előbb átmegyek a szomszéd városba, fogadásból lengek fejjel lefelé...

A polgár odament és meglökte, hogy inga módján himbálózott.

– Mit csinál?! – üvöltötte dühében megfélekedve mindenről.

– Már alig lenggett, nem szeretném, ha veszítene. Mi itt nagy sportisztelők vagyunk.

Pencroft kissé rosszul lett, különösen, mivel az első lengésre felborított a fejével egy széket.

– Ma azonban – mondta a polgárnak – nem vagyok formában, úgyhogy abba is hagyom. Inkább holnap lengek majd nyolctól estig. Vegyen le.

– Kár most abbahagyni. Egy óra mindössze. Szorítsa össze a fogát és lengjen! Legyen férfi, a mindenségít!

– Nem, nem... ha lesz olyan kedves leemelni...

– Szó sincs róla! Majd aztán hálás lesz nekem, hogy én most nem emeltem le! Megnyeri az ötven dollárt! Nagy pénz az ilyen csepürágónak! De már megint nem leng...

És újra meglökte. Pencroft vicsorítva a keze után kapott, és már káprázott a szeme, és fáj mindene, és a polgár kiszólt az ablakon:

– Halló! Gyertek csak be!

Többen is bejöttek, velük a fiatal csapos.

– Hát ez mit keres itt?!

– Hadd, te! A kocsmárossal fogadtak, hogy fejfelé így leng két órát. Tudod, a gazdád szereti az ilyesmit...

– Nem is szólt nekem, amikor elment. Hát tőlem lenghet.

– Kérem – mondta rekedten és elhalóan, és agyában zúgott a vér, mintegy illendően bejelentve a küszöbön álló gutaütést. – Nem csinálom ezt... Jobb, ha leakasztanak...

– De még háromnegyed óra az egész! Majd hálás lesz nekünk az ötven dollárért. Mert a vendéglős megadja! Az olyan fiú. Csak az aszszonytól fél.

Tíz perc múlva a kocsmá megtele, érdeklődve nézték a mennyezetről lógó félholt Pencroftot, és ha nem lengett eléggé, meglökték. Egy ilyen alkalommal belevágta fejét a söröscsapba.

– Hogy ezek a csepürágók mit ki nem találhatnak!

– Halló, Bill! Szaladj a Ritáért, monddad, hogy jöjjön! És szólj Alma-rovéknak, hogy ne menjenek a moziba, itt van jobb!

Újabb tizenöt perc múlva az ablaknál, az ajtónál egymás hegyén-hátán kandikáltak be a szomszédok, és lihegve érkezett egy szerkesztő a lelógó Pencrofttal interjút csinálni. Ő New Yorkba is tudósít innen. Mi volt a legtöbb, amit egy hosszában függött, lengve? Tud-e ilyen állapotban énekelni?

– Úgy van!

– Miről van szó?!

– Énekelni fog!... Halljuk!... Halló, egy sört!

És tapsoltak, valaki elindult tányérozni, a szerkesztő leadta este interurbán New Yorkba, hogy városukban egy artista fogadásból leng függve, énekel és eszik fejfel lefelé...

Egy párizsi lap is felvette a hírt néhány hét múlva a harminchat órás függve lengési világrekordról, amelynek beállításával később egy bostoni fiatalember megpróbálkozott, de délután négy és öt között megütötte a guta.

Pencroft úgy érezte, hogy már itt a vég.

A zsíros, vastag melegben, zajban, néha egy-egy fogadásról is hallott, valaki azt állította, hogy már nem él, és egy másik tíz dollárt ajánlott egy ellen, hogy a saját lábán távozik. A csapos sportszerűtlen, de jószívú kezdeménnyel, sajna váratlanul, lefröcskölte két üveg szódával, amitől kis híján frászt kapott.

– Most vegyük le!

– Le tud jönni egyedül is! Az a fő mutatvány!

– Lássuk! Le fog jönni! Halló! Akassza le magát!

– Akassza fel magát – dűnnyögte Pencroft bágyadt feleletül, de már hörgött is halkán, míg végül valaki megszánta.

A lámpa!

Leszakadt, és Pencroft a fejére esett. Füléről és orráról lejött a bőr, de szerencsére a lámpáról függve közel volt a padlóhoz, és így rövid élesztgetés után magához tért, egy székre ült, sóhajtva és remegő kézzel. Tíz dollárt gyűjtöttek számára, ezt gyengéden a zsebébe tették. Lassanként tisztult zavaros tekintete előtt a helyiség képe. Fenyegette ordító emberek fogták körül a vendéglősnét.

– Tessék neki kifizetni az ötven dollárt!

– Micsoda hülyeség ez? – tiltakozott az asszony. – Nem tudok semmiről! A férjem kiment a szőlőbe...

– Hohó! Mikor látta, hogy vesztett, akkor kiment a szőlőbe! Hát az ember az kutya, hogy ingyért lógjon lengve?!

– Hát van szívük becsapni egy szegény csepürágót?!

– Az egész ostobaságról nem tudok semmit! Maga fogadott a férjemmel?!

– Igen... – bólogatott Pencroft. – Mondta, hogy ő kimegy a szőlőbe, majd a felesége elintézi...

– Magának ígért valamit a férjem?

– De mennyire. Ötven dollárt, egy üveg pálinkát, egy rúd szalámit és két inget.

Az asszony kis híján rosszul lett.

– Meg kell várni a férjemet! Ez hazugság!
– Kérem, én nem várhatok! Nekem máshol is kell lengeni! Én szegény artista vagyok! Ha nem, hát akkor ezt ajándékozom az itteni lakosoknak, független nekik ingyen – mondta Pencroft keserűen.

– Szó sincs róla!

– Tessék kifizetni az artistának, ami jár!... Tavaly egy zenekarral csinálták ugyanezt!

Egy egész zenekar lógott a lámpán?!

– Nem fizettek! Odavannak egy garasért!

– Jó lesz, ha kifizeti ezt az embert!...

Már forrt a levegő, valaki rácsapott egy asztalra, és az üveg csörömpölve a földre hullott. Ismétlem, Texasban vagyunk, és így az asszony öt percen belül, hogy a kocsmáját szilánkokra ne szedjék szét, kifizette az ötven dollárt, a szalámit, a pálinkát és a két inget, és Pencroft vilámgyorsan elindult sietve a sötét utcán, fuldokolva és rohanva Vuperin, Montagezza, Vandramas, Prentin és az egész őrület elől, és egy mellékutcában lihegve egy oszlopnak támaszkodott. Végre pihenhet...

Valaki megérintette a vállát.

– Csakhogy itt vagy!

Az orvos volt. Az oszlopról a Blorietti Madonna nézett le rá!

Két perc múlva lovon ült, és az őrület emberekkel vágatott Fillipon felé, hogy a város élére álljon.

Kétségbeesetten.

3.

Az orvos mellett ott vágatott egy Forster és egy Lorenzo nevű.

– Most mi a teendő? – kérdezték Pencroftot, aki nyargalás közben egy rúd szalámit szorongatott vadul a hóna alatt.

– Hogyhogy mi a teendő? – lihegte idegesen.

– Tőled várjuk a döntést. Te megmondod, mit tegyünk, és úgy lesz. A kocka el lett vetve, ma már nem lehet visszatáncolni, ha belepusztulunk is, szűnjön meg ez az átok.

– Úgy van!

Szívből helyeselt. Ez az átok, hogy állandóan egy szót sem ért abból, amit beszélnek, szűnjön meg. De mitől vetették el ezek a kockát, és mibe táncoltatta őket bele, hogy nem lehet vissza?

Kétségbeejtő.

Most már csakugyan nem hagyhatja cserben ezeket az embereket, de hogy álljon az élükre? Azt se tudja, hol az élük.

Ismét virradt, és feltűnt a távolban Fillipon külvárosa.

– Azonnal beszélni fogsz a néphez!

– Ember! Előbb aludnom kell!

– Igaz...

A városban csend volt, csak fegyveres őrök cirkáltak mindenfelé és boldogan meglengették a kalapjukat Pencroft láttán.

– Estére népgyűlést hívunk össze!

– Nagyon helyes. De addig hagyjatok aludni.

– Ne félj! Vigyázunk rád!

– Azt nem kértem...

Besietett a házba. Minden csendes volt, csak a földszinten szűrődött ki világosság Sterbinszky ajtaja irányából. Halk nesz. Az ajtó kicsit nyitva volt. Elhatározta, hogy betekint duzzogó, öreg barátjához, és megkísérli Eduardnak szólítani. Ilyen odavetett megjegyzései sokszor helyesnek bizonyultak, sajna. És nyomukban megindult a lavina. Hát-ha Eduarddal szerencséje lesz? De mért ne volna az öreg Tihamér. Mindegy. Kopogott és benyitott.

– Hát ez mi?

Az öreg, eltekintve attól, hogy Eduard-e vagy Tihamér, kissé összeverten, betömött szájjal egy széken ült, mozdulatlanúságig megkötözve.

Gyorsan megszabadította, leöntötte hideg vízzel, vagy tíz perc alatt magához térítette.

– Ó!... Nem hittem, hogy... életben hagynak... – nyögte.

– Mi történt?

– Még kérdezi?!... mintha nem tudná...

– Tudom, de azért kivételesen mondja el.

– Ez a Burns érkezett, nagyon összeverve. A feje, az álla...

– Orvosi kezelés volt, gyerünk tovább.

– Megrohant, mint egy őrült, összekötözött és valamit követelt tőlem, amire maga azt mondta, hogy nálam van, szegény Ervin miatt. Valami Adat...

Ujjé! Pesze, ő valamit mondott ennek Ervin haláláról, amiből az a marha azt következtette, hogy az öreg Sterbinszknél van a titok nyitja.

– És mi történt aztán?

– Uram, én tudom, hogy mivel tartozom ennek a háznak, tehát azt feleltem, hogy igenis tudom, de nem mondom meg. Ha maga rám akarta hárítani a gyanút, én vállalom. Ütött, vert, fojtogatott, fenyegetett, én pedig a szemébe kacagtam.

– Mi lett aztán?

– Lódobogást hallott és elmenekült, de engem alaposan fejbe vágott még egyszer. Hívja az orvost...

– Felesleges. A fejbe vágás nagyon jó, ezt ő se csinálná jobban.

Tényleg felesleges volt az orvos, rátettek egy hideg ruhát, és Sterbinszky lefeküdt.

– De most vigyázni kell magára, amíg én alszom... Nagyon okosan tette, hogy vállalta. Maga nem is tudja, milyen jó ez.

– Uram! Hülyének néz?

– Ez most független attól, hogy milyenek nézem.

Egy szolgát hátrahagyott Sterbinszkyknél és sietett aludni. Gondolta, nem ártana hirtelen berúgni az ajtót és két revolverrel lövöldözni befelé addig, amíg mozog ott valaki. De nem teheti tönkre Bunny berendezését. Tehát csak benyitott. Előbb a revolver csövét, aztán a fejét dugva be. Semmi, a falon Ervin képe, háttérben állványon a hegedűtök, belépett és állt.

Ő már most tisztában van mindennel. Nem dől be semminek. Hallgatódzunk csak! Most megint okos dolog lenne belőni az ágy alá. Előveszi a másik revolverét is, és leguggol. Az ágy alatt már nyugodtan tartózkodhatna: csak egy százlábú menekült, mintha megijedt volna a két revolvertől. Most gyorsan bezárni az ajtót, bezárni az ablakot, két revolvere a szekrényre mered.

Egy reccsenés, és akkor piff, paff, tíz golyót lő a szekrénybe.

Semmi reccsenés.

Viszont horkolás.

Tessék? Igen. Valaki kifejezetten horkantott egyet a szekrényben. Egy derűs lelkületű orgyilkos lehet. Elaludt a lesen. Minek zavarja álmában? Lelővi. Azután eszik a szalámiból, iszik pálinkát és lefekszik aludni. Újabb társalgásba nem megy bele, mert jó úton van ahhoz, hogy egyetlen meggondolatlan mondata után elrendelik az Államok az általános mozgósítást és megtámadják Dél-Amerikát! Mint az orvos mondta, itt már a kocka meg van vetve, csak bele kell feküdni. Szépen ráfordítja a kulcsot a szekrényre, azután kopog.

– Halló! Vandramas, Prentin vagy Montagezza, vagy maga, nyomorult Burns, de legyen bár személyesen Miksa császár, két revolverrel állok itt!

Valami ketyyent. Nagyon régimódi pisztoly lehetett, amit „felhúznak”, mielőtt használják.

– Ne jusson eszébe vaktában lőni...

– Ki beszél?

– Walter... Ön kicsoda?... – kérdezte zavartan. – Kinyitom az ajtót, és feltartott kézzel lépjen ki.

A nyitott ajtón egy miniatűr cowboy lépett ki. Egy gyerek!

KILENCEDIK FEJEZET

1.

– Dick Stevenson vagyok.

Jó, hogy megmondta a nevét. Legfeljebb tizenkét éves lehetett. És kis ujjaival óvatosan elnyomta a kakast, hüvelykével lassan ráengedve a ravaszt a szögre.

Régimódi, kétszövű párbajpisztolya volt, amit most a tokjába tett. Nagyon szép, kék szemű, élénk arcú fiúcska volt. Hatalmas sombrerojában úgy festett, mint valami óriás, megelevenedett gomba egy rajzfilmből.

– Ha nem mondta volna meg, kicsoda, máris lelövöm.

– Ez esetben örülök, hogy idejében szóltam, Mr. Stevenson – szólt komor udvariassággal Pencroft, mert a kölyök rettentően tetszett neki. – Ámbár, ha elbújik valakinek a szekrényébe, és az illető mégsem hajlandó bemutatkozni, még nem kifejezetten ok arra, hogy végezzen vele.

– Ezt nem értem – felelt a fiú vállat vonva, és hüvelykujjával, mint ősz cowboyok, megbökte leszíjazott sombreroja karimáját, azután zsebre dugott kézzel járkálni kezdett. Indián rojtokkal lengő bőrnadrágja, ráncolt torkú szarvasbőr félcsizmája, hímzett kabátja, aranygombos csuklóvédője, kockás inge, sárga nyakkendője volt, szóval igazi cowboykölyök. – Ne higgye, hogy hátrányban voltam! Rést faragtam a szekrényen és egyenesen a fejére céloztam. Maga tehát nem látott engem, én meg láttam magát, senior.

Elhúlt. És megnézte. Csakugyan egy rés volt a szekrényen. Tehát szégyen ide, szégyen oda, kétségtelen, hogy a kölyök elintézhetette volna őt, ha akarja.

– Nagyon örülök, senior Stevenson, hogy megkegyelmezett.

– Az ember senkit se lőjön agyon hiába. Ezt egy jó barátom mondta nekem. Buck, a csempész, aki tequilát visz Mexicóba. Azt hiszem, ez okos mondás, nem?

– Én is azt hiszem. Megkínálhatom önt szalámmal?

– Köszönöm.

Az asztalhoz ültek, Dick Stevenson elővette harmincöt centiméteres kését és levágott egy jókora darabot.

– Szokott pálinkát inni?

– Szoktam! – felelte keményen, és a haja tövéig elpirult.

Látszott, hogy még sohasem ivott pálinkát, most csak büszkeségből hazudott. Pencroft azonban komolyan bólintott és töltött neki egy kevés tequilát.

– Nem sértem meg, ha pertut ajánlok? – mondta a poharát megemelve a gyerek felé. Ez rögtön leállította a poharát, döbbenet fújt az orrán át, és sötétkék szeme spanyol göggel villant meg.

– Carramba! Az én anyám Paranna di Costaldo el Mercurio infáns leszármazottja! Én gringókkal nem szoktam pertut inni! Per Dios! Ezt jegyezze meg magának, senor!

– Bocsanat... – hebegte megszegyenítve Pencroft. – Nem tudhatom, hogy kivel ülök szemben, de olyan megtévesztő volt származására nézve, amint a szekrényemben hált, majd azt mondta, hogy Dick Stevenson, utóbb pedig megosztotta velem kenyeremet és szalámitam...

– Én szeretem a gringókat, de ne felejsék el, hogy mivel tartoznak származásomnak. Ön derék ember. De azért tudnia kellett volna, hogy kicsoda az édesanyám.

– No igen... ezt én nem állítom... de nekem annyit kellene tudni itt... Ha szabad érdeklődnöm, kicsoda az ön édesapja?

A kisfiú a pisztolyához kapott.

– Ön ugrat engem, senor?

– Nem, nem... én hallottam már Stevenson hidalgóról... – és mert a fiú szeme újra villámlott, gyorsan kijavította.

– Stevenson őgrófról...

– Az én apám nem őgróf.

– Tehát kicsoda az ön apja?

– Maga. Mit mesél itt, mintha nem tudná? Sosem szégyeltem, hogy egy gringó az apám. Vannak nagyon rendes emberek közöttük. Itt van ez a Washington, meg az Edison, és tegnapelőtt tanultuk Franklin Benjamins. Mexikó is szívesen vállalná őket.

És elszántan, merészen felhajtotta a tequilát.

Utána nyugodtan, de igen mereven ült, mert nem tűrhette, hogy köhögjön a méregerős italtól, bár könnyei kijöttek.

– Ön rutinos pálinkaivó – szólt elismeréssel Pencroft, miután meglepetéséből magához tért. – Szeme sem rebben az erős italtól.

A fiú szerény mosollyal vállat vont, de beszélni még mindig nem mert, mivel a köhögési inger szinte szétrobbantotta. De nem köhögött. Kemény legény, kemény koponya ez a kölyök. És csakugyan Benjamin Walter fia lenne? Hm... Van valami az arcában, és az orra... No, ez kivételesen nem számít. Ez csak a központ takarékoságát jelen-

ti. Istenem! Milyen örült ez a Walter! Ilyen ragyogó kis pofa a gyereke, és rongyos pár százezer font miatt lemond róla. Milyen boldogan otthon maradt volna, ha Madge gyermeket hoz a világra. Milyen szívesen mérte volna a legnagyobb gonddal a fürdővizet, és mennyire nem jutott volna az eszébe, hogy az ember miért nem csavaroghat esőben éjjel az utcán, ha kedve van? De hát a sors nem akarta.

A sors úgy akarta, hogy Madge-nek második házassága legyen áldotabb, hogy Madge-nek legyen gyereke, és neki ne.

– Nagyon örülök, senor, hogy kapcsolatunkat tisztázta, de velem szembeni büszkeségét a dicső anyai ág indokolja legkevésbé.

– Ezt nem értem – felelt a fiú és kipirult kissé, a szeme csillogott, és olyan bájos volt, mint egy angyal.

– Úgy értem, hogy ha édesanyja megfelelő atyának vélt az ön számára, akkor miért rátarti velem? Úgy érti, hogy leszámaznia muszáj tőlem, de tegeződni azért még nem kell? Szeretném, ha ezt most tüzetesen megbeszélhénk, mivel a senor által is becsült Washington, Edison és Franklin Benjamin urak szelleme joggal elvárhatja tőlem, hogy ha egyenrangúnak nem is tekintem magam önnel, lenézése ellen tiltakozzam.

– Ezt sem értem.

– Nem baj, fiam, helyi vonatkozásokban ez elfogadott módja a társalgásnak, velem is így bántak...

A fiú halkán füttyörészett, és kissé kancsalítani kezdett az italtól.

– Maga nem tudja azt, öcsém – mondta egész egyszerűen –, hogy a gyermeknek kötelessége tisztelni az apját?

– Ezt tudom. De az apának kötelessége tisztelni a gyermeke anyját.

Mit feleljen ennek a nagyszájú kölyöknek? Sajnos, nagyjában igaza van. Még egy pohár tequilát ivott, és mikor a gyerek nyújtotta a pohárát, szépen leállította az üveget a földre.

– Fenéket, senor. Eleget hódolt az alkoholizmusnak. Most még arra feleljen, hogy azért nem tisztel-e engem, mert gringó vagyok, vagy mert tisztelt édesanyját nem tiszteltem.

– Én nem szerettem magát, mert tizenkét évig felém se nézett. És a mamától tudom, hogy sokszor azt hitte, hogy alszom, és beszélgetett, hogy egy ember, aki nem kíváncsi a gyermekére, az nem is ember.

Kínos. Mit felelne itt most Benjamin Walter, az a piszok?

– Ez esetben, senor, minek köszönhetem a megtiszteltetést, hogy szekrényemben hált?

– Mert kíváncsi voltam önre.

– Csak azért?

– Továbbá azt mondták, hogy most minden embernek maga mellett a helye – mondta, és elpirult a beismeréstől. – Tehát én büszke is voltam. Mert ha nem is jó apa, mégis férfi, az tetszik nekem. És nekem is ott a helyem, ahol a férfiaknak.

– Ez tény. De csak édesanyja tudtával.

– Tud róla – felelte és bíborpiros lett.

– Szokott ön hazudni, senor?

A fiú villogó szemmel vette elő a revolverét. Pencroft habozás nélkül nyakon ütötte, és elvette tőle a pisztolyt. A gyerek olyan arccal nézett rá, egészen eléállva, hogy meghökkent.

– Ön megütött?! – kérdezte fenyegetően.

– Meg – ismerte be megadással Pencroft. – És valahányszor egy gyerek fegyveréhez nyúl az apjával szemben, legyen az bár a spanyol uralkodóház tagja, még a spanyol uralkodó is jól teszi, ha tizenkét éves korában, idejekorán nyakon üti. Sosem hallottam különben, hogy spanyol nemesek revolvert rántanak az apjukra. Ezt csak texasi zsványokról hallottam! – kiáltotta dörgő hangon a gyerekre és felemelkedett előtte teljes magasságában. De tévedett, ha azt hitte, hogy Dick megijedt ettől. Főlnézett rá támadóan, vállával Pencroft gyomra táján, hátrakulcsolt kezekkel.

– Engem még sohasem ütöttek meg!

– Elég baj. Én mindannyiszor meg fogom ütni, ahányszor tiszteletlenül viselkedik velem szemben, mivel, ha nem tudná, senor, ön egy taknyos kölyök.

– Ez sértés!

– Ez ténymegállapítás. És most örülök, hogy nem jöttem haza tizenkét évig, mert az ilyen gyerekekkel szemben indokolt a tartózkodás. És a történetek után újra tizenkét évig nem térek vissza. Itt a fegyvere, uram.

És átadta a revolvert. A fiú elhúlten állt.

– Ön a kezembe meri adni...

– Én nem félek az ördögtől sem – mondta, és elfordult, mert rettetően kellett nevetnie, azután lefeküdt az ágyra.

A fiú szinte kétségbeesetten állt ott a fegyverrel, ennyi indolencia láttán.

– Takarodjon, senor! – gondolta, hazazavarja, mert a mamája nyugtalan lesz. – Gyereket, aki revolvert fog az apjára, nem ismerem. – És a fal felé fordult. Sokáig hallotta a gyerek ideges lélegzetvételét, aztán

elaludt. Alkonyattájt ébredt fel valami zajra, izgatott moraj hallatszott az utcáról. Felugrott és az ablakhoz sietett. Kisebb-nagyobb csoportok vitatkoztak a ház előtt, mindenfelől emberek siettek elő a Fő tér felé. Most nem ártana megugrani. Csak bántja, hogy olyan csávába vitte a filliponiakat. Kinyitotta az ajtót és ijedten visszahőkölt.

Senor Dick ott ült a küszöb mellett a félfának billent fejjel, kezében a kétcsővű pisztolya, és aludt.

Őrködött!

Megérintette. A fiú talpra ugott, de amikor meglátta Pencroftot, gyorsan eltette revolverét.

– Senor – mondta csendesesen – gondolkoztam azon, amiket mondtott.

– Láttam – bólintott Pencroft. – Úgyszólván magába mélyedt. És mire jött rá?

– Önnek... – hebegte és majd beletörött a nyelve – önnek sok tekintetben... talán... lehetett... némi igaza... mert egy gyerek az apjára... még egy gringóra se rántson pisztolyt...

– Örülök senor, hogy tűnődésének ilyen eredménye volt. Ez esetben ne haragudjon rám, amiért nyakon ütöttem.

– Érdekes – mondta a gyerek, és búsan megrázta a fejét. – Nem haragudtam. Pedig szerettem volna. – És újra megrázta búsan a fejét... – Érdekes... Én egyáltalán nem haragudtam magára, senor...

Pencroft végigsimította a gyerek tarkóját és megveregette. Dick belepirult.

– Ez nem is olyan nagy csoda. Amint látja, bizonyos dolgokat lehet férfiasan, és mégis fegyver nélkül elintézni.

– Rájöttem, hogy úgysem tudok megverekedni önnel. Pedig mindig azt hittem, hogy ha megüt valaki, nyugodtan kiállnék vele.

– Ez azért van, mert igazi férfi, éppen az igazi férfi sohasem képes fegyvert fogni az apjára. És nincs olyan igazi férfi, aki szégyellné, ha az apja gyermekkorában nyakon ütötte.

– Ez lehetséges, senor... De... ne vegye rossz néven... ezt honnan tudhattam?

Jókat odamondogat ez a kölyök. Hallani kéne annak a Benjamin Walternek. Hitvány pár százezer fontért egy ilyen kölyköt. A gyerek valamin hosszasan töprengett, azután megkérdezte:

– Mondja senor, gondolja ön, hogy egy Franklin Benjamin vagy egy Grant tábornok szintén kapott pofont életében, mondjuk, az apjától?

– Meg vagyok győződve róla. Még Washington is.

– Az nem lehet! – kiáltotta elhúlten Dick. – Washington nem kaphatott pofont még az apjától sem!

– Örülök, hogy ilyen nagy tisztelője Washingtonnak, habár ő is csak gringó volt.

A gyerek idegesen toppantott.

– Senor! Megjegyeztem az ön tanításait, de ne merészelje Washington gringónak nevezni!

– Ön szerint mi volt Washington, ha nem gringó?

Megint tűzpiros lett zavarában és akadozva mondta:

– Washington... ez nagyon egyszerű, hogy mi volt... – hirtelen egy lapos kézmozdulattal lezárta az ügyet. – Washington az Washington volt! És kész! Semmi esetre sem lehet gringónak nevezni.

– Az ön helyében én senkit sem neveznék gringónak, mert ez csúfnév.

Ezt nem értette.

– Miért ne nevezzem a gringót gringónak?

– Mert például Washington is gringó, az ön apja is az.

– Az más...

– Szóval nem helyes, ha az Államok egy polgára lenézi és csúfolja amerikai honfitársait. Mit tenne maga, senor, ha holnap Japán vagy Brazília megtámadná az Egyesült Államokat, és azt üzennék a Fehér Házból, hogy még a tizenkét éves gyerekeknek is fegyvert kell fogni.

– Per Dios! Ez nem kérdés! Mindenki verekedne az utolsó golyóig és az utolsó lehetéig!

– Ez természetes. És ön, senor, együtt védené ezt a földet olyan emberekkel, akiknek szintén mindennél fontosabb az Államok szabadsága. Egy zászló alatt véreznének, meghalnának, és maga szerint ők gringók, ami egy csúfnév. A zászlók alatt csak egyfajta vér folyik ki: ez pedig piros, és semmi más. Személyes tapasztalatom, senor.

A gyerek nyitott szájjal, bizonytalan tekintettel nézte.

– Most pedig menjen haza, de azonnal... – fejezte be Pencroft.

– Nem megyek! Magával maradok!

– A gyerek tartozik az apjának szót fogadni! Ne mondja, hogy ezt ön honnan tudhatná, mert ha eddig nem tudta, most tudja meg.

– De én most nem a fia vagyok. Én most Fillipon férfialval együtt önnel akarok harcolni...

– Tehát katona. Akkor még inkább engedelmeskedni tartozik. Közlegény! Eredj haza a mamádhoz, mert nyakon ütlek, fiam, és megint haragban leszünk. Hátra arc! Indulj!

Dick csüggedten távozott és rettentő nagyokat lépett lefelé a lépcsőn.

Pencroft még egy ideig utána nézett, és valamit mormogott magában nyomorúságos ötszázezer fontról.

Aztán szobája ablakán óvatosan kilépett. Itt fenn sötét volt, nem láthatták. A háztetőre kapaszkodott és végigsietett az utca hosszában.

Az emberek mindenhol a Fő tér felé özönlöttek.

Egy alacsonyabb épület tetejére ugrott, és mert látta, hogy üres, sötét és elhagyatott telek van mögötte, lecsúszott az esőcsatornán.

Továbblopakodott a kerítésig, átugrotta, és lassan osont előre. Néha percekre meglapult. Emberek beszélgettek.

– Legfőbb ideje volt!

– De mit fogunk csinálni?

– Majd ő megmondja! Nem jött volna haza különben! Nem akarhatta a város pusztulását!

– Tudta, hogy Borges a cinkosa! Tudta, hogy Burns összejátszik Vuperinnel! Szembeszállt velük egymaga!

Odébb mentek. Ő is továbbosont, és most a kocsmá mögé ért.

Benézett a hátsó ablakon.

Prentin.

Átkozott denevér!

Csak tudná, hogy miért olyan rettenetes ez a toprongyos öregember, miben áll a hatalma, amellyel bárkit megölhet? Miért kell bujdoskolni előle?

Alig néhányan tartózkodtak bent, valamiért üres ma az ivó.

Pencroft keze a revolverén volt. Mi lenne, ha Prentinbe habozás nélkül négy golyót eresztene bele? Bizsergett az ujjá. Most bejött egy ember, vásári árus, nem idevalósi, ez látszott az öltözködésén, és azt mondta:

– Nem tudják, hogy hol a rendőrkapitány?

Pencroft legnagyobb megdöbbenésére Prentin felelt.

– Én vagyok a rendőrkapitány!

– Mit hülyéskedik? – mondta a másik. – A rendőrkapitánnyal akarok beszélni. Vagy hol a postamester?

– Én vagyok a postamester – felelte ismét a toprongyos.

Az idegen már-már nekirohant, de visszatartották.

– Hagyja szegényt! – magyarázta a kocsmáros. – Ez az öregebb Cödlinger. Az a mániája, hogy bármit kérdeznek tőle, igenlő választ ad. – És odafordult a toprongyos öreghez. – Hol a japán császár?

– Én vagyok a japán császár – felelte az öreg.

Pencroft behúzott nyakkal gyorsan elsompolygott.

TIZEDIK FEJEZET

1.

Amikor Benjamin Walter magához tért, és Bunnyval beszélt, utána egyedül maradt azzal a másik nővel, a szigorúbbal.

– Kérem... sokszor gondoltam félbódultan, hogy csak látomás... Nem értem... miért ápolt maga is?

– Mondja el, mit csinált Pencrofttal? Miért történt ez a fantasztikus személycsere?

– Pencroft él – felelte csendesesen. – Hogy hol van, azt nem tudom.

Madge nem erőltette a dolgot. Délután a beteg élénkebb lett, akkor magától elmesélt mindent.

– Ausztráliában egy nagyon gazdag farmer felfogadott munkára, és azt mondta, azért, mert hasonlítok egy hajdani kedves rokonához, aki csavargó. Hiába hívja, nem akar idejönni hozzá, rendes életet élni. Gabriel Walleynek hívták a farmert. Egyetlen fia repülés közben az őserdőben szerencsétlenül járt. Az öreget a szerencsétlenség beteggétette, és úgy végrendelkezett, ezt a másik szobából hallottam, hogy minden vagyonát Pencroft Tivaldra hagyja.

Kissé várt, kifulladt a sok beszéd-től. Madge figyelmesen hallgatta, az arca sem haragot, sem megbocsátást nem mutatott. Nyugodtan figyelt.

– Láttam, hogy nem soká élt az öreg – folytatta a beteg –, és elhatároztam, hogy szomorú, letört pályámat újra elindítom. Megszerzem a vagyont. Mindig szerettem és tudtam jól élni. Szerettek az asszonyok – és sóhajtva mondta –, bár ne szerettek volna.

– Ez nem érdekel – mondta Madge és most első alkalommal a földre nézett kissé elutasítóan.

– Bár engem se érdekelt volna. Szóval elindultam, hogy mire az öreg meghal, valahogy megszerezze Pencroftnak a vagyonát. Nehéz volt megtalálni, azután kerestem egy orvost, aki finanszírozott, és a vagyonát megszereztem.

Elmondta végig a szélhámosságot, a műtét történetét és útját a kórházi ágyig.

– És most, ha akar, jelentsen fel.

– Nem jelentem fel. Majd kitalálunk valamit. Most gyógyuljon meg, és azután mindent megbeszélünk.

És ott állt bólogatva Bunny is, kócosan és köpcösen, gumikabátjában, lesújtó pillantással simította el a beteg szemébe lógó hajszálatokat és mélységes megvetéssel mondta:

– Ha akar egy kis húslevest, csináltam magának.

Madge csendesen, szomorúan kiment és titokban egy kicsit sírt is a folyosón, de nyomban letörölte, és bepuderezte az arcát, mert halálra szégyelli, ha valaki látja...

– Pencroft jobban van?

Egy nagy bajszú ember állt előtte és két kórházi szolga.

– Mit akarnak Pencrofttól?

– Átszállítjuk a rabkórházba. Az a gazember Bubó Olivér beismerte, hogy együtt rabolták ki a Pernambuco széfjét Hondurasban.

– Hondurasban amnesztiát kapott!

A főfelügyelő keserűen mosolygott.

– Azért ő a 13. Pác Tivald, hogy a Pernambuco amerikai hajó legyen, és így a nemzetközi törvények szerint amerikai exterritoriális terület, tehát a hondurasi elnök ez ügyben nem adhat kegyelmet, csak az Államok elnöke, az pedig nem tette.

– Most hagyják... – mondta halkán Madge –, húslevest eszik.

És lesütött szemmel, szinte lábujjhegyen elment. Milyen jó, hogy Pencroft nem kapta meg a milliókat, mert ő is amnesztiát vásárol, ő se ért a nemzetközi joghoz, és most itt állna a milliókkal, és most bezárnák azt a csirkefogót, azt a világ szégyenét...

Benjamin Walter eleget szenvedett már ezért az ötszáz ezer fontért ahhoz, hogy megkísérelje feladni a játékot és személyazonosságát tisztázni. Lehet, hogy nem is sikerülne.

Mivel azonban Hondurasban amnesztiát kapott és fejlődésével sokat szenvedett, enyhítő körülményeinek figyelembevételével, továbbá, mert az ügy öt év előtt történt, a bíróság két hónapra ítélte.

Semmiség!

Madge ezután is időnként feljárt New Yorkba, nagylányára bízva a házat. Vivian tizennyolc éves volt, atyja, Madge második férje, Anton Bulker városi tanácsos, köztisztviselőként állt, és a város díszsírhelyen temettette el. Tudták, hogy pontos, rendes ember, aki soha egy percet később nem jön a hivatalába és délben, ha távozik, tíz percig keféli a szappanhabos kezét, mint egy seborvos. Azután zsebkésének körömpiszkálójával egy meddő, de alapos műveletet végez hótiszta körmein, felteszi a kalapját, veszi a botját és hazamegy. Volt egy zsebórája, amit minden alkalommal ugyanakkor húzott fel, és volt egy véleménye, amit mindig ugyanabban az esetben mondott el, és karrierjét azáltal

csinálta meg, hogy ügyes-bajos eseteknél sokáig tűnődött, majd így szólt: „nem eszik olyan forrón a levest, mint ahogy főzik”. Ezért okos és tehetséges embernek tartották. Maga készítette el a fürdővizét, 28 foknál hidegebb és 30 foknál melegebb nem lehetett.

Tíz éve, hogy meghalt, és Vivian, mivel Madge ezt így kívánja, minden héten virágot visz a sírjára, amit különben szívesen tesz, mert ha igen kicsi volt is még, amikor az apja meghalt, nagyon szerette őt.

De tudta jól, hogy Madge egy Pencroft nevű emberre gondol sokat, és Kitty, az öreg könyvtárosnő, anyjának egyetlen barátjánője mesélte, hogy a Mammy ebbe az úrba szerelmes volt; ez néha ír, és emlékszik rá, hogy amikor gyerek volt, hamis ékszereket küldött neki. Ezek a padlásra kerültek egy nagy ládába, viszont tudomása van róla, hogy a Mammy lehozta az ékszereket éjszaka, mikor azt hitte, hogy nem látja, és betette a fehéreneműk közé a szekrénybe, ahol különben némi tőkét is őrzött, egy félbe vágott harisnya szárában. És mikor megkérdezte, hogy nem fél-e a betörőktől, sóhajtott és azt mondta, hogy még a kasszafűróktől sem. És megjegyezte, hogy Vivian sokat beszél, és az nem való egy fiatal lánynak.

Azután hallotta, hogy megérkezett a szomszédos kisvárosba, Bul-low-ba, egy Marlow nevű ember, aki Hondurasban meggazdagodott. Ebédnél egyszer azt mondta, hogy megkérdezhetnék ezt a Marlow-t, hogy ő talán tudja, mit csinál mister Pencroft, akivel a Mammy olykor veszekszik álmában.

Madge-nek erről az volt a véleménye, hogy Vivian kaphat egypár pofont. Ez is álláspont. Vivian nem szólt semmit, de Madge-nek volt a lánya. És amikor Mammy legközelebb azt mondta, hogy dolga van New Yorkban, amiről Vivian tudta Kittytól, hogy egy fegyenc látogatásával függ össze, Vivian egyszerűen átment Bul-low-ba és bekopogott Marlow-ékhoz.

Száraz, barátságtalan öregúr fogadta.

– Mit kíván?

– Kérem, mister Marlow, ön Hondurasból érkezett, és házunk egy régi barátja ott bútorokkal foglalkozik.

– Hogy hívják?

– Pencroft.

A barátságtalan öreg erre teljesen zord lett.

– Nem tudom, tisztában van-e, Miss Bulker – felelte ridegen –, hogy a Marlow-k az angol Essex grófságból kivándorolt lord Marlow-k leszármazottai.

– Ezt nem tudtam, és gratulálok. Most arról van szó, hogy tetszett-e találkozni ezzel a mister Pencrofttal, aki házuk egy régi barátja.

Az öreg felállt, mintegy befejezve a beszélgetést.

– Ilyen nevű úrral nem találkoztam. Óhajt még valamit, miss Bulker?

– Semmit... Ön egy udvariatlan, goromba öregember! – kiáltotta pirosan, szinte sírva, és elsietett. Alig ért a sarokba, mikor egy fiatalember lépett melléje.

– Bocsánat... miss Bulker, az édesapám küldött... Én ugyanis Henry Marlow vagyok. Az édesapám kéri, hogy ne haragudjon... utólag eszébe jutott, hogy mégis ismeri azt az urat...

Ebből egy szó sem volt igaz. Henry kíváncsi volt, hogy ki a szép látogató, és a függöny hasadékaán hallgatódzott...

– Kérem, én igazán nem szoktam illetlent mondani... de... tisztelt atyja annyira megbántott.

– Nagyon sajnálta. Kéri, hogy vezessem el egy cukrászdába, és tájékoztassam erről a Pencroft ügyről.

Vivian nem gyanakodott. Talán, ha ez a fiatalember nem olyan finom és udvarias és kedves és... Végre is nincs benne semmi: csinos is. Ezt tárgyilagosan meg kell állapítani. A cukrászdában azután elég értékes adatokat szerzett Pencrofttól. Kiderült, hogy Henry atyjával a hondurasi futtatásokon találkozott, és egész jól megy a sora, gabonabizományos, megnősült, van két gyereke, és a télen átesett egy mellhártyagyulladásra, és semmi baj, már jól van és kérte is az öreg Marlow-t, hogy adja át üdvözlését a Bulker-házban, amelynek ő régi barátja volt.

Mindössze ennyit hazudott egy szuszra, buzgón, lelkesen és szolgálatkészen, majd minden átmenet nélkül felajánlotta Viviannek, hogy megtanítsa teniszezni. Közölte, hogy ő szenvedélyes bélyegyűjtő, az idén lesz orvos, van egy sportkocsija, és szívesen elvinné Viviant a Mount Washingtonhoz, ahol gyönyörű a kilátás, remek a kiszolgálás, és napközben a legtisztesebb polgári leányok is kirándulhatnak felületelet nélkül.

Vivian sem a teniszbe, sem a kirándulásba nem egyezett bele, megköszönte az értékes adatokat Pencrofttól és hazament, és otthon ismét megállapította, hogy ez a Henry csinos fiú, és talán kevésbé volt tárgyilagos, mint délután. Két nap múlva megjelent az ifjú Marlow, puskával a hátán és vadászkutyával, erre járt, hát megvárta, mivel az a néhány óra nem számít, amíg Vivian kijön a házból a sarokig. A vizsla vagy a szerelmes ember ösztöne segítette? Annyi bizonyos, hogy az ifjú roppant leleményesen elkerülte a találkozást Madge-dzsel, ami

elég okos cselekedet volt. Csak azért kereste fel a lányt, hogy tájékoztassa egy elfelejtett részletről, viszont atyja a lelkére kötötte, időközben ugyanis eszébe jutott, hogy Pencroft egyszer meglátogatta a Hondurasban időző Lindbergh ezredest, akivel együtt teáztak, mert az öregnek elég jól megy, és kitűnő társasága van.

Időnként egyre sűrűbben bukkant fel újabb emlék az öreg Marlow agyában Pencroftot illetőleg, és ilyenkor Henry meglátogatta Viviant, hogy ezeket az értesüléseket közölje. Olyankor, ha Madge kisebb-nagyobb csomagokkal a városba ment szegényeihez (valami ismerőse a fegyházban ül, lelkem, magyarázta mindig újra Kitty, de nem akarja, hogy te tudd, és tudod, hogy ő milyen...), ilyenkor naphosszat vitatták a Pencroft-ügyet Henryvel, és egy alkalommal úgy adódott, hogy csókolóztak is az ügyben, nem tudni, mi okból...

Madge viszont meglátogatta Waltert. Ő már ilyen volt. Csak azért, mert úgy hívják, mint azt a világ szegényét. Csak mert helyette ül, mert neki magának nem vihet, pedig úgy szeretne...

És egy alkalommal, amikor kettesben voltak, mert igen sokszor Bunny is meglátogatta, Bunny, aki otthagyt mindent, és egy rokonához költözött New Yorkba, hogy mindennap itt legyen. Egy alkalommal tehát csak Madge volt ott.

– Mrs. Bulker... – mondta Walter. – Szeretném, ha fontos ügyben átvinné a vallomásomat és megőrizné. Van valami még, amit nem mondtam el önnek, ami szülővárossal és egy nagyon különös ügygel áll kapcsolatban. Abból az időből, mikor még megfordultam Filliponban.

– Bunny nem tudja?

Walter csodálkozással nézett rá.

– Mit tud Bunny? Bunny nem tudhat rólam semmit. Bunny szigorú, és minden fáj neki. Mindez ott történt körülötte, de sosem tudott semmit, legfeljebb azt gyanította, hogy bolondítom a nőket, és botrányaim miatt kell otthagyni a várost. Szerelmi ügyek...

– Mondtam, hogy ilyenekhez nincs közöm!

– Még olyan fiatal, higgye el, megváltozhat ez idővel...

– Tehát, mit tehetek önért?

– Megírom levélben mindazt, amit közölni akarok, mindig, amennyit éppen bírok, és magára bízom, hogy mit csináljon vele. Lehet, hogy olvas az újságokban és hall olyasvalamit, amiért fontos lesz, hogy ezt felhasználja...

– Mondja csak, milyen hely ez a Fillipon?

– Úgy hívják, hogy Néma Revolverek Városa. Hosszú évek óta nem dördült el egy lövés...

– Örülök, hogy ilyen békés hely.

– Miért?

– Pencroft írt egy lapot, hogy ott van... Mi az, Mister Walter?

Halászápadt lett, és remegett a keze. Az őr odajött.

– No? Akar egy kis vizet?

A rab leült, mivel megrogytak a térdei, és amikor az őr elment, azt súgta:

– Mrs. Bulker... itt van... és fogok még írni...

Gyorsan egy csomó papírt nyomott a csodálkozó asszony kezébe, és attól fogva minden látogatáskor odaadott néhány beírt oldalt.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

1.

Benjamin Walter levele

„Tisztelt Asszonyom!

Az alábbi nagyon különös történet sajnos az utolsó szóig igaz. Sokszor közölte velem szomorú helyzetét, hogy szerelmi történetektől tartózkodik. Engedje meg, hogy ezért irigyeljem. Már diákkoromban el kellett hagynom egy időre Fillipont, szerelmi história következtében. Tizenhét éves voltam, és éjszaka mindenféle áruval eltakarva, szekéren csempészték ki, hogy egy dühödt apa és tizenkét dühös családtag revolverétől megvédjenek. Ez később, amikor már visszatérhettem, és Bunnyval elhatároztuk, hogy egybekelünk, még fokozottabban folytatódott. Titokban, úgy, hogy mindegyik csak Bunnyt hitte vetélytársának, romantikus és kevésbé romantikus kapcsolatban álltam a filliponi nőekkel.

Fillipon legfőbb jövedelmét a vidékén levő dús szénbányának köszönhette. Valamikor a két szomszédos város, Fillipon és Ravian vetélkedtek, hogy megszerezzék ezt a területet. Végül Fillipon részére szerezte meg gróf Montagezza, jó néhány évtizeddel ezelőtt, a területet és a bányászat jogát.

Ez akkoriban történt, amikor Mexikóban Miksa császár tragikus kalandja véget ért. Két-három öreg ember él még, aki emlékszik e régi időre. Miksa császár harmadik Napóleontól aránylag jelentős segítséget kapott hatalmának megvédésére. Mikor Juarez megsemmisítő erővel lépett fel, Miksa császár ügynökei mindenhová elmentek, ahová csak Mexikó határán át el lehetett jutni, tartalékereget szervezni. Vuperin és gróf Montagezza Miksa császár hűséges emberei voltak, akik maguk is segítettek Texasból és a Déli Államokból seregeket szervezni. Ekkor jelent meg Prentin, Miksa császárnak egy angol tisztje, aki a játék utolsó fordulójához kétségbeesett eszközökkel, szintén sereget akart toborozni, és ehhez hihetetlen nagy összeget hozott magával, amit Ravianban Vuperinnél helyezett letétbe. Vandramas közép-amerikai kapitánynak, aki szintén Miksa császár megbízottja volt, sikerült valóságos hadsereget összeszedni, csak fegyver és felszerelés kellett. Vandramas egyébként Portogezban született, apám honfitársa, mert mi is ebből a közép-amerikai államból vándoroltunk be Texasba, csak apám, én és Vandramas beszéltük azt a különleges latin idiómát, ami Portogezban nemzeti nyelv. Apám vigyá-

zott, hogy én se felejtsem el, és ha összejöttünk Vandramasszal, olyan volt ez a régi hazai szó, mintha kellemes óbort innánk.

Ekkor gróf Montagezza elhozta Vuperintól a pénzt, és Prentinnel elmentek felszerelésért. Vuperin és Vandramas pedig vártak az emberekkel. Egy hét alatt az emberek, akiket alig tudtak élelmezni, lassan elszéledtek. Gróf Montagezza egyedül jött vissza. Prentin közben értesült, hogy minden elveszett, Juarez győzött, Miksa császárt megölték. Mielőtt megakadályozhaták volna, a hűséges tiszti Filliponban öngyilkos lett.

Gróf Montagezza, Prentin végakarata szerint, megszerezte a bányát Filliponnak, Ravianban pedig valami suttogás kelt szárnyra, hogy gróf Montagezza megölte Prentint, és azzal a pénzzel, amely voltaképpen Raviant illeti, mert Vuparinél volt letétben, elintézte New Yorkban a bánya dolgát, és egy konzernalakítás után, a szükséges előfeltételek birtokában, a bányát megnyitotta. Évtizedek teltek el anélkül, hogy az a fojtogató feszültség elmúlt volna, ami a két városra súlyosodott. Montagezza meghalt, a fia lépett a helyére. Vandramas fia is kapitány lett Közép–Amerikában, és apjától örökölte ezt a titokzatos ügyet, amiben hatalmas lehetőséget látott. Vandramas állítólag megbízást kapott Mexikóban, és szép részesedést ígértek neki, ha a határon átcsempészett kincsről bebizonyítja, hogy azt gyilkosság útján vették el Prentintől, akinek utódai ma is Mexikóban élnek, és a bánya kitűnő fedezet egy perre. Vuperin fia és raviani hívei azt akarják bebizonyítani, hogy a bánya gyilkosság és rablás útján, illetéktelenül jutott Filliponnak. Ha bebizonyítanak, hogy bünténnyel ütötték el Raviant a bányától, ez a koncesszió érvényét megsemmisíthetné, és Raviané volna a bánya.

Fillipon, amelynek minden hatalma és vagyona ez a bánya, viszont készenlétben áll, hogy védekezzék minden támadással szemben. Intrikák szövődnek az egyik városban, és a másik városban is, titokban megvásárolt spionok, titkos eskük és szövetségesek, gyanúsítások, generációkon át lappangó vérbosszúk nehezdednek a bánya szénporával együtt arra a vidékre. Emberek váratlanul örökre elhagyják az ősi házat, sötét éjszakákon egy–egy magányos revolverlövés végez valahonnan valakivel...

Egy napon Vandramas sebesülten érkezik Ravianba, és Vuperinnel szövetkezik. Most már együtt igyekeznek adatokat szerezni Prentin halálának körülményeiről és utolsó rendelkezéseiről.

Ebben a légkörben nőttek fel az emberek a két városban.

Én könnyelmű voltam ahhoz, hogy komolyan részt vegyek az ügyben, azután szerelmi botrányaim miatt időnként hosszú időre eltávoztam. Akkoriban egy vándor színtársulattal megérkezett Flóra. Flóra, akibe komolyan és halálosan beleszerettem. Ő is szeretett. Egy nagyon gazdag ember követte a társulatot, reménytelen hódolója Flórának, aki több ízben is megkérte a kezét.

Ebben az időben egy Burns nevű barátommal mindenféle módon milliomosok akartunk lenni. Azon fáradtunk, hogy a hajhullás ellen kitaláljunk egy csodaszert, és azzal milliókat keressünk. Szerelmes voltam Flórába, Bunnyt feleségül akartam venni, de Burns sógornője, Hildegard volt akkor titkos szerelmem, és elcsábítottam egy spanyol nemeslányt... Ó, asszonyom! Itt a fegyházban, e szörnyű vesszőfutás után, ma végre másképp látok mindent. Szörnyű ember voltam, lelkiismeretlen és gyalázatos! De már akkor megkaptam az első pofont a sorstól, Sterbinszky Flóra, akit szerettem, és aki engem szeretett, kénytelen volt meghallgatni gazdag hódolóját, és feleségül menni hozzá, mert apja, egy könnyelmű, iszákos kórista, sikkasztott. Véletlenül a keresztneve azonos Pencroftéval: Sterbinszky Tivald. Én helyeztem el Bunnyhoz inasnak.

Bunnynak mindezekről sejtelve sincs. Azt sem tudja, hogy az öccse azért lett öngyilkos, mert én elcsábítottam Hildegardot, a menyasszonyát. Bunny ma is csak „kikapós” embernek tart. Burns, aki nőül vette Hildegard nővérét, és patikus volt, gyűlölt engem, de ezt akkor nem tudtam. Az ő szaktudását is felhasználtam találmányomhoz, amelynek a hajhullást kellett volna megakadályoznia. Kétszáz próbaüveget küldtünk szét ebből a lakáson pepecselt szerből, és utóbb megtudtam, Burns belekevert valamit, amitől az emberek megbetegedtek, kisebesedett a fejük, és egy ember később, ha nem is ettől, de meghalt. Burns hozta a hírt, lihegve és látszólag ijedten. Utóbb rájöttem, hogy Burns beleszeretett beteg felesége hűgába, Hildegardba – aki akkor az én szeretőm volt –, és így akart engem eltávolítani. Szerencsétlenül éreztem magam. Flóra sem volt már ott.

Ez előzmények miatt kerültem abba a lelkiállapotba, ami a történeteket megmagyarázza. Éppen csomagoltam, hogy meneküljek, amikor felkeresett az apám. Már pár éve nem beszélt velem. Elmondotta, hogy ezen a napon robbant ki a szenzáció: egy Paolo nevű idegen, aki egy ideje a városban él, összegyűjtött minden szükséges adatot, azokkal utazik New Yorkba, és bizonyítja, hogy évtizedekkel azelőtt Montagezza megölte Prentint, elvette tőle a pénzt, és így szerezte meg a bányát Ravian elől. Ez halálos csapás lenne Fillipponra. A város koldus lesz, mindenki nyomorba jut és szegénybe, ha ez kiderül. Fillippon kilenc első polgára elhatározta, hogy városuk, családjuk érdekében végeznek Paollal, mielőtt az Adatot eljuttatja illetékes helyre.

Apám ezután így folytatta: – Bűnös életed oda juttatott, hogy menekülnöd kell. Valamit tehetnél most, hogy sok bűnöd mindannyiunkat megmentsen. Vállald magadra, hogy te ölted meg Paolót, ezt az ismeretlen embert, aki Fillipont romlásba akarta dönteni, és menekülj úgy, hogy magaddal vidd bűneiddel a mi sötét bűnünket, amit el kell követnünk, mert tehetetlenek vagyunk. Nincs más út.

Abban a hangulatban nyomban felcsaptam. Rendben van. Aláírtam egy vallomást, amelyben közlöm a filliponiakkal, hogy mit tettem. Aláírtam, és még csak nem is láttam Paolót. Azt sem tudtam, hogy ki. Elbúcsúztam Bunnytól. Ő ezekről sem tudott semmit. Azt hitte, megjavulni megyek, kettőnk számára egzisztenciát teremteni, és ő majd utánam jön. Ő adott útiköltséget. Elmentem ahhoz a nőhöz is elbúcsúzni, akiről tudtam, hogy gyermeket vár tőlem. Ez még külön új izgalmat okozott. A fivére – akiről eddig nem is tudtam – éppen ott volt nála, és felelősségre vont. Megverekedtünk, és golyóval a vállamban hagytam el Fillipont. Hogy mi történt azután, már csak apám és Bunny leveleiből tudom. A kilenc ember valami okiratot szerkesztett, hogy mind a kilencen lehetetlenné teszik az alibijüket, így egyforma a felelősségük, és megölik Paolót. Ha az én vallomásom nem terelné el róluk a gyanút, egyformán bűnösök lesznek. És ami azután történt, az csakugyan kísértetiesen hangzik. A kilenc ember egy erdőszélen, az út mentén várta Paolót. Ez széles, spanyol nemzetkalapot, hosszú, fekete kabátot viselt, és a pályaudvarhoz akart menni. Jött Paolo, és távolabb egy kislány követte, kordéllyal, amin a poggyászát vitette. Amikor a szakadék szélére ért, a kilenc ember kiugrott a sötétből, letépték a kabátját, és a mélybe taszították. Azután elrohantak. Rövidesen odaért a kislány a kordéllyal, és kereste Paolót. Rohant a rendőrségre, és a vizsgálat megtalálta a patakban a széles kalapot, a helyszínen a vércseppeket, ahol fejbe csapták, a holttestet ki tudja, merre vitte a sebes sodrú ár. Ezután elmentek Paolo lakására, hogy lefoglalják a holmiját, és vizsgálatot tartsanak, ekkor jött a meglepetés: Paolót ott találták a szobájában, holtan, agyonlőve, a gyilkosság nem sokkal előbb történt. Azóta híre terjedt a városban, hogy Miksa császár meggyilkolt tisztjének, Prentinnek lelke hazajár a túlvilágról. Ő az úr mindenki felett, intézkedéseit, amelyeket rövid gépelt parancsok formájában közöl a város vezetőivel, teljesíteni kell, annál is inkább, mert a titokzatos okirat, az Adat – amelyet Paolo is keresett – nála van. Valakit tehát megöltek, aki a kilenc ember szerint Paolo volt, és ma sem tudják, hogy ki lehetett, és valaki megölte Paolót, mielőtt a rendőrség a lakására ért, de a kilenc ember ezt nem tette. Most egy láthatatlan zsaroló kezében gyilkos fegyver az Adat, amivel egyik pillanatról a másikra lecsaphat. A gyilkossággal gyalázatba, az Adat felhasználásával szegénységbe döntheti a várost. És így most már négyen harcolnak: Vuperin, Ravian élén, Burns, aki Fillipon vezetője, Vandramas, aki a mexikói örökösöknek kutat, és az ismeretlen hatalom, aki mindent a kezében tart: Prentin!

Kicsoda Prentin? Senki sem tudja, csak írott parancsait látják.“

Ez állt Benjamin Walter levelében.

Közben Filliponban érett a bonyodalom.

Kicsoda Prentin? Ezen töprengett Pencroft, amíg elsuhant a házak mögött.

Mit csináljon az elszabadított pokollal? Hiszen itt borzalmas dolgok történtek, és fognak történni, miatta.

Egy ablakhoz ért, amely a kertbe nyílt. Megállt, majd suttogó hangokat hallott.

– Fel akarja áldozni magát...

– Nem igaz! Nekem gyanús! Valami ravaszsgot forral...

– Kötelessége megmondani az igazat.

– Az nem számít! És hátha éppen fordítva sül el... – suttogta a másik.

– Azt mondom, hogy mindegy! Most már szűnjön meg ez az átok! Prentinnel végezni kell! Tudja meg, hogy Paolo Ravianban, Pipónál üzenetet hagyott. Hogy ki ez a Pipo, nem tudom. Egy írás az Adatról van a páncélszekrényben.

– Ezt tudom... De hol van az Adat?...

– Mondja meg nekem – súgta a női hang –, hogy mit mondott Paolo, mielőtt meghalt... Azt mondom majd, hogy nekem mondta...

– Azt mondta, hogy Waltert kötelességem rehabilitálni. De ha nem tudom meg, hol az Adat, Waltert felkötik.

– Nem tudom, hol az Adat! De ha azt mondta, hogy rehabilitálni kell, akkor magának mint orvosnak kötelessége...

Hú a mindenit, itt most kezébe kerül a megoldás. Igaz, hogy minden ablak mögött hallhat valamit suttogni. Ez itt a titkok városa. De az Adat!... Hogy mi az Adat és mire Adat, azt nem tudja. Hát akkor mit izgul? Mindegy! Gyerünk!

Beugrott az ablakon. Revolvere nem volt, de ez a sötétben úgysem látszik. Mindenesetre így kiáltott:

– Fel a kezekkel! Az ajtónál és az ablaknál emberek állnak! Egy mozdulatra lövök!

A sötét szobában két bizonytalan árny állt tőle távol. Az egyik csakugyan asszony. Ez halkan felsikoltott.

– Gyorsan! Már egy órája figyeljük a házat! Paolo utolsó mondatára vagyunk kíváncsiak.

– Ben! – mondta a női hang. – Istenem, Ben!

A félhomályban az ismeretlen férfi nehéz zihálása hallatszott. Ki lehet? Előre! – kiáltotta valami Pencroftban.

– Felelj! Ha Paolo utolsó mondatát őszintén elmondod, és megtudjuk, hol az Adat, akkor kezeskedem az életedért. Ha nem, akkor öt perc múlva felkötlek...

– Bízom benned... – súgta a férfi. – Nem fogod elfelejteni, hogy apád barátja voltam...

Gonzalez doktor! Mi ez? A fejbe ütő sebész?!

– Mikor ideértem, Paolo már haldoklott, és...

Pencroft elfeledkezett, hogy ő is látszik a holdfényben, és nincs nála revolver. Viszont a másíknál már volt. Dűhtől eltorzult arccal, amiért bolonddá tették, sziszegte Gonzalez:

– Ne mozdulj! Egyetlen moccanás, és szitává lőlek, te bohóc!

Hirtelen világosság támadt és elvakultan pislogtak mind a hárman.

– Fel a kezekkel! – kiáltotta egy csengő hang.

Dick állt ott a küszöbön, hálóingben és revolverrel.

3.

Gonzalez első pillanatban feltartotta a kezét, és zavartan állt, azután kiszakították a revolverét, és Pencroft ökle lecsapott, hogy úgy zuhant a sarokba, mint a tuskó. Dick meglepődötten felkiáltott.

– Köszönöm, senor! – mondta hálásan Pencroft.

– Csak a kötelességem teljesítettem.

– Ben... Istenem...

Ott állt előtte Dick édesanyja.

Valamikor nagyon szép lehetett, de a délvidéki nők gyorsan beköszöntő öregsége, a sok baj és a bánat ráncokkal, besüppedt, sötét szemüregekkel rajzolódott az arcára.

– Ide hallgasson... Most nincs idő semmire. Ezt az embert megkötzöm, és maga is tartsa valahol a pincében, amíg én visszatérek Ravianból. Pipót kell megtalálnom!

– Ne menj! – súgta rémülten a nő...

– Muszáj! A fő, hogy erre az emberre vigyázzon. – Dickre nézett.

– Senor. Ön kivont pisztollyal őrzí!

– Bízhat bennem, senor!

– Kezet rá!

Megkötzötték az orvost, felpackelte a száját, és levitték a pincébe. Mire Pencroft feljött, az asszony kissé rendbe hozta magát. Éppen végigszaladt fésűvel a hajján. Érdekesekek a nők – gondolta. Még ilyenkor is törődnek a külsejükkel. Miért nem jut neki például eszébe, hogy esetleg kócos?

– Ben... Istenem! Nem hittem, hogy látlak még valaha.
– Elég furcsa...
– Nekem nem szabadna veled beszélnem, és mégis...
– Eh, fiatalkori bolondságokat nem kell így felfogni – felelte kevés meggyőződéssel.

– De Ben – felelte reszketve a nő –, hogy mondhatod!... Tudd meg, hogy Paolo a fivérem volt! Itt, a szomszédos házban találták halva a rendőrök.

– A halála nem marad büntetlen! – kiáltotta nagyképpően és szeretett volna menni.

– Én nem kívánom a büntetést – súgta szomorúan a nő.

– A gyilkos, az bűnhődjön! – felelte könnyörtelenül.

– Én nem akarom... – mondta a nő. – Ne tudják meg soha, hogy te vagy a gyilkos...

Jól fejbe ütve állt.

Walter ölte meg Paolót?

– Sosem hinném el, hogy párviadal volt, ha nem láttam volna... Persze, te nem tudtad, hogy fivérem van, csak akkor, amikor benyitott ránk, és felelősségre vont... Nem hiszem, ha nem látom, amint egyszerre veszitek elő a revolvert. Mindig azt hittem volna, hogy az Adat miatt gyilkoltad meg Paolót. De tudom, hogy nem is sejtetted, kit talált a golyód, és te is megsebesültél a válladon... Ó, Ben! Mutasd! Látni akarom azt a sebhelyet! A golyót, amit miattam vittél el...

– Ez most nem aktuális... – hebegte. Honnan vegyen egy megfelelő sebhelyet? Van neki elég. De pont a vállán nincs.

– És hogy került doktor Gonzalez az ügybe?

– Őt elhívtuk Paolóhoz, aki már haldoklott akkor. Átvittük az ő házába, itt a szomszédban. És mielőtt meghalt, valamit mondott terólad Gonzaleznek. Most tudom, hogy menteni akart téged.

– Meg kell találnom ezt a Pipót. Illetve ezt a páncélszekrényt! Adj egy lovat!

– Már előhoztam az istállóból, senor! – jelentkezett Dick az ajtóban, aki hálóingében közben megjárta az istállót. – Szívesen elkísérem önt.

– Önnek itt kell maradnia, és kivont pisztollyal őrködni! Isten veletek!

A nő ráborult:

– Szólíts a nevemen, Ben...

– Erre most nincs idő! – kiáltotta vadul, és elrohant.

Ez meg a Sterbinszky! Mindig a nevekkel jönnek...

Felugrott a lóra, kivágtatott a kapun... és ... üdvivalgás fogadta!
Egek! Elfeledkezett a népgyűlésről! Itt ül nyeregben a kivilágított tér
kellős közepére nyíló ház előtt.

És a nép rivalg!

Pisztolyok durrognak! Ez nem jó... Igaz, hogy az ég felé lönek, de
hátha rosszul céloz valaki. Itt beszélni kell. Nem vitás. Körülfogják,
ordítanak és éljeneznek, és ő magasba emeli az egyik karját. Csend
lesz.

– Fillipon lakosai! – kiáltotta harsányan. – Eljöttem, hogy leszámol-
jak Prentinnel.

Irtó éljenzés!

Nagy félkörbe lendítette a karját, és csend lett. Úgy szólt a néphez
lováról, mint egy római hadvezér.

És közben nem tudott semmit.

– Tizenkét évig nyomoztam! Tizenkét évig éjt nappá téve igyekez-
tem, hogy megtudjam az igazat. Ma végre abban a helyzetben vagyok,
hogy ezt a várost megszabadítsam mindentől, ami fenyegeti. Előbb ki
kellett vágnom...

Mit kellett kivágnom? Ki kellett vágnom egy szónoklatot, és ez kí-
nos. Ezt nem mondhatja. Pillanatnyi szünet után nagyon erélyesen
mondta:

– Ti jól tudjátok, hogy mit tartogat a sors.

Óriási éljenzés tört ki. Pencroft valóságos csodával állt szemben: ha
valaki lóhátról beszél, és hallgatni akarnak rá, azt mondhat, amit akar,
az emberek éljenezni fogják. De hisz akkor rendben van! Nincs semmi
baj! Rájött egy óriási titokra, amit egy méterrel lejjebb már nem tud
senki, és határozottan, gyorsan a következőket mondta:

– Hildegard öngyilkossága és az aljas Burns menekülése, azt hiszem,
mindenki előtt fényes bizonyíték! De én továbbmegyek, én további
bizonyítékot mondok, nem többet, csak egyetlen szót: Vandramas!

Percekig zúgott és ordított a tömeg.

– És most még tovább megyek, nagyon jól tudjuk, és holnap még
többet fogtok tudni tőlem, hogy mit főztek Vuperinék! Megtudjátok,
hogy miért kellett ennek a Paolónak meghalni és... – nagy hatáspauzát
tartott, mert semmi sem jutott az eszébe, de végül magasra tartva
kezét, két ujját esküre emelve, teli torokból rikácsolta: – Esküszöm
nektek! És hinnenetek kell! Az egyetlen szó, amely mindent megold, ez
az egyetlen kulcsa és jelentősége ügyünknek! Amiből nem engedünk!
– És kivörösödve, maga sem tudta, miféle lázban üvöltötte az emlék-

kazalból kikapott szót: – Montagezza! Montagezza! Montagezza!

A hatás leírhatatlan volt! Az emberek tomboltak, a kalapjukat dobálták, a kezét szorongatták, a nyergét csókolták, Montagezza nevéből viharzott a tér, többen lóra kaptak, maga Pencroft megdicsőülten állt az ujjongó nép között, és fogalma sem volt semmiről.

De valaki már felugrott egy szemközti vendéglő előtt az asztalra, és nyomban megmagyarázta az embereknek az egészet.

– Filliponiak! Benjamin Walter szavai félreérthetetlenek voltak! Világosan és egyenesen mutatták a követendő utat! Most már nemcsak hisszük, hanem tudjuk is, hogy bízni kell benne, hogy követjük és harcolunk, ha kell, és elsöpörjük Raviant, mert ez a szó, hogy Montagezza, ez a biztosíték!

Pencroft még egyszer felemelte a karját.

– Emberek! Most mindenki menjen haza, és várjátok meg, amíg visszatérek. Magammal hozom a rejtély megoldását. Az Adat holnapra nálatok lesz.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

1.

Mindenki engedelmeskedett. Ha kellett volna, ölnek, ha kívánja, halnak érte, sőt még arra is képesek voltak, hogy nyugton maradjanak, ami a legnehezebb.

És Pencroft elvágatott Ravianba.

Vigyázat!

Nagy kerülővel a túlsó oldaláról közelítette meg a várost, leugrott a lováról, megkötötte a sűrűben, a mindenhol dús lombú pálmák árnyékában, kerülve a holdfényt, osont be Ravianba.

Itt nincs más hátra: meg kell fúrni az összes páncélszekrényt! Hány pénzszekrény lehet egy ilyen nyomorúságos Ravianban?

Legfeljebb, ha négy. Azokat egy éjjel megfúrni világrekord. Viszont ő világrekorder. Nem sokan ismerik Ravianban, de ha valaki a nevét hallja, kétségtelenül golyót röpítene a fejébe bemutatkozáskor.

Most szerszám kell! Egy kisfiút szólított meg.

– Mondd, fiam, hol lakik a vaskereskedő? Üzenetet hoztam.

– Ott az utca végén, abban a sárga házban. De nem hiszem, hogy otthon van, mert mindenki a városházára ment.

– Igazán nagyon sajnálom...

Megsimogatta a fiúcskát, és szép óvatosan körüljárta a vaskereskedést. Gyerekjáték...

Az épület mögött egy ablak nyitva van. Bemászott. Rövid tapogatózás után megállapította, hogy fürdőszobában van. Szerencséje volt. Mindenki a városházánál lehetett, egy lélek sem tartózkodott a házban. Ezen a vidéken naponta halnak meg emberek, de betörés még emberemlékezet óta nem fordult elő. Percek alatt az üzletben volt, egy kerékpárt is talált, ennek nyomban leszerelte a lámpáját. Kiválóan világított. Egy-két egész finom szerszám is akadt, de nagyjából a többi is jó volt.

No most! Az ilyen vaskereskedők általában mindenféle acélárut képviselnek itt, a Távols-Nyugaton. Az alkatrész birtokában porszívótól teherautóig ők közvetítik a megrendeléseket. Ha így van, jól van. Ha nem, az baj. Felült egy kis vasszekrényre, amin könyvek vannak. Sokféle könyv. És talált egy következő címkéjűt:

Klincker és Buck Pénzszekrények Éljen! Gyorsan felütötte a könyvet. Ez az! Egy levél volt benne, amelyben a vállalat értesíti, hogy a vá-

rosban található öt pénzszekrényt becseréli modernebb gyártmányokra, kevés ráfizetéssel. Pierre Polard úrnak, a vaskereskedőnek, szép jutalékot kínál. A könyvből kiderül, hogy a négy páncélszekrény Raggambo ügyvéd, Wolf közjegyző, Turner magánzó (ez biztos uzsorás) és Gorlot vendéglősnél van. Pontos cím. Sajnos, térkép az útvonalról és a házról nincs.

Bízzunk a városházában.

Előre a világrekorddal!

Az első simán ment. Egykori Pác (ma már aránylag nem is balszerencsés Pencroft) ezt rossz kabalának tartotta. Senki sem volt otthon, az udvaron bemászott, és következett egy menetrendszerű, precíz, pontos, gyors hidegvágás, a legrövidebb kivitelben. A pénzszekrényben talált egy fél méter szárazkolbászt, valamiféle rovarport és néhány biztosítótűt. Nagy erkölcsi siker.

Gyerünk tovább! A Marlow-ékszerek sem jelentettek különbséget. Csakhogy ott a pénzért tette, most az emberekért teszi, akik követik.

Csak tudná, hogy hová?

Mindegy. Ők tudják, és ez elég.

A második helyen, amikor a földszinti irodában megcsillan a pénzszekrény a lámpája fényében, egy álmos hang szólalt meg a szomszéd nyitott ajtó mögött.

– Te vagy az, Eddy?

Kioltotta a lámpát, és valamit dűnnyögött. A másik szobában recsegett az ágy, valaki kijött. Körülbelül a feje irányába odavágott, de rosszul talált, lecsúszott az ütés. Dühös férfikiáltás, egy hatalmas marok elkapja, közelrántja, de merőlegesen a gyomra felől Pencroft ökle kétségtelenül állon találja, hogy hörögve felbukik. Odavilágít! Vandramas!

Hol is van? Turnelnél! Vandramast megkötözte, és a száját betömte. Ez fontos, különben mesél és énekel a holdbeli nyelven.

Kissé izgatott volt. A hidegvágás tizenöt perc késéssel sikerült. Zsúfolt pénzszekrény, levelekkel és bankókkal. Villámgyorsan tépte fel a leveleket. Csak egy mondatot olvasott, és már látta, hogy az ügy távol áll Fillipontól.

De egy levél megragadta figyelmét. Úgy látszik, Vandramas itt valami rokon vagy ügyfél.

„Marlow úr engedélyt adott, hogy családi ékszereit újra foglaltassuk, és azt a mexikói elnök leányának mint orosz koronázási ékszereket

adjuk el. A bemutatott modellekben megtalálható a mexikói állam pecsétje. Hirschmann, holland ékszerész utánozhatatlan gravurájában...”

Mi ez?

Szóval Marlow az ékszerlopást arra használta fel, hogy bezsebelje a biztosítást, és közben az igazi ékszereket eladta a mexikói elnök leányának... Persze, hisz ez a Vandramas közép-amerikai, és Mexikónak teljesít szolgálatot! És ez a Marlow rövidesen hazautazott, és kiderült, hogy ismét gazdag... Mert a Pác betört nála. Azon lett vagyonos! Zsebre vágta a levelet. Nem fontos! Filliponról van szó.

A következő kasszafúrás Gorlot vendéglősnél, sajnos, éppen a városházán történt. Az emeleten szónokoltak... A vendéglő üres volt. Csak a csapos ácsorgott bent. A söntés mögött volt a lakás, innen érkezett Pencroft. Egy székkel ütötte le a csapost, eloltotta a lámpát, és mintha a tulajdonos lenne vagy valami új alkalmazott, kiment az utcára, füttyörészett, lehúzta félig a redőnyt, gyönyörűen cifrázta a füttyöt.

– Halló! Egy korty italt! – kiáltotta valaki.

– Nem lehet! – felelt Pencroft. – Azt mondta a polgármester, mindenkinek a nagyteremben a helye! Ez nagy nap!

– Csudát! Csak ha megkapnák azt a Benjamin WALTERT!

– Annyi, mintha máris itt állna – mondta, bement és lehúzta egészen a redőnyt.

...Nyitva volt az ajtó. Villámgyorsan szaggatta az írásokat, számlákat, amikor egyszer csak egy nagy morajjal, zajjal oszlott a közönség fölött. A redőnyön kopogtak. A csapost már kétszer ütötte le, mert állandóan felkelt. Nagy kiáltozás!

A lakás ablaka csörömpölve betörik.

– Nem én zártam be! Valaki van odabent! – kiáltja egy öblös hang, és Pencroft a csapost harmadszor is leüti. Legalább ez ne idegesítene... Szépen elbújik a redőny mellé. Valaki felhúzza.

Piff, paff, puff!

Ellő az emberek feje felett.

Riadtan szétfutnak. Egy roppant ugrás, és befut a legközelebbi mel-lékutcába, valakinek nekiütközik, leüti. Minek jár erre? És vagy fél tu-cat süvöltő revolvergolyó között rohan!

Mindenfelől ordítanak és futnak. Mögötte, oldalt... És neki még hátra van Raggambo ügyvéd pénzszekrénye.

Befordul a sarkon, majd régi gyakorlat szerint egy nyitott kapun me-nekül. Fel a lépcsőn!... A tetőre... Valahol a tulsó oldalon le, és egy csendes utcában végre megpihen.

Ordítózás, lárma, mindenfelől kigyúló világosság.

Ezt megbolygatta!

Egy dülöngélő alak jön.

Hol lakhat ez a Raggambo doktor?!

– Bocsánat, senor – kérdezi a részeg ismeretlen –, nem tudja, mi történt, hogy így odavannak?

Pencroftot csak a cím érdekli.

– A Raggambo doktort keresi mindegyik! Lelőtték az öccsét! Nem tudja, hol lakik?

– Carramba! – kiáltja a másik eltorzult arccal és a pisztolyához kap.

– Tudtam! Ezért a Mallina fivérek vére lesz a váltság!

És egész testében remegve, zihálva előrántja a revolverét.

Már megint mit csinált?

– Uram! – kapja el Pencroft. – Hol lakik Raggambo doktor?!

– Pusztulj! Kutyá! Én vagyok Raggambo doktor!

Két revolverrel a kezében elrohan, és Pencroft megrettenten áll. Szép kis dolgot csinált ezeknek a Mallina fivéreknek. Rohan egy következő járókelőhöz.

– Uram! Raggambo ügyvéd öccsét lelőtték...

– Maga hülye, az én vagyok! Nem tudja, hova szaladt a bátyám?

– A Mallina fivéreket akarja lelőni, mert elterjedt a híre, hogy önt megölték...

– Szent atyám!... Eresszen, mert ledöföm!

És rohan a bátyja után. Egy hölgyet lát egy ajtóban.

Már nem is töri a fejét.

– Nemde, senorita, Raggambóné vagy a sógornője?

– A sógornője vagyok.

– Kérem, siessen azonnal a városházára, a férje után, most beszéltem vele itt a sarkon, a két Mallina fivért megölték.

– Atyám! – sikolt a nő. – Most már nem törődöm semmivel! Tudja meg az egész világ: Mallina Pietrót szeretem!... És a haját tépve sikoltozott. – Csak azért mentem ehhez a gazemberhez, hogy ne ölje meg!... Mégis megölte!

Egy káromkodó férfi rohan ki, övig érő, ősz szakállal, az öreg Raggambo, és ordít a nőre, hogy ki a házából. Már ő is lelőtte volna a Mallina fivéreket, ha ez nem történik.

Nagy csődület. Pencroft a hátsó ablakon bemászik. Kár volt az egészért.

A pénzszekrény a konyhában fekszik, ajtaja letépve, és szénnel van tele.

Közben valami tisztázódhatott, mivel a két Raggambo sok emberrel jön, rettenetes ordítózás, kiáltozás, patkócsattogás, és megnyugvással hallja Pencroft, hogy Mallinának szerencséire csak az alsó karjába hatolt Raggambo dr. golyója. És a város pénzszekrényeiben sehol sincs Paolo üzenete letéve!

Szerszámjait eldobja. Megtett mindent. Kiugrik a kertbe, de a túlsó oldalon a palánknál fegyveresek cirkálnak. A kasszafúrót keresik! Mit tehet? Ezek nem ismerik! A háztetőkön, az utcákban csak egy futó vagy menekülő alakot keresnek. Átugott a palánkon, a két legény mellé.

– Most ugrott ki a betörő Raggambo házából, a kerten át és a palánkon menekült! – ordít rájuk, és revolverrel megy a sarok felé. Készen arra, hogy önmagát lelője. A másik kettő követi.

– Ez a gazember! Pipónál is betört.

– Mi?! Pipónál nem tört be! – tiltakozik döbbenetben Pencroft.

– De betört! Ott a rendőrség! A vaskereskedésben is keresett valamit. Pipo hazajött a városházáról, és a vaskereskedést feltörve találta.

Szinte felordított. Persze, Pierre Polard a vaskereskedő. Pipo! A nevének kezdőbetűi révén! És a saját wertheimszekrényét persze hogy nem írja be a könyvébe. És ő marha! Azon ült! És eszébe se jutott, hogy az szintén feltörhető! Már rég Filliponban lenne a levél-lel...

2.

A sarkon beleütközik Vandramasba. Kissé másképp nézett ki. Csak az egyenruhájáról lehetett ráismerni. Nem csekélység, ahogy ebbe belevágott. Vandramas durván félretolja, és fogcsikorgatva mondja a többieknek:

– A kezemben volt! Széttörhettem volna!

Valaki jön egy kézilámpával.

– Ha még egyszer elkapom, nem éli túl... – lámpa fényénél megpillantja Pencroftot, amint érdeklődve figyel rá. Nyitva marad a szája, kinyújtja a kezét, és elkapja. Tehát még egyszer a kezébe került, és most újra a gyomra felől, merőlegesen az állára kapja az ökölcsapást és revolveraggal egy ütést a fejére, hogy felbukik...

A körülállók a meglepetéstől dermedten állnak, Pencroft befordul a sarkon, és rohan, és megint átugrik egy kerítést, még egy kerítést, az

iszonyú fegyverropogásban csak úgy fröcsköli forgácsait a palánk, és mikor a harmadik kerten is átugrott, a legelső sötét, nyitott ablakon be.

Ebben a fürdőszobában ő már járt. És nem fürdött.

A vaskereskedő fürdőszobája!

Hangokat hall. Csizmás léptek döngenek mindenfelé. Rendőrség... Kisurran. Mindenhol tele emberekkel, rendőrökkel, egy alacsony férfi magyaráz.

– Szerszámokat lopott, innen ment betörni... Szerencsére a pénzszekrényemet nem feszítette fel.

– Annyi pénz van benne? – kérdezi egy kapitány.

– Azt nem. De tiszteletbeli spanyol konzul vagyok, és fontos diplomáciai iratok vannak itt. Kínos lett volna, ha elvész.

A nagykövet egész sovány, alacsony, csámpás és kancsal.

Az ember inkább vaskereskedőnek nézne.

Pencroft ott áll a homályos szobában, néhány polgár között. A kapitány és a többiek mennek tovább. A vállára csap valaki.

– Nézd csak! Visszajött?

Pencroft kissé a torkához nyúlt. Ez az a polgár, aki lámpáról lelőgni látta! A függő lengés említése kellemetlen.

– No, mi van, csepűrágó úr, visszajön hozzánk lőgni egy kicsit?

– Szó van róla... – feleli halkan Pencroft. – Csak ne ordítson, mert a vendéglőstől félek azóta.

– Letagadta az a piszok, hogy fogadtak!

Mikor kiürül a ház, a vaskereskedő bezárja az üzletét.

Egy pisztoly feszül az oldalának.

– Kinyitod a wertheimszekrényt, különben lelőlek. Gyerünk!

A vaskereskedő egy másodpercig dermedten áll. Remegő térdei nem emlékeztetnek egy konzuléra. Azután kinyitja a wertheimszekrényt, és átadja a leveleket... Ez... az... igen!

Pencroft a revolvért tartva elrohan, az utcán azonnal elolvassa.

„Az Adat, ha baj érne, megtalálható Zsófia síremléke alatt. Paolo.“

Most kezdődhet a hullarablás? Az összes Zsófia síremléket meg kell nézni a temetőben. Ez nem az ő kenyere. Rohan. Valaki torkon ragadja, azt leüti.

Háztetőkön át fut, és eléri a pályaudvar tetejét.

Zsibong a város. Mintha éjszakai vásár lenne. Minden kijárást elfoglaltak.

Lent egy mozdony pöfékel, olajos gépész tisztogatja a fogantyúkat. Könnyed rutinnal feltartja a kezét, amikor az oldalának szorul valami.

– Teljes gőzt! Előre!

A mozdony rohan.

– Nem baj, hogy szembejön a New York-i gyors? – kérdezi a mozdonyvezető. – Ott a híd előtti kanyarnál lesz a karambol.

Nyugodt ember.

– Fékezz! – mondja Pencroft ijedten. Kívül vannak a városon. Leugrik, a töltésen legurul és a megkötözött mozdonyvezetőt, aki egy pillanatig nem látta az arcát, az egyik bokorba dobja és fut...

3.

Hajnal... A filliponi temetőőr arra ébred, hogy revolveres ember áll az ágya mellett, bekötött arccal. Pencroft jól tudja, hogy a sírok feldúlása az istenfélő latin népnél nagy felháborodást okozna.

– Ne gyújts lámpát! – mondta a bekötözött arcú Pencroft. – Hozd ide a holdfénybe a lajstromot.

Reggel megkötözve találták a temetőőrt, és tizenkét Zsófia sírja feldúlva!

Síremléküket elferdítették, ledöntötték, és reggel kilenckor Fillipon város halálra keresi Pencroftot, illetve Waltert, mert az orvos kiszabadult, bevádolta, hogy megölte Paolót, és azt állítja, hogy az Adat nála van. A nő kénytelen lesz beismerni, hogy testvérét, Paolót, Walter lelőtte párviadalban, amikor búcsúszkódott tőle.

A város hangulata megfordult. Itt is Waltert keresik. Pencroft ezalatt a város mögötti bokrokban tanyázik. Megfúrta a szekrényeket, feldöntötte a síremlékeket, több Zsófia a temetőben nincs, és nincs meg az Adat.

És most felkötik Filliponban! És Ravinban is!

És éhes, és kis híján mindent megoldott, holott még mindig nem tud semmit. Látja a dombok körül cirkáló lovasokat. Azonnal ideérnek. És éhes. Ha valamit ehetne, nekivágna az országútnak, de nincs elég ereje. Cödlinger Szerkesztő úr megy a kunyhója felé.

Felugrik és odasiet.

– Szerkesztő úr! Álljon meg!

– Miért zavarna?

A bolond bemegy a kunyhójába. Idősebb Cödlinger alszik. Az asztalon sült hús van, kenyér és bor. És mennyi kép! Cödlinger, aki Pren-

tin protezséje, mindenhonnan összeszedi a képeket. És mindenki odaadja. Vannak itt értékes olajnyomatok és lapból kivágott képek. Ott van Ferenc Ferdinánd trónörökös és ott van Ferenc Ferdinándné...

És...

Kiejti az ételt. Mi ez?

4.

Halálra keresik Waltert. Vuperinék már korábban elhatározták a végső leszámolást. Ravian vizsgálatot kért New Yorkból, egy bizottságot, amely a rejtélyes ügyben világosságot derít és a jogtalanul birtokolt bányá dolgát elintézi.

És délelőtt, mint egy bomba, lecsapott New Yorkból a bizottság! Störens kapitány vezetésével a rendőrség mindenkit előállít a városházára, akit kihallgatni óhajtanak.

És a fegyveres csapatok rendszeresen haladva kutatják mindenfelé Waltert. A Cödlingerek kunyhója körül nyomára akadnak... Arra vágatnak mindenfelől, és egyszer csak innen is, onnan is halihózás hangzik...

Sikerült az embervadászat!

Megvan!

De nem kell erőszakkal elfogni!

...A Walter-hajszolók csapata váratlanul azt látja, hogy megjelenik, két kezét feltartva, az üldözött, és egyenesen feléjük jön. Fenyegető, üvöltöző alakok fogják körül Pencroftot.

– Becsaptál bennünket, Walter!

– Hol van az Adat?

– Te ölted meg Paolót! Ránk szabadítottad Prentint, és most megsemmisít bennünket! Itt van New Yorkból a bizottság!

Pencroft nyugodtan állt. Kivett egy cigarettát és rágyújtott. A keze remegett kissé, de nem félelmében.

– Miért nem felelsz?!

– Majd ha csend lesz – mondja olyan halkán, hogy senki sem értette, és ezért elhallgattak, mert érdekelte őket, mit mond ez az ember.

– Beszélj!

– Goromba vagy, Lovell, és ezt nem szeretem – mondta csendesen, de fenyegetően, és valahogy megérezte, egy eddig nem ismert érzé-

kével, a soha nem ismert lehetőséget: e tömeg ismét térdet hajt lelki-
leg. A nyugalma, amellyel szembeszállt velük, külön erőnek bizo-
nyult a haragjuknál. De ez már csak vékony jégkérge a népszerű-
ségnek, és ha ismét beszakad alatta, elmerül menthetetlenül, és a siker
óceánjának ragyogó, sima tükre a népharag háborgó hullámaivá
alakul, ezután másodpercek alatt átcsap felette, és vége a színjátás-
nak...

Ezen tűnődött aránylag higgadtan, azután közvetlenül és csendesen
beszélgetni kezdett az emberekkel.

Külön-külön mindegyiknek a szemébe nézett.

– Ide figyeljete... Arról van szó, hogy egy jogi kérdésben áll vagy
bukik Fillipon lakossága. Itt most mindenki ostoba, aki nem teszi el
a revolverét, mert képzeld, Lovell, ha te itten lepuffantasz engem, és
New Yorkban a főtárgyaláson azt mondja az ügyvéd: „*Ha Benjamin
Waltert ki lehetne hallgatni Paolo halálára nézve, megnyerhetnétek a pert.*“
Mert ott a bíró előtt nincs semmi súlya a revolvernek. Lehet viszont,
hogy én egy szót mondok, és ez többet használ nektek minden bosszú-
állásnál. Ez esetben már nem segít rajtatok az sem, ha Lovellt utólag
felkötitek, ami természetes. Itt most el kell tenni a revolvereket, mert
a mentőtanúvallomás értékét, mondjuk, csökkenti az, hogy az illető
majd azt mondja, félt, hogy agyonlövitek. Ha erre bebizonyosodik,
hogy revolverrel álltok vele szemben, minden elveszett.

– Nem jogi előadásért jöttünk ide – mondta Pincho, a békebíró.

– Ez elég baj – mondta Pencroft és megnyálazta egy helyen a ciga-
rettáját, mert elrepedt. – Ugyanis, ha az ilyen jogi kérdésekkel fog-
lalkoznának azok, akikre tartozik, akkor a békebíró írt volna egy kér-
vényt már évek előtt New Yorkba, hogy vizsgálatot kérnek a város
ellen, és kérik, hogy erősítsék meg őket a jogukban. Ez már kizárja azt,
hogy teljesen elvegyék a várostól a bányát, mivel jóhiszeműségéhez
nem fér kétség. Így Ravian békebírája volt okos, aki most megelőzött
téged.

Pincho körül morogtak valamit, és ez kissé hátrébb húzódott, hogy
elvegyüljön az emberek között. Átkozott nyelve van ennek. Úgy ki
tudja csavarni a szavakat, hogy az apostolokat is bemártaná.

– Mondd meg hát végre, hogy mit akarsz?

– Ti mit akartok tőlem? Ha valamiben bűnös vagyok, vagy bárkiről
megtudjátok, hogy bűnös, azt fogjátok el! De vigyázzatok, azt mon-
dom! Minden meglincselt ember egy göröngy a város jólétének sír-
jához.

– Te hol foglalkoztál jogászzal? – kérdezte az egyik ranchero.
Mit feleljen? Hogy ő nem foglalkozott jogászzal, hanem a jogászok foglalkoztak vele? Egy kutya. Fő a praxis.

– Én mindennel foglalkoztam, ami ezt a várost megmentheti Prentintől. És most...

Előhúzta két revolverét... Az emberek dühös, rémült morgással tartották fel a kezüket. És hátráltak...

Ilyen körmönfont gazember!

– A békebíró jöjjön ide! – rivallt rájuk Pencroft.
Feltartott kézzel, vonakodva kilépett Pincho.
– Nézd, Ben... én a te pártodon voltam...
– Akkor más békebíróat kell választani. Te csak az igazság pártján lehetsz, különben nagyobb gazember vagy a lókötnél!

Hova akar ez kilyukadni?

– A városban engem olyamivel gyanúsítanak, ami Filliponnak nagy kárára van, és amit majd bizonyítanotok kell, hogy megvédjétek Raviannal szembeni jogaitokat. Tehát te most letartóztatasz engem.

– Hogy a fenébe?! Két pisztollyal állsz itt...

– Te közöld velem, hogy letartóztatasz, felszólítasz, hogy adjam át a fegyveremet, mert ha ellenszegülök a törvénynek, ez nagyon súlyos következményekkel jár az elkövetett bűnömön felül. Ez a te kötelességed! Megesküdtél, hogy ha kell, az életed árán is így cselekszel! Nem arra esküdtél, hogy csak a másik élete árán cselekszel így! A te kezében van a világ legnagyobb fegyvere, a törvény!

A békebíró piros lett, és az emberek morogtak. Pencroft elé lépett és vállára tette a kezét.

– Benjamin Walter! Gyilkosság és csalás gyanúja miatt letartóztatlak! Add át a fegyvereidet!

Pencroft átnyújtotta két revolverét!

TIZENHARMADIK FEJEZET

1.

A közben nagy tömeggé szaporodott hallgatóságon moraj futott végig.

– Emberek! Mindenki, aki másképp cselekszik, az Fillipon ellensége! Békebíró! Teljesítsd a kötelességed!

És keresztbe tett csuklóit Pincho elé tartotta. Nyugodtan, emelt fővel állt, amíg megkötözték. Így vonult végig a tömeg élén a városon.

És többen levették mögötte a kalapjukat.

Az emberek ismét hittek Pencroftban.

A városházára vitték, ahol ott állt a New York-i urak előtt Lovell, Vuperin, dr. Gonzalez és a két város néhány öreg és tekintélyes polgára, akik az intrikákat évek óta szövik és tájékozva vannak az ügyről. A vizsgálat folyt.

Már kihallgatták az összeesküvő polgárokat és a régen elkövetett gyilkosság részletei tisztázódni kezdtek.

A rendőrkapitány referált a bizottságnak.

– Ez Benjamin Walter, aki a határkirendeltség átírata szerint toloncúton érkezett, és mert kuruzslás miatt örökre kitiltották a fővárosból, szülővárosát jelölték ki kényszertartózkodásul számára.

Két csendőr közrefogta a megkötözöttet. A lábainál megszólalt egy rejtélyes hang.

– Én vigyáztam, senior... Gonzalez cinkosa orvul támadt rám... és úgy volt...

Pencroft megkötözött kezeit rátette Dick fejére.

– Egy percig sem hittem, senior, hogy a magas férfiúi becsületén vagy bátorságán múltott volna valami.

– Köszönöm, senior... – és akadozva tette hozzá – szeretném, ha ártatlan lenne mindenben... Én ugyanis megfogadtam, hogy soha többé nem mondom azt a szót... Tudja, mit?

– Tudom, senior.

– Benjamin Walter – kezdte az elnök –, magát azzal gyanúsítják, hogy annak idején, néhai édesapja kérésére, magára vállalt egy gyilkosságot. De ezt a gyilkosságot később valóban elkövette.

– Párviadalban öltem meg Paolót és nem tudtam, hogy ő Paolo.

– Ez így történt – mondta Dick édesanyja. – Senki sem tudta, hogy Paolo a fivérem. Valamire készült, ezért titkolta, hogy a bátyám. Mis-

ter Walter elbúcsúzott tőlem, mert szerettük egymást. Ekkor benyitott Paolo, szóváltás lett belőle, párviadal, és fivéremet halálra sebezte a golyó. Mielőtt meghalt, nála járt Gonzalez doktor, akinek megmondta, hogy Walter ártatlan!

– Gonzalez doktor!

– A seniorita téved. Paolo nem monda nekem, hogy Walter ártatlan!

– Nem igaz! – kiáltotta izgatottan az asszony.

– Azt mondta nekem, hogy meg tudná menteni Benjamin WALTERT, de le fogja tagadni, amit Paolo mondott. Paolo egyenesen megkérte őt, hogy tisztázza WALTERT!

– Tiszteletre méltó igyekevs, hogy a seniorita segíteni akar WALTEREN, de én ilyen kijelentést nem tettem. A haldokló nem mondta...

– De mondta! – kiáltotta most egy csengő, éles hang, és az emberek erőlyesen félretolva, odalépett a bizottság elé Dick, maga előtt tartva sombreroját, peckes pihenjállásban.

– Senores! Tegnap este én hallgatóztam, amikor ez itten – Gonzalezre mutatott – beszélt az anyámmal. Én hallottam, hogy mondja: „Ha maga elárulja az igazat, akkor én kötélre juttatom WALTERT! Mert nem mondom el, hogy Paolo így szólt...”

Elakadt, riadtan nézett jobbra-balra, vörös lett, majd sápadt, a haját tapogatta...

– Nyugodtan, fiam – mondta nyájasan a bizottság elnöke –, mit mondott doktor Gonzaleznek a haldokló?

– Azt, hogy... azt, hogy... – nyitott szájjal, lihegve állt, hirtelen nagyot kiáltott. – Magának kötelessége WALTERT... igen, ezt mondta... kötelessége... WALTERT... rebihalitálni!

Az utolsó szót szinte sírva kiáltotta, és döbbenten látta, hogy általános hahota tör ki.

De Gonzalez mézsfehér lett. Tudta jól: elveszett. Az emberek nevettek. De ez nem volt az a nevetés, amit vidám eseteknél hallunk, különös nevetés volt, és felálltak és integettek, és mikor egy kis csend lett, Dick dühösen toppantott.

– És nem tudom, mit nevetnek ezen!

A bizottság elnöke egészen előrehajolt az asztal felett, különösen csillogó szemmel, mosolyogva nézett a fiúra, és nyájas, de kissé bizonytalan hangon azt mondta:

– Ne törődj fiam, vele! Megérdemelnéd, hogy minden ember külön kezét rázzon veled, mert különb fickót még sosem láttam.

Valaki kuncogott, de a bizottság elnöke erélyesen kopogott a ceruzájával.

– Ha még valaki kineveti mister Stevensont, kénytelen leszek a nyilvánosságot kizárni!

– Kérem – kiáltott most Walter –, ne hagyják doktor Gonzalezt eltávozni!

Izgatott moraj futott át a helyiségen, és a békebíró a doktor vállára tette a kezét.

– Doktor Gonzalez! Hamis tanúzásért...

Az elnök gyorsan közbevágott, hogy egy jóhiszemű jogsérelmet megakadályozzon.

– Intézkedésemre őrizetbe veszik a tanút.

Újra a kisfiúhoz fordult nyájasan.

– Ismételje el nyugodtan, mister Stevenson, amit az imént mondott, és figyelmeztetem, hogy komoly következményekkel jár a vallomása. Tehát ön hallgatózott, és Gonzalez elismételte a haldokló utolsó mondatát. Mit mondott Gonzalez doktor, mi volt ez?

Dick nagy lélegzetet vett.

– Hát kérem... Azt mondta, hogy: magának kötelessége Waltert reli... – fenyegetően körülnézett. Senki sem mosolygott. – Egész pontosan azt mondta, relihalitabilálni... rebati... rehibadt...“ – Nagyot nyelt, a kezével egy lapos befejező mozdulatot tett. – Ezt mondta.

– Köszönöm. De azt hiszem, úgy mondhatta, hogy – és előredőlt az asztal felett, szótagolva – rehabilitálni.

– Könnyen meglehet. Ha lehet úgy is mondani... Kérem, senior, megígérte, hogy nem fognak nevetni!

De hiába volt minden, elemi erővel tört ki a nevetés.

Nagy nehezen ismét csend lett, és ekkor azt mondta az elnök:

– Mit szól ehhez, doktor Gonzalez?

– Vallomást fogok tenni.

– Hiába is próbálná azt állítani, hogy a gyerek ezt a szót kitalálta. Kimondani sem tudta. Ez az egy szó semmi más szóhoz nem hasonlít.

És most következett az úgy szenzációs fordulata.

– Őszinte vallomást fogok tenni – szólt Gonzalez. – Amikor engem a sebesült Paolóhoz hívtak, körülbelül akkor gyűlt össze az a kilenc

tekintélyes polgár, akik elhatározták, hogy Paolót megölik az erdei úton. Én közém tartoztam. Paolo azonban nem mehetett a vasút felé az erdei úton, mert megverekedett Benjamin Walterrel, és halálos sebbel feküdt a szobájában. Közben megérkezett a kislány, és felrakta a poggyászt a targoncára az udvaron. Nem sejtette, hogy Paolo útjához már nem kell poggyász, sem kíséret.

– Ha Paolo belehalt a sebbe, ki volt az, akit a nyolc ember megölt?

Tisztán, világosan felelt az orvos.

– A fiatalabb gróf Montagezza!

Nagy megdöbbenés feszült a csendben. Az öreg Lovell, egyike a tett elkövetőinek egész halkán sutogott, és mégis mindenki hallotta a hatalmas teremben.

– Megöltük Montagezzát... Istenem!...

– Elég volt! – folytatta az orvos. – Legyen vége az egésznek, befejezem. Montagezza halálának én vagyok az oka. Amikor Paolo haldoklott a karjaimban, megmondta, hogy a nővére tud egy nyomot az Adatra... Éppen kiszenvedett, amikor a szomszéd szobából kilépett Montagezza. Aznap érkezett vissza kétéves útjáról. Bejárta egész Mexikót, hogy adatokat keressen az apja tisztességére. Végül értesült arról, hogy valakinek döntő bizonyíték van a kezében, visszatért hát Filliponba, felkereste Paolót. Paolo azonban már haldoklott, és nem beszélhetett többé senkivel, csak velem néhány szót.

Montagezza egyenesen megkérdezett, hogy mit mondott nekem a haldokló. Ekkor indítottam el útjára a tragédiát. Azt feleltem, hogy a pályaudvar felé vezető úton találkoznia kell valakivel, akinél az Adatot hagyta letétben. Azt ajánlottam Montagezzának, hogy vegye magára a halott hosszú, fekete kabátját, különös nemezkalapját, az alakjuk egyforma, induljon el, talán megteveszti az illetőt...

– Gazember...

– Sakál! Orgyilkos!

Lincselés szaga úszott a levegőben, az elnök hiába kopogott, öklök, botok emelkedtek fel, ekkor egy megkötözött csuklójú ember a vádlottak padjára állt és erélyesen, ércesen ezt kiáltotta:

– Csend legyen! – Csend lett. – Csak a törvény szabadíthatja meg ezt a várost! Aki megfélemlíti Gonzalez doktort, az ellensége Filliponnak!

Mindenki visszaült a helyére, és csend lett. Az elnök csodálkozva nézett Benjamin Walterre, aki ismét leült a padra. Még mindig nem sokat tudott az ügyről, de néptribun volt. Ez több, mint az ész és tudás.

– Tessék csak folytatni – szólott jóindulatúan az elnöknek, és ez még jobban megrökönyödött.

– A kislány elaludt a pogyászokon, és miután Montagezza elindult, felkeltettem. „Ott megy a gazdád a vasúthoz... Kövesd Paolo urat, az állomáshoz megy.“ A lány látta a távolodó alakot, aki megtevesztésig hasonlított a halott Paolóhoz, követte és messziről látta, amint a folyóba taszítják, miután letépték a kabátját. Így történt, hogy a kilenc ember látta is a sebes árban felbukkanni valahol az alsó folyásnál a tetemet, és legnagyobb meglepetésükre ott találták a házban agyonlőve a szerintük meggyilkolt Paolót, másodszor is holtan. Most egyrészt az fenyegette a várost, hogy kilenc embere gyilkosnak bizonyul, másrészt, hogy az Adat révén elvesztik a bányát. Hogy tudtam a titkukról és nem jelenhettem meg az erdei találkozón, ez biztosította felettük a hatalmam. Ha nem is éreztettem velük soha, házat, földet, vagyont szereztem, mert a nyolc első ember a kezemben volt.

– És kicsoda Prentin?

– Ezt én nem tudom. Én megijedtem Waltertől, mert ha beváltja az ígéretét, akkor megszűnt minden hatalmam. Azt akartam, hogy elszökjön, ezért a nyolc emberrel megbeszéltem, hogy felkeresem őt és megölöm – de úgy intéztem, hogy a revolver csütörtököt mondjon.

Valami kipattanó szörnyűség permanenciája izzott a zsíros, pállott légkörben, a verejtékes, dermedt arcok között.

– Kérem, itt még valamit tisztázni szeretnék... – Ugyanis – szólott közbe az öreg Lovell – nem nyolcan voltunk ott az erdőben, hanem kilencen.

A végsőkig feszült némaságban most felmorajlott a meglepetés, és nagyon erélyesen kellett kopogni az elnöknek, hogy csend legyen.

– Nem értem! Hogy lehettek kilencen, ha Gonzalez doktor nem jöhetett el, és kilencen lettek volna vele együtt?

– A kilencedik volt Prentin! Ezt már régen tudjuk. Prentin velünk volt, és amikor lerángattuk Montagezzáról a kabátot, bizonyára magához vette a zúrzavarban az Adatot. Erre következettünk.

– Gonzalez doktor! Benne lehetett az, amit önök Adatnak neveznek, a kabátban?

– Lehetséges. Őszintén megmondom: átkutattam volna a halott zsebeit, de Montagezza belépett, és ezt lehetetlenné tette. Így tehát lehet,

hogy agóniájában említette Paolo az Adat régebbi rejtekhelyét, ahonnan indulása előtt kivette, és a kabátjába tette. Ezt onnan gondolom, hogy én egy embertől, akit nem nevezek meg, értesültem egy, az Adatra vonatkozó letét szövegéről, amelyben Zsófia síremléke mögött jelöli meg az okmány helyét Paolo. Valamennyi síremléket, amely alatt Zsófia keresztnévű nők pihennek, megnéztem, már fél évvel ezelőtt, de nem találtam az okmányt.

Pencroft megvakarta a fejét. Ezt előbb is mondhatta volna. Ez esetben nem állítja fel a kasszafúrás és a pofozkodás gyorsasági világrekordját. Ez a Pipo, akit nem nevez meg, tehát egy csirkefogó, aki összejátszott Gonzalezzel és felbontotta számára Paolo levelét.

– Honnan tudja – kérdezte az elnök Lovellt –, hogy a sötét erdőben kilencen voltak?

– Én osztottam ki a fűtykösöket. Nem akartuk, hogy bárkinek is mentsége legyen. Ne lehessen megállapítani, ki ütötte le. Ezért kilenc fűtykóst osztottunk ki az erdő sötétjében. Lebernyegekben elvonultak előttem nyolcan és átvették a fűtykösöket. Magam voltam a kilencedik.

– Kérem, elnök úr – emelkedett szólásra Pencroft –, ha feltehetnék néhány kérdést, megmondom, kicsoda Prentin.

Az elnök hosszan nézte. Nagy csend volt. Egy nagyon távoli ajtó nyikordulása hallatszott.

– Megengedem, hogy kérdéseket tegyen fel.

2.

– Feleljen, Gonzalez doktor – kérdezte Pencroft –, hogy hol volt maga, amikor értesült Paolo szerencsétlenségéről?

– Ezt tudhatná – felelte keserű mosollyal. – Mikor maga aláírta apjának a beismerést és elment, találkozott velem a folyosón, mert Buny házában volt találkám a maga édesapjával. Ő odament beszélni magával, és együtt indultunk volna az erdőbe.

– Helyes. Én elmentem. Összeütközésem volt Paolóval, és megverekedtünk. Jöttek magáért, hogy sebesülthöz hívják.

– Hildegard... – mondta megdöbbenve dr. Gonzalez.

– Értem! – mondta az elnök. – Hildegard férfiruhában volt a kilencedik, és ez a hölgy...

– Ez a hölgy engem ápolt – szólt közbe Dick édesanyja –, ez teljes alibi. Másfél órán keresztül ott ült mellettem. Közben átjött a rendőrkapitány.

– Tehát nem tudunk semmit – mondta az elnök.

– Én tudom, hogy ki Prentin – mondta Pencroft. És hosszú szünet után közölte élesen, vádloán. – Egy Sterbinszky nevű lakáj volt, kinek a keresztnévét nem tudom! – És az általános zajban már feltartotta a karját és belesüvöltött. – Csend! A kapitány intézkedjék, hogy senki se hagyja el ezt a termet! Sterbinszkyt tanúvallomásra kell hívni, és aki egy pissenéssel jelt ad, azzal elbánnak mint a cinkosával!

Az elnök egy szóval sem mondta, hogy a vádlott ne intézkedjék. Störens kapitány messzedöngő léptekkel elhagyta a termet. Öt perc múlva ott állt Sterbinszky. Nyugodtan, zsírosvörös arccal és mosolyogva.

– Sterbinszky úr! Valaki azt állítja, hogy azon a napon, mikor tizenkét év előtt elhagytam a várost, mialatt Hildegard felment az emeletre a doktorért, én a maga szobájából kivitem egy fekete tokot. Úgy tudom, hogy maga akkor a szobájában volt...

– Kérem, én nem akarom a vádlottat terhelni, de sajnós nem voltam a szobámban, jött miss Hildegard sírva, roskadozva, kérdezte, hogy ott van-e Gonzalez doktor, és én kénytelen voltam a hölgyet feltámoogatni az emeletig. De nem hiszem, hogy Walter úr bármit is elvitt volna a szobámból.

– No, de ha mindjárt lejött az emeletről...

– Én nem jöttem le mindjárt, mert hallottam, hogy szegény...
Illetve...

A hisztérikus zúgásra ijedten, lihegve kapkodta a fejét, az elnök nagyon erélyesen kopogott, és a vádlott összekötött kezeivel csapkodta a padot.

– Ha maga hallotta, hogy Paolo megsebesült, miért nem árulta ezt el évekig, miért hagyta a rejtélyt, és akkor hallania kellett azt is, hogy Gonzalez doktor nem mehet el valahová, ahol kilencen lesznek, és követte néhai édesapámat, és felvette a kilencedik kámzsát...

Sterbinszky dermedten állt.

– Vagy tagadja – ordította Pencroft –, hogy maga Prentin!?

Csak valami halk, hörgésszerű hang szállt fel a csendben, de Pencroft már újra kiáltott.

– Csak az lehet Prentin, aki tudta, hogy az orvos nem jelenik meg a találkán. Csak Sterbinszky tudhatta, mert ő kísérte fel Hildegardot, és hallgatódzott. És hazudik Burns, amikor azt állítja, hogy engem vala-

mi fekete táskával látott kilépni Sterbinszky ablakán, mert ilyen tárgy Sterbinszkynek nem is volt!

Ezt senki sem értette. Burnsöt ki sem hallgatták. Ott állt, távol Sterbinszkytől és tátogott, de Störens kapitány szorosán mellé állt. Sterbinszky viszont dühösen kiáltotta:

– Burns igazat mondott! Nekem igenis volt egy fekete táskagépem, mert a lányom gépen írt, itthagya, amikor elutazott, és maga tudta jól, hogy ez nálam van.

Pencroft nyugodtan az elnök felé fordult.

– Ez az írógép Burns házában a padláson megtalálható, az A betűje beleüt a szomszédos betűbe, mert hibás. Ezen a gépen írták Prentin leveleit. Ezt az írógépet a meggyilkolt Paolo két dollárért bérbe vette Sterbinszkytől, és a költözés napján valamennyi holmijával együtt elszállította Burnshöz. Mert rendes ember volt, pontos leltárt készített és a leltár alján odajegyezte, hogy az írógép Sterbinszkyé. Tessék, itt a leltár. – És a felső zsebéből elővett egy írást, megkötözött kezével az elnöknek nyújtotta. – Csak így tudtam kivenni Sterbinszkyből, hogy ő is elismerje, ami a leltárban áll.

Az elnök nem a leltárt nézte, hanem a vádlottat.

– Magát mivel vádolják?

– Csalással.

– Miért?

– Nem tudom.

– Azt mondta... – jegyezte meg a békebíró –, hogy az Adat nála van. És nincs nála.

– Honnan tudja? – kérdezte Pencroft. – Kérte tőlem?

Rövid, zavart szünet után az elnök megszólalt.

– Ez az adat nevű okirat hol van?

– A leltár másik oldalán, amely az elnök úr előtt fekszik.

Ekkor már mindenki állt. Visszafojtott lélegzettel.

Felnőtt férfiak szinte öntudatlanul ujjaikkal az ajkukon babráltak, nők mellükre szorították a kezüket, nyitott szájjal meredt előre minden fej.

Az elnök felállt, miután átfutotta az írást, és lassan, kissé fátyolos hangon mondta:

– A kezemben levő okirat, Miksa császár egysoros parancsa, teljes felhatalmazást ad tisztjének. Alatta más színű tintával ez áll...

Az elnök olvasott.

„Én, Prentin Jeremiás császári tiszt, ezen órában értesültem, hogy ő császári és királyi fensége Miksa főherceg, Juarez ítéletét elszenvedve, nincs többé. Követem uramat a halálba, hogy megosszam sorsát. A pénz, amely további ellenálláshoz fegyverekre és egyebekre birtokomban van, legyen e békés város felvirágzásának alapja. Itt halok meg, itt éljen császárom emléke mellett az én gyorsan múlt emlékezetem, munkában és békés fejlődésben. Barátom, gróf Montagezza, megbízásomra kérésemnek eleget tesz, és a rám bízott pénzen, melynek immár gazdája nincs, Fillipon város számára megnyitja a környék széntelepeit. Jeremiás Prentin császári őrnagy.“ Sokáig álltak némán, rnzodulatlanul, mintha plasztikonná vált volna a terem, megannyi viaszbákkal.

3.

Miért csinálta Sterbinszky? Mert gyűlölte a várost, mert ez a város megalázta és összetiporta, tönkretette a leánya boldogságát. Mert mindenki revolverrel járt, félrelökdösték az utcán, és pisszenni sem mert, és amikor elitta egy jótékony előadás belépődíját, előbb meg akarták lincselni, azután börtönbe vetették, és csak leánya feláldozásával menekülhetett, mert a hódoló Vaszinszky visszafizette a sikkasztott összeget, cserébe leánya kezéért.

És az öreg lakájt csak úgy félrelökdösték, megvetették mindig. És akkor hallotta, hogy Walter és Paolo megverekedtek. Hildegard elsi-etett, és azt is hallotta, hogy a doktor visszatér a szobába az öreg Walterhez, aki nem tudta, hogy az orvost hova hívták, és azt mondja: nem jöhet el az erdőbe, hogy részt vegyen az ügyben. Sterbinszky elmegy az erdőbe. Színészi fantáziáját izgatja az eset. Ó! Nem pénzről van szó, habár Sterbinszkyról kiderült, hogy húszezer dolláros letétje van. Ő a titokzatos hatalom című szerepet játszotta. A halott Prentin hazajáró szellemét, aki ezt a revolveres, nyegle várost, ahol annyiszor megalázták, elsősorban eltiltja a revolvertől. Azután szétküldi postán további parancsait, és azokat teljesíteni kell.

Ezt már Burnsszel együtt főzik ki. Burnst beleavatja. Mert Sterbinszky buta. Ezt ő tudja magáról. Burns azután sokféleképp kiaknázza a helyzetet. Hogy hol van az Adat, azt nem tudják, de sejtik, hogy Paolo valahol elrejtette, és nem fog előkerülni. Csak akkor inog meg ez a hitük, amikor Pencroft visszatér. Úgy látszik, tud valamit. Burns szerepét is sejtheti. Jön bosszút állni, amiért meghamisították a csoda-

szerét. Hildegard, aki féltékeny volt, Burns, aki gyűlölte WALTERT, hamis szereket adtak ki a patikában.

Burns Paolóval is jóban volt. Az írógép, amit Paolo elküld, ott marad a padlásán. Ott gépelik Prentin leveleit. Eltiltják az embereket a revolvertől, rászabadítják a városra ingyenélőnek a két bolond Cödlingert, akik vagyont rabolnak. Ez most mind kiderül este, az örömmámorban úszó városban, Raviannak és Filliponnak a városházán lakomázó első polgárai között.

Az asztalfőn Pencroft ül.

– Önként árulom el a két Cödlinger rejtélyét – mondja Vuperin. – Vandramas azt hitte, ezek tudják, hogy hol az Adat. Elfogta, titokban Ravlanba vitte, és egy elhagyatott ház pincéjében eredménytelenül vallatta őket, végül is a két ember teljesen megzavarodott. Burns kétkulacsos politikát folytatott. Nekem azt mondta, hogy az én zsoldomban áll, és Ravian kéme Filliponban, de közben, mint tudjuk, most már Prentinnel is összejátszott. Azt hiszem, nem is lehet kétséges ma már, Burns valahogyan megtudta, hogy a Cödlinger fivérek Vandramas vallatásától teljesen megzavarodtak, egyébként is alkoholisták voltak és súlyosan terheltek. Talán abban a reményben, hogy esetleg ő fog valamit tőlük megtudni, letelepítette őket Filliponba, és Prentin nevében megparancsolta, hogy a két Cödlinger minden kívánságát teljesíteni kell. És így értékes szőnyegeket, drága konzerveket, ékszereket és porcelánokat szedtek össze ok és cél nélkül, ami kegyetlen gazság volt Burnstól, különösen azért, mert a Szerkesztő úr a város legszebb képeit is összeszedte.

– Ezért legyenek hálások neki – mondta Pencroft. – Verheti a fejét a falba ez az ostoba.

– Mi köze a képeknek ehhez ?

– Burns úgy tett, mintha ő maga is Prentin szolgálói közé tartozna, mint a polgártársai. Amikor tehát Cödlinger elkért tőle bizonyos képeket, hacsak nem akarta elárulni, hogy nincs mit tartania Prentintől, oda kellett őket adnia. És így derült ki minden.

– Nem értem – mondta Störens kapitány. – Hogy függ ez össze az Adattal? A néhai Paolo meghagyta, hogy Zsófia síremléke mögött keressék, de ott nem volt.

– De ott volt.

– Hát, kérem, Gonzalez doktor és egy ismeretlen tettes is tűvé tettek minden síremléket, amelyen a Zsófia név állott.

– Egyet nem – mondta Pencroft. – Schotek Zsófia báróné síremléke mögött nem keresték. Paolo, aki, úgy látszik Miksa párti család-

ból származik, egy képet tartott a lakásán Schotek Zsófia bárónó síremlékéről. Emögé rejtette az Adatot. A többi holmijával együtt Burnshöz került, és Burns, aki mint Prentin úgy intézkedett, hogy mindent meg kell adni, amit Cödlinger kér, kénytelen volt odaadni ezt a képet, és sejtelve sem volt, hogy attól fogva az Adat ott lóg Cödlingerék kunyhójában a falon. Végső kétségbeesésemben megpillantottam a falon Schotek Zsófia síremlékét! Tehát, ha Burns nem ajándékozta el a Schotek Zsófia síremlékéről készült képet Cödlingernek, éppen egy, a saját padlásán, saját vagy Sterbinszky kezével gépelt Prentin-féle parancs következtében, úgy előbb-utóbb meglátja a kép aljára írva, mintha a fényképész cégjele volna, ezt: „*Adatitt.*“ Szóval ez a két szó, hogy Adat itt, egy szóba és kissé kacskaringósan van odakanyarítva. Én is csak utólag vettem észre.

– Honnan tudta akkor, hogy ott a keresett írás?!

Pencroft krákolgott. Senki sem értette, mivel a pástétomban nincs száalka. Végül azonban komor titokzatossággal felelte:

– Tizenkét évi fáradozatlan nyomozás vitt a célohoz. Ez az ügy azonban úgyszólván teljes egészében, a Probatbicol valamennyi részletével együtt, maradjon örök titok.

Ez volt a bosszúja.

Ugyanis a Probatbicolt még mindig nem értette.

Ilyen nevű szereplő az ügyben nincs! Ilyen anyagot nem bányásztak, ilyen nevű gyermek adoptálására nem szólították fel, ezen a címen hölgyektől nem kapott verést. És mindenki tudja itt, hogy mi az vagy ki az, csak ő nem. Lehet, hogy Cödlingerék házáat hívják Probatbicol Laknak? Kézenfekvőnek látszik. Viszont annyival indokoltabb, hogy ő elhallgassa Pipó vaskereskedőnél tett látogatását, mivel a kasszaforrás világrekordjáiért az első díj legalább egy év, mondjuk enyhítő körülményekkel fél év, nem szólva a sok néhai Zsófiáról, hevenyében átnézett síremlékeikkel.

– E tizenkét év alatt, amíg a Probatbicol fonalán elindulva végső következtetéseimmel, nyomozásaimmal, adataimmal eljutottam odáig, hogy hazatérjek...

Störens kapitány köhécselt és letisztogatott valamit a zubbonyáról. Most jutott eszébe, hogy az első napok izgalmasában elfelejtette Benjamin Walter tolonclevelét iktatni, Kubától napjainkig. Anton Burnst és Sterbinszky Tivaldot letartóztatta még aznap.

Pencroftnak ismét a torkán akadt egy száalka, és krákolgva, nagyon közletről megnézte a pástétomot, mert szintén arra gondolt, hogy a fő-

városból toloncolták, de már a kubai rendőrség kezdte ezt a lehetetlen magatartást, és érdeklődésére a detektív csak egy szót mondott: Probatbicol!

A különböző felköszöntők és hozzászólások során tovább tisztázódtak ennek a bonyolult ügynek még ismeretlen részletei. Paolo leleményes ember volt. Jeremiás Prentin császári tiszt halálának körülményeit kutatta. Mint nővére mondta, sokat járt a megboldogult Werwielbe. Werwielben akkoriban gyűjtőtábor volt és katonai kórház, ahol Miksa császár sebesülten, betegen átszökdöső seregrészeit összegyűjtötték. Prentinen csak sürgős műtét segíthetett, miután öngyilkos lett és Montagezza gróf Werwielbe szállította a katonai kórházba. Montagezza úr volt. Nem is gondolt arra, hogy valaki egy spanyol gróft rablással és gyalázatosságokkal vádolhasson. Miután Prentin közölte végakarátát, sietett a pénzzel, városa érdekében, New Yorkba. Mire visszatért, Prentin már meghalt. Hazahozatta, és eltemették. Az Adat okiraton Werwiel város levéltárának pecsétje is rajta volt. Werwiel Miksa császár óta város lett. Az egykori gyűjtőtábor sokféle francia, osztrák, angol írásait, dokumentumait, parancsait a levéltárba tették, az ilyen dokumentumokat megillető felületességgel. Közöttük Jeremiás Prentin végrendeletét is. Úgy látszik hogy a tiszt jobban ismerte az embereket, mint Montagezza gróf, a halála előtt feljegyezte az úgynevezett Adatot. Hogy azzal aztán mi történt? Talán az egyik orvos az íróasztalába tette. Száz és száz beteg jajgatott, nyögött Werwielben, száz és száz ember kereste ott akkoriban hozzátartozóját, barátját, miközben meghalt Jeremiás Prentin. Visszatérve New Yorkból, sietve érkezik a táborba Montagezza. A gondnok felüti a könyvet; „*Akit ön keres, az egy hete meghalt*“. A gróf elmegy, és valószínűleg kérvényt ír. Engedélyezik, hogy a tisztet exhumálják, és újra eltemessék Filliponban. Így lehetett. Megviselt uniformisa és egyéb holmijai Montagezza grófhhoz kerültek, aki ekkor már sejti, hogy rosszul ismerte az embereket. Végrendelet, intézkedés sehol! Évtizedeken keresztül sutogás, panasz, gyanúsítás, de sehol semmiféle bizonyíték. Azután Prentin rokonai Mexikóban elkezdik mondogatni: Hohó! Egy császári tiszt nem szokta a rábízott pénzt minden feljegyzés nélkül kezelni.

És ekkor kezdődik Vandramas fiának szerepe, aki Mexikóban bevádolja Montagezza gróft. Továbbá Vuperin fia is bekapcsolódik az ügybe, úgy érzi, hogy bűntény révén ütötték el Raviant a bányától, olyan pénzzel, amely őt legalább úgy megilleti, mint Montagezza gróft. Apja éppen olyan jó barátja volt Prentinnek, és éppolyan hűséges híve Miksa császárnak.

Hol volt az Adat mielőtt Werwielen levéltárba tették? Ha nem az orvos íróasztalfiókjából, úgy egy ápolónő köténye zsebéből kikerült valami hivatalba, ahol őrizték, és várták, hogy jelentkezze valaki érte. Valaki azután a városparancsnoksághoz küldte talán az írást, és itt kiadták tanulmányozásra, megszámozták, odatűzték egy aktához, és addig vándorolt, míg valaki megunt és egy másik fiókba dobta.

Így volt-e vagy sem? Ez az, ami sose fog kiderülni.

Tény, hogy Prentin Werwielen halt meg, és Paolónak évtizedek múlva eszébe ötlött, hogy szálszálként áttanulmányozza a levéltár minden papírját. Azután ráakadt erre az írásra, és látta, hogy Montagezza ártatlan. Miért rejtette az okmányt egy kép alá? Kalandor volt Paolo? Aki maga is, mint Prentin szelleme vagy más, zsaroló módon lépett volna fel? Ha nem csap össze Walterrel, amikor az a nővérétől búcsúzkodik, akkor ezt is meg lehetett volna tudni. Vagy arra gondolt, hogy az okmány birtokában egyezsége bírja a két várost? Mindenesetre érezte, hogy itt puszkaporos a levegő, és New Yorkba akart menni.

Cödlingerrel sokat látták együtt Paolót. Egy elejtett szavából tudta meg a Szerkesztő úr, hogy miben sántikál Paolo, vagy a werwieli levéltár altisztjénél szimatolta ki, hogy valami levelet látott titokban... Ezt sem lehet tudni. Nem is fontos. Tény az, hogy az alkoholista Cödlinger fivérek egyike pénz hiányában bizonyára eltúlozva értesülését, a régen elhalt Montagezza gróf fiához ment, hogy megzsarolja. Természetes, hogy ez kidobta. A részeges, dühös félbolond ember össze-vissza kezdett fecsegni, és ezzel elindította két ember katasztrófáját.

Walter apja és a többi filliponi tekintélyes polgár a Cödlinger fivérektől értesült a Paolóval kapcsolatos suttogásokról, amelyeket egyéb tények és Paolo magatartása is megerősített: Az, hogy Paolót néhány beavatott ugyanazon a napon kétszer látta holtan, hogy a város régi eseményei között lappangó sérelmek, gyűlöletek démonai lassanként rátapadtak erre a gyászos históriára, már nem csoda. Minden városban találunk Sterbinszkyket, megtaláljuk az elnyomott nagyravágyó, nyomorban élő körorvos rejtett keserűségét, hogy se háza, se földje, garasokért térdig elvész a csatakos dűlőutakon, hogy egy törött

lábát bepólyálja. Ott van a New Yorkba vágyó, félművelt patikus, Hildegard, az eldobott szerelmes, valami misztikus, kideríthetetlen öngyilkossági históriával. Ervin valamit megtudott. Ervin öngyilkos lett és ezt a titkot elvitte a kisvárosi temetőbe. Az is lehet, hogy amikor Hildegard bánatában sűrűbben járt a házhoz, csak akkor kezdett Burns felesége betegeskedni, és talán a patika halott cseréptégléjei mondhatnának erről valamit...

– Csak mi vagyunk itt olyan idegesek, uraim – mondta most elgondolkozva Pencroft. De joggal, mert húsz perce rendeltem azt az ürücombot, és még mindig nem hozzák. Ilyesmi odaát a másvilágon szerintem nem fordulhat elő, és ha igen, az ember akkor sem ideges, mert nem fenyegethet senkit a lehetőséggel, hogy másnaptól kezdve a konkurens túlvilágra jár étkezni. Azt hiszem, erről az ürücombról elég, ha nagyjában ennyit mondok. – A város természetesen nem is sejtette a história lényegét. A város csak érezte, hogy veszélyben a bánya, és Prentin kezében vannak...

Ezután még sok szónoklat hangzott el. Pohárcsengés, és Benjaminszámosan üdvözölték. Közben odalépett hozzá az a szájharmónikás, aki most már a hangszerek közül végképpen két hatalmas automata pisztoly mellett döntött.

– Ne félj semmit, veled vagyok. Edgar és Bill várnak kint.

– Mondd meg nekik, hogy előbb vacsorázom – súgta dühösen –, az altiszt vigyen oda újságokat.

És miután követelték, hogy felszólaljon, méltóságteljesen ismét beszélni kezdett. Nagyjából azt mondta, hogy itt mindenki ismeri őt fiatal korából, és tudják, hogy mennyire teljesítette a kötelességét. Az idősebb urak közül többen is bólogattak sóhajtván. Később is csak ez lebegett a szeme előtt, folytatta, a város, Prentin, Vuparin és Miksa császár... illetve Montagezza. Ő a császárt nem ismerte, de derék tisztjei voltak.

Az ördög látott olyet, hogy lóhátról néptömegben, milyen nagyszerűen és könnyen megy, most pedig egyik ökörséget a másik után mondja. Megtörölte izzadó homlokát, és kijelentette, hogy a városban legalább egy mellszobrot kellene állítani Miksa császárnak, mivel itt sohasem fordulhatna elő, hogy agyonlőjenek egy ilyen gentlemant... Ebben a városban ez ismeretlen fogalom. Nem a gentleman, hanem az agyonlövés... Ami aztán azt eredményezi, hogy itten a ravianiak jönnek a bányával... Mert ugyanis... Ha ezt vesszük, ez a város bányászott, és izé... mindenki éljen a munkájából. Ha a dr. Raggambo fivérek elis-

szak a házukat, vagy mondjuk a két Mallina... Szóval, meleg van itten, tehát ezért, mielőtt kinyitná az ablakot, csak annyit mond, hogy az emberek lehetőleg Filliponban próbáljanak meg tisztességben élni, mert a pofozkodásnak, rablásnak és részegeskedésnek semmi értelme. Erre üríti a poharát!

Kissé megkövülten hallgatták, és halálos kimerülten leült, és mikor mindenki emelte a poharát, mondta hogy köszöni, de ő már nem iszik ma. És elhatározta, hogy soha többé nem nyitja ki a száját, ha olyan emberekhez beszél, akiknek a feje búbját nem látja közben. Azután jött a bajuszos és fülébe súgta, hogy Edgar és Bill türelmetlenek.

No, ezt legalább lehet gyalog is! Pardont kért, és mert szórakozott volt, ott az asztalnál nézegette meg két revolverét, azután kiment. Ezeket a taknyosokat most elintézi.

Első meglepetés, hogy Edgarnak övig érő, ősz szakálla van, Bill akora, mint egy létra, szintén legalább negyven, és úgy mozog, mint valami lajhár.

– Kérem szépen, Ben – kezdte az öreg –, azért jöttünk, hogy...

– Nem kell sok mese – kiáltotta nyomban –, füttyülök Imánuelre!

– Nézze – mondta a szakállas –, itt rólam van szó...

– Senkit se adoptálok! Gyerünk a revolverekkel!

A hosszú erre a zsebébe nyúlt, Pencroft egy csatakiáltással leütötte, hogy a pad alá gurult.

– Minek bántotta? – kiáltotta a szakállas. – Meg akarta mutatni magának az értesítést. Maga Imánuel-t adoptálta, és ezt nagyon köszönjük, de most visszatért Fordtól, és kiderült, hogy maga valami hajón bűncselekményt követett el, és bezárták. Büntetett előéletű. Könyörögni jöttünk, hogy adjon meghatalmazást Lopez ügyvédnek. Nem sajnálnánk egypár ezer dollárt, ha vissza lehetne csinálni az adoptálást.

Hát ez szemtelenség! Ez a derék Benjamin Walter adoptálja a ronda hölgy rokonát, aztán bezárják szegényt, biztosan valami nő miatt, és most nekik áll feljebb.

– Nézze! Én az egészet azért csináltam, hogy jóvá tegyem a hibámat. Ez megtörtént, a bűnhődés a maguk dolga. És ez a Ford nekem ne ugráljon, ha a fiamról van szó...

Bumm!

Az óriás, aki felkelt, eddig szelíden álldogált, erre a szóra nyomban tüzelt. Hatan fogták le.

– Mit mondott maga?! Mit mondott maga a gyerekekről?! Madonna! Kinek a fia Imánuel?

– Hát, kérem, én nem tudom!

Erre az öreg is előrántotta a két revolverét!

Óriási riadalom lett. Kiderült, hogy e családnak egy év hiányzott az amerikai állampolgársághoz. Bevándorolt olaszok. Walter valami üzettel kibolondította őket Filliponból Dél-Amerikába, ahonnan vissza kellett térniük, és akkor megígérte, hogy Imánuel adoptálja, ha úgy adódna, hogy külföldi állampolgársága miatt a fiú nem kap munkát, mivel az évet másutt töltötték. Erre most itt áll a család a legnagyobb rágalom és gyanúsítás özönében.

De az ünnepség árját már nem lehetett megállítani egy incidenssel.

Örömmámorban harsogott a város!

Ordítóztak és lövöldöztek, és valaki a Fő téren arról szónokolt, hogy Raviant beveszik a konszernbe, a két város egyesülni fog, és a két város polgársága az országúton, az utcákon ölelgette egymást, az emberek a vállukon vitték Pencroftot. Ravianiak, akik halálra keresték nemrégén, a kezét szorongatták, a kalapjukat lengették feléje!

Fillipon valamennyi ablakát kivilágították!

Pencroft ott állt a főtéren zenében, rivalgásban, a mámoros tömeg felett egy dobogón, és látta, amint Vuperin hajadonfőtt érkezik, és azt mondja harsányan:

– Bocsánatot kérek Fillipon lakosaitól, és büszke vagyok, hogy kezet szoríthatok Benjamin Walterrel!

És kezet szorított, és zene szólt, és fáklyákat hoztak és süvöltő éljenek hangzottak el. Pencroft ott állt, integetett a népnek, mosolygott és bólogatott mindenfelé, és a kivilágított ablakokból kendőket lengettek...

A két város kibékült.

4.

... Hajnalban Pencroft Störens kapitánnyal dülöngélt a pályaudvar felé. A kapitány remélte, hogy hamar visszajön New Yorkból. Pencroft ezt megígérte, Burns bevett valamit, és meghalt. De ez a Sterbinszky, ez fütyül, mosolyog és eszik. Ez úgy fog kijönni tíz év múlva a börtönből, mintha egy óráig ült volna mindössze.

Mi lehet Sterbinszky keresztnéve? Ugyanis nem tudta, hogy Sterbinszky: Tivald. Ugyanaz a keresztnéve, mint az övé! Ha a Probat-bicolról lemondott is, talán még megtudja a lakáj keresztnévét!

Hanyagul azt mondja:

– Remélem, öregem, hogy te nem fogsz itt tartani a rabvallató pálinkára...

– Azt sosem lehet tudni... – mondja viccesen a kapitány, és Pencroft szívét sötét aggodalom üli meg a puszta tréfától is. Talán szándékkal követi a vasúthoz? Ez szép csendben kinyomozta a kasszafúró múltját.

– Énrólam, öregem, sose tudhatsz meg olyat, hogy itt tartsál – feleli óvatosan. – Nem vagyok olyan, mint ez a Sterbinszky Eduard.

– Tivald.

Pecroftban meghül a vér. Szentatyám! Ez az alattomos rendőrtiszt leleplezte! Ezt jelzi a keresztnévvel.

– Nem értem – szól rekedten –, mit mondtál?

– Azt mondtam, hogy Tivald.

– És mit jelentsen ez?

– Egy bűnös embert.

Zumm – zitty – puff!

Ilyen három minta ütést régen adott le. A kapitány feje egyet recsen, és úgy bukik a pályaudvar felé vezető út bokrai közé, mint egy zsák, Majd adok én neked a város megmentőjét, hősét és eljövendő szobrok modelljét rendőrvizsla módjára szaglászni és leleplezni, hogy egy üldözött Tivalddal azonos. Megjegyzem, a pofa már gyanús volt, mikor ottan krákogott a városházán.

Úgy összekötözte Störenst, hogy moccani sem tudott, úgy betömte a száját, hogy egy hangot se adhatott, és begurította az árokba.

Most gyerünk a vonathoz!

Hálátlan spicli! – Sietett... csak éppen, elbúcsúzás céljából, beugrott Cödlingerékhez. Csak éppen, menkülés céljából, az idősebb Cödlinger ugrott ki az ablakon előle, amint belépett, és futott, futott két és fél órát, amennyire csak zömök természetétől tellett.

A szoba közepén a városi tanácsnok hallját díszítő porcelán vödör állt, Nil admirális legszebb rózsáival és sok faszírhússal. Ez a fényűző élet, sajna, megszűnik – gondolta Pencroft. Azért a város bizonyára gondoskodni fog róluk.

A Szerkesztő úr éppen írt, és fel sem nézve megfordult székével a Pencrofttal ellenkező irányba.

Pencroft becsuka kívülről az ajtót és ment.

Az állomásfőnök örömmel rázogatta a kezét.

A fülkében végre aludni akart. Már a lépcsőre tette a lábát, sípoltak, amikor a homályos pályaházban egy női árny siklott melléje, és ezt súgta panaszosan:

– Miért kellett elárulni, hogy Imánuel a te fiad? Megesküdtél, hogy ez kettőnk titka marad!

Pencroft kis híján lemaradt a vonatról, mert elszédült. Azután egy ugrással a kupéban termett, becsapta az ajtót, belülről bezárta és ki-merülten, sóhajtva, tenyerébe hajtotta a fejét. Csakhogy vége...

– Ki hitte volna, hogy maga mellékesen függve lengeni is tud.

A raviani polgár ült mellette. Pencroft elszántan felállt, ráfogta két revolverét, és így szólt csendesen:

– Mars ki, pizszok.

– De...

– Mars ki!!

A polgár eltűnt a folyosón. Ezt az ajtót is bezárta. Benézett a pad alá, aztán végigfeküdt, és elindult a vonat...

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

1.

Benjamin Walter kissé támolyogva elhagyta a börtönt. Sántikált, mert a kényszermunkánál egy útdöngölő vassal a lábára csapott. Azonban most legalább háromszázezer fontja van a húszezer híján. Bunny természetesen várt rá.

– Ide hallgass, Bunny, nekünk most le kell menni Texasba. Lehet, hogy Pencroft még él, és tenni kell érte valamit.

– Mi baja lehet?

– Ezt te nem tudod.

– Csak nem volt valami ügyed?

– Nem, nem... De az apám révén belekeveredtem egy ügybe, és Pencroft könnyen valami ostobaságot csinálhatott.

Walter kiszállt Ravianban, és Bunny továbbutazott Filliponba. Amiről itt értesült, attól elállt a szava. Istenem!... És Walter nevétől zeng minden! És... ki ez? Mit nyomozott tizenkét évig?

Nehéz feje van ennek a nőnek! Magyarázzák:

– Ő visszatért azért, mert kezében volt az egész ügy! És hogy viselkedett a tárgyaláson! Tizenkét év óta egyetlen részletet sem felejtett el!

Bunny sietett vissza. Nem értette. Izgatottan és megdöbbenően Ravianba utazott.

Ekkor jött az igazi megdöbbenés.

A város végén levő kis vendégfogadóban nagyon ridegen beszéltek vele.

– Hol van az az úr, akivel érkeztem? – kérdezte a portást.

– Talán a rokona?

– Hol van?! – lihegte aggódva.

– Ott van, ahová az olyan ember való, aki egy éjszaka öt kasszafűrást követ el. Ott van, ahova egy sírokat meggyalázó alak való!

A város ugyanis már régen felküldte New Yorkba az ujjlenyomatokat, ahonnan megérkezett a válasz postafordultával. Mert nem is kellett sokat keresgélni. Itt ama 13. Pác nevű Pencroft Tivaldról van szó, aki mint régi szakember ismeretes.

Ha Walter azt mondja, hogy nem az ő ujjlenyomata, akkor esetleg megússza az ügyet. De felelnie kell, legalább olyan súlyos bűnért: hogyan jutott Pencroft örökségéhez. És el is veszíti a háromszázezer fontot, amiért már annyit szenvedett.

Azt mondta hát mosolyogva:

– Mindent beismerek. Én követtem el a kasszafúrásokat! Megkönynyíttem az urak dolgát!

Mivel pénzt nem lopott, az enyhítő körülmények figyelembevételével fél évet kapott. És külön három hónapot néhány halott emlékének meggyalázásért, mivel a Filliponban feldúlt Zsófia síremlékekről is kiderült, hogy Pencroft jól ismert ujjlenyomatai látszanak rajtuk.

Pencroft elvégezte, ami a sors szerint Walternek lett volna kötelessége. Ha nem is tehette jóvá, csak Pencroft útján, legalább ennek a tetteiért letöltendő büntetésben mindenért jót állt. Illetve ült.

2.

Ezzel szemben megérkezett New Yorkba Pencroft. A pályaudvarról két detektív vitte a rendőrségre. Störens, a filliponi rendőrkapitány, amikor magához tért és összetörten kiszabadult, a részeg Walter örült merényletének tartotta az esetet. Bosszúból – a bizonyító adatokkal együtt – értesítette New Yorkot, hogy Benjamin Walter párviadalban megölte Paolót, hatóság elleni erőszakot követett el, és New Yorkba érkezik. Üljön a gazember, ha erre használta fel a búcsúestét. A párviadal nem csekélység, és halállal végződött!

Jó néhány hónap...

– Maga ölte meg párviadalban Paolo mérnököt? – kérdezte egy rendőrtanácsos, miután előállították.

– Tagadom.

– Hiába tagad! Itt a jegyzőkönyv, a pisztoly, minden bűnjel, a nyomozás minden adata...

– Tagadom.

– Csak a helyzetét súlyosbítja. Ám legyen. Vegyenek ujjlenyomatot!

A revolverről, amelyet Paolo teteme mellett találtak, Walter leg tisztább ujjlenyomatait vették fel tizenkét év előtt, és Störens kapitány elsősorban ezt konzerválta... Csak össze kell hasonlítani a fogoly ujjlenyomatával és...

... És Pencroft egy óra múlva füttyörészve sétált tovább a Broadwayn, és Störens New York-i feletteseitől kapott egy levelet, hogy kár indokolatlan ügyekkel zaklatni a központot, mert akkor megtudhatja, hogy mi az az orr, ha eddig nem tudta.

Kizárt dolog volt, hogy Störens ne tudja, mi az az orr!

Hiszen éppen borogatta. Még egészen dagadt volt Pencroft ütéseitől. És ült, és nem értette. És pislogott, és újra elolvasta a levelet, amelyben benne van, hogy az ujjlenyomat még csak nem is hasonlít Walterére, és a New York-i főtanácsos ilyen daktiloszkópiai förmedvény után csak azt nem tudja, hogy mit csinálnak a kollégái ott vidéken az állam pénzén? Mert ha egy New York-i detektív az általa küldött ujjlenyomatot összetéveszti az általa jelzett egyén ujjlenyomatával, úgy ezt a közeget nyugdíjazzák, mivel közvetett úton rábizonyult, hogy átadta magát az iszákosságnak, ami az Államok rendőri testületének szellemétől távol áll. A New York-i tanácsos rendkívül alaposan, különleges élvezettel taglalta az ügyet két teljes oldalon. Szerinte nem azért van daktiloszkópia a világon, hogy egy kapitány, tehát nem egy őrszem, nem is a központi főbejáró portása, nem egy próbaidős detektív és nem egy tűzoltó csővezető, hanem kifejezetten egy kapitány – betűzőm önnek: *e-g-y k-a-p-i-t-á-n-y*, akinek az egész daktiloszkópia régen a kisujjlenyomatában kell hogy legyen, ujjlenyomatokra alapított feljelentést küld a New York-i központnak (ahol szintén előfordul, hogy valami munka akad egy s más csirkepörrel kapcsolatban), és feljelentésében nem nyomozást, nem vizsgálatot, hanem letartóztatást kér, amiért kártérítés jár, nyugdíjazás és csupa ilyenek, és kiderül, hogy a feljelentésének semmi alapja nincs! Bizonyára azért, mivel Fillipon, ez a metropolis, ahol lépten-nyomon páncélos autókról harcolnak öt világrészben közismert gengszterekkel a rendőrök, annyi munkát ad a kapitány úrnak, hogy ezen tévedését könnyedén mentheti előttünk elfoglaltságával! Miután közlöm, hogy e levellem a rendőrség irattárában megőrzendő (csak azt nem szeretném, ha vígjátékíró kezébe akadna), egyben értesítem kapitány urat, Mr. Stövers vagy Strözsen, ha aláírását jól olvastam, hogy intézkedésére az Államok legnagyobb közbiztonsági apparátusa, a New York-i rendőrség akcióba lépett, és megállapítottuk (az ön rendőrkáplárja helyett), hogy a daktiloszkópiai adatok tévesek. Amennyiben hibásak a daktiloszkópiai berendezések, úgy szívesen eljárók, hogy költségvetésükbe a hiányzó műszerek árát felvegyék, de nagyon lehangolna bennünket, ha megfelelő műszaki hozzáértés híján a New

York-i rendőrséget a jövőben is igénybe venné kapitány úr azon tájékozatlanságból kifolyóan, mely szerint nem tudja bizonyára, hogy New York a világ második legnagyobb városa, és a vidékről munkával ellátni bennünket felesleges.

Mondom, ez a New York-i tanácsos hihetetlenül alapos levelet szentelt az ügynek. Störens bemártotta orrát egy pohár vízbe, és úgy érezte, hogy teljesen bamba. Walter aláírása mellett a papíron, amelyen apjának beismerést tett, ugyanaz az ujjlenyomat van.

Ezt nem is érthette Störens kapitány! Itt arról volt szó, hogy két rohanó élet találkozáskor átrobogott egy keresztező sínpáron, és az egyiket eddig konokul követő balszerencse pillanatnyilag megzavarodva, vadul futott tovább a másik után, mit sem tudva a tévedéséről.

Walter csinálhatott, amit akart: nem volt jó! Pencroft elkövethette, ami tetszett neki: nem lett baj! A kapitány ismét beleütötte orrát a vízbe és elhatározta, hogy soha többé nem üti másba.

Ez bölcs elhatározás volt.

3.

A történet nincs tovább.

Illetve, dehogyan nincs! A történet végén következik az eleje. Ez egy olyan történet.

A szerencse fából vaskarika. Nesze minden, fogd meg jól. Kizárt lehetőségek teljesülése. Ha valaki minden valószínűtlen kedvező fordulatra logikai bizonyossággal számíthat, az a szerencsés ember. Egyáltalán: aki számíthat. Mert ha a balszerencsés ember azt mondja, hogy kétszer kettő az négy, mire odanéz, látja, hogy kétszer hárommal volt dolga, és időközben az is hat lett.

Bunny meglátogatta a börtönben Benjamin Waltert, amikor csak lehetett. Most már végleg Pencroftnak hívták az igazi Waltert. A derék, tisztos nő csak egyszer jött zavarba, amikor megkérdezte tisztelettel a porkoláb, hogy a környékükön milyen nyelvi alapon becézik a Tivaldot Bennek? Nem lehetett felelni. Valami homályos magyarázatot adott egy nagybácsiról, akit a fiú nagyon szeretett, ezt hívták Bennek, és így maradt rajta a név. Ebből aztán a rabnak lettek különböző kalamitásai, amikor egyszer sikerült a fegyházirodából valamilyen kerülő úton kiutalni öt dollárt a porkolábnak, és az azt mondta, hogy:

– Nem akarja, hogy értesítsem valamiről a nagybácsiját?

- Mit kívánnak tőlem?
- Hát ha annyira szereti... – És kacsintott hozzá!
- Nem értem – felelte elhúltan a rab.
- Hát beszélhetek világosabban: én tudom a maga nevének a titkát. Walter fogcsikorgatva nézett rá.
- Értem...
- Megtudtam...
- Kap ötezer fontot...

A porkoláb nagy lakást bérelt, otthagyta a hivatalát és egy vasárnap a feleségével együtt meglátogatta jótévőjüket. Mogorva ember. Figyelmeztette az asszonyt is, hogy az ilyen rab bolondos. A feleségét aztán meg sem lepte, hogy Pencroft fogcsikorgatva fogadja őket.

– Bitang!...

– Jó napot. Nézze, én elhatároztam, hogy eljárók a dolgában... Maga adott nekünk ötezer fontot...

– Mondja, mit akar?! Mi?! – kiáltott a rab.

– Csak hálásak vagyunk... – csicseregte az asszony és sajnálta, hogy ennyire ideges szegény Pencroft.

– Most elhatároztuk, hogy veszünk ezer fontért egy ingatlant.

Walter végigmérte őket tetőtől talpig.

– Rendszerben van! Ügyvédemtől megkapják az ezer fontot! Hordják el magukat!

– Érdekes – mondta odakint, boldogan könnyező feleségének az egykori porkoláb. – Goromba ember, de szíve az van, az biztos. Sűrűbben fogjuk felkeresni.

– Megérdemli szegény...

Hozzávetőleg harmincezer fontot kapott a porkoláb, úgyhogy később visszavándorolt Svédországba és vett egy gyárat. Az áldott lelkű fegyencről sokat beszélt. Mert némelyik fegyenc olyan goromba, mint a pokróc, de az utolsóját is odaadja egy intelligens, okos, jó lelkű porkolábnak.

Bunny Ravianban várt. Kissé lefogyott, és sokat sírt. Benjamin Walter vigasztalta őt a látogatási időben, ha éppen nem volt beteg. Mert időnként a fejére esett valami.

– Bh... Ben... – sírta olykor Bunny.

– Így van ez rendszerben, Bunny – vigasztalta 13. Pác Benjamin, miután hallotta a betörések valóságos történetét. – Az életben fizetni kell. Én csináltam az adósságot, és az a másik ember likvidálta. Úgy illik, hogy gavallérosan leüljem a tartozást. Ez egy neme a jótállásnak. Ha kiszá-

badulok, és nem lőnek agyon, nem esik téglá rám, vagy nem kötnek fel tévedésből egy családirtó helyett, akkor nagyon jó leszek hozzád. Pénzem, az van sok.

– Ben... Úgy érzed megillet téged Pencroft pénze?

A férfi arca valósággal eltorzult a dühtől, két öklét rázta, és könnyes volt a szeme.

– Hogyhogy megillet?! Aljas uzsoraüzletet csinált a gazember! Pár százezer fonttal ez nincs megfizetve! Nincs megfizetve!

4.

És megérkezett Pencroft, alázatosan, ősz fejjel, de kissé óvatosan és félénken, mint valami csínytevő diák, Bronxba.

Madge zordul nyújtotta feléje jobb, majd bal arcát, és bólogatva végigmérte.

– Szégyellheti magát... Ebédelt már?

Azon a nyers hangon mondta és azzal a szomorú, szemrehányó szemmel, mellyel mint valami súlyos szégyenét, a jó szívéből kiáradó szeretet szokta leplezni. Talán attól félt, hogy kömyezete elkapatná magát, ha megsejtenék, amit úgyis tudnak: hogy Madge egy jóságos nő.

– Ezentúl minden másképpen lesz... meglátja, Madge.

– Jó, jó... Ezt már sokszor hallottam – és később még ezt is dörögte, miközben terített. – Finom alak...

A megtért bűnös apróra végigjárta a házat. Az asszony elővette a szekrényből a hamutálcának használt homorú ólomdarabot. Ezt egy karácsonykor öntötték, hogy a szerencséjüket lássák, és mert aznap csókolóztak is, hát megőrizték. Elérzékenyülve álltak ott.

– Mire gondol?... – kérdezte Madge.

– Hogy ez éppen olyan, mint a dugóhúzó...

Madge aggódva nézte.

– Láta már orvos ezt a forradást a homlokán?

– Tessék?... – Szórakozott volt. Ervin szobájára gondolt. – Mondja, Madge, hol van az a kép a kirándulásról?...

– Ott lóg...

Ketten néztek le a falról egy keretben, és ez állt a képen:

„Sohasem fogunk többé máshol horgászni, mint ebben az uborkasalátában... És a vasorrú bába is remek volt! Ezt nem szabad felejteni. Tivald...”

Milyen világos. De aki nem beszéli a nyelvet, az egy szót sem ért belőle. Megfogta két vállánál a nőt, és gyengéden, szomorúan mondta:

– Meglátja, Madge, hogy Benjamin Walterné igazán boldog asszony lesz. Most már meg kell szoknia ezt a nevet.

Madge piros lett és gyorsan nyelt egyet, mert félt, hogy kihullik egy könnye.

De ezen már az sem segített, hogy akadozva, kissé rekedten így szólt:

– Csak hallgasson... Maga egy jó pipa... egy finom alak... – És a férfi vállára borult és sírt...

... Sok régi emlék került elő, és Pencroft egy ládában mélységes utálattal vizionlatta a hamis Marlow-ékszereket. No, ez az aljas alak megúszta a biztosítási csalást. Az ő bőrére. Még jó, hogy nem zárták be. Láta az ablakból közeledni a leányt, szép, karcsú, friss arcú, mosolygó kisasszony... Milyen más volna most minden, ha ő akkor itt marad. Volna egy ilyen szép, nagy lánya. Az élet, tudj' Isten, miért, érdemesebbnek látszana a szenvedésre. Mert könnyebb az egész, ha egy gyerek van. Nem megoldás, csak középút. De egészen kitűnő a középút, kár, hogy nincs.

– A lányomnak nem említettem a maga disznóságait – szólt Madge.

– Nem kell mindenkinek tudni, hogy maga milyen finom alak. Azt mondtam, hogy az unokafivérem, és szintén Hondurasban volt.

– Talán mégis meg kéne mondani. Miért higgye, hogy maga harmadszor is férjhez megy, amikor elveszem?

Végignézte megvető bólogatással és nyelt. Szólni akart valamit, hogy „Szégyellheti magát!” Vagy: „Így élje le egy ember az életét?” Vagy: „Mert énrám sohase hallgatott...” De nem tudott mást, csak ismét a férfi vállára borulni; átkarolta és sírt.

Vivian az ajtó előtt megigazította a kalapját, és hátrahúzta két vállát. A „ne állj olyan púposan” című megjegyzés prevenciójaképpen egy rém komoly grimasszal lenyelte mosolyát, és ünnepélyesen belépett.

– Vivian – mondta a zord anya –, ez az úr Benjamin Walter, Hondurasból jött, és egy elzüllött rokonunkról hozott hírt.

– Mit csinál Mr. Pencroft?

– Jól van, gyermekem – mondta kissé savanyúan az idegen, egy rém rokonszenves pofa. És megveregette a lány kezét, amint üdvözölték egymást. – Sok tekintetben megjavult. Öregszik az ember.

A beállott szünetben Madge hirtelen közbelépett, meglelve egy szokott mondatát.

– Hát üljünk az asztalhoz. Az én helyemre ül ma Mr. Izé... – és rári-vallt Vivianra. – Hogy van megint rajtad ez a ruha? Tessék azt a szalagot összecsomózni!...

Ebéd közben Pencroft némi büntudattal konstataálta, hogy ha Madge megfordul, alattomos pillantásokat vált a leánnyal. Látszott rajtuk, hogy félnek az asszonytól, de tisztában vannak vele. Amikor Pencroft elővette az újságot, míg Madge a tésztaát hozta, Vivian megbökte.

– Azt tegye le! A mama nem szereti, ha evés közben olvasnak...

– Nekem mondja?... – és gyorsan kijavította. – Nekem mondja a háziasszony, a vendégnek, hogy evés közben mit tegyek?

– Mondja – nyugtatta meg Vivian. – Volt rá eset. Négy év előtt kidobott egy vendéget. Elöbök állt fel az asztaltól, mint ő. Nem szereti a rendetlen embert.

– Sajnos... már úgy értem, hogy sajnos senki sem szereti a rendetlen embert.

De azért ez az ebéd aránylag ünnepélyesen, rendben folyt le. Vivian legnagyobb meglepetésére Pencroft, miközben Madge és a leány még ettek, rágyújtott egy cigarettára. Madge ránézett. Vivian tudta, hogy az „úgy oda vannak azért a bagózásért“ –séma jön.

És nem jött!

De azt nem értette a leány, hogy amikor az idegen mamára néz, vilámgyorsan eloltja a cigarettáját. Honnan tudja ez? Az is furcsa, hogy mikor Madge felállt az asztaltól, kezét csókol, és egészségére kívánja, éppúgy, mint Bulker papa...

De az már kísérteties és megdöbentő, hogy előremegy a kályha melletti nagy karosszékéhez, és leül. Ugyanis Viviant már evés közben bántotta, hogy ezt biztos elmulasztja. Érdekes...

Most beszélgetnek. Azután Madge kimegy.

– Jöjjön sétálni – mondják egyszerre, és nevetnek.

– Igaz – mondja a kedves idegen –, fél négyre itthon lehetünk, mire Madge felébred.

A lány nézi, a férfi tűzpiros lesz.

Elindulnak sétálni Bronxon keresztül, ki a mezőre. Borzasztó kedves lány. Folyton nevet, mert Madge jelenlétében ilyen sűrűn ezt nem tehetné. Egy férfi jött szembe, jóképű, barna fiatalember, puskával a vállán, agárral a sarkában. A lány piros lett, és mintegy cinkosául avatva Benjamint, ezt súgta:

– Ez a fiatal Marlow... A mamának nem szabad tudni.

– A fiú titkolja a származását?

– Azt nem szabad tudni, hogy újabban... véletlenül sűrűn vadászik erre... és ilyenkor... mit tesz isten, találkozzunk.

– Igen... – bólogatott a férfi. – A véletlen útjai olykor különösek. Most veszem csak észre, hogy nincs nálam cigaretta. Nem haragszik,

ha itt hagyom, amíg bevásárolok néhányat... Látom, hogy véletlenül nem haragszik... – És az öreg betörő, akiről Madge már olyan régen állítja, hogy nincsen egy egyenes szava, most is hazudott, mert tárcája duzzadt a sok cigarettától. Azért elment a trafikba és vásárolt néhányat, és rövid ideig még ácsorgott is a téren, mintha a kisvároska szökőkútja tudj Isten milyen látványosság volna.

Amikor visszatért a leányhoz, ez már magában ült az árok partján, és mindenféle poros, ócska virágot szedegetett, elmerülten tanulmányozta a kelyheket, mint valami agg botanikus. Különös kelyhek lehettek ezek, hogy annyira piros volt tőlük. Az öreg leült melléje.

– Szeretik egymást?

A leány nem nézett rá, csak roppant sűrű bólogatással jelezte az igent. Később, ki tudja, miért van ez, nagyon szívébe fogadta az őszes kasszafűrot, és belekarolt, ahogy ott ültek.

– Van valaki Hondurasban... aki régen... Szóval, a mama nem tudja, hogy átmentem a szomszéd városba, amikor megérkezett ez a Marlow Hondurasból. Mert ez is ott volt, és szerettem volna tudni, hogy találkozott-e egy illetővel... az öreg Marlow nagyon gőgös ember, alig állt szóba velem. A fiú azonban utánam sietett és magyarázott... Érdeklődött, hogy ki után tudakozódtam... És így aztán lassan...

– Értem... így aztán, mit tesz Isten, véletlenül erre jár mostanában. És Marlow, ez az öreg kutya, nem akarja, hogy készakarva erre járjon.

Hallgattak. A nap előtt áthaladt egy gyors felleg, és ott vonult az árnya a réteken végig. Marlow tehát még gőgös is? A biztosítási csalás ellenére.

Jószagú alkony volt.

– Ki az... az illető, aki után érdeklődött? – kérdezte a férfi.

A lány elgondolkozva, csendesén mondta:

– Egy Pencroft nevű úr... – és alig hallhatóan, súgva hozzátette: – Az édesapám...

Most nagyon sokáig hallgattak. Az öreg kasszafűrónak kialudt a cigarettája, és a toronyról sok galamb rebbent szét a megkonduló harangszótól.

– Ugyanis... – súgta halkán a lány – a mama nem akarta, hogy én tudjam ezt. És azt sem, hogy a világ tudja. Amikor az első férje, ez a Pencroft elutazott, én még nem voltam a világon. Nem akarta a mama, hogy csak ezért itt maradjon a papám. Hát elhallgatta, hogy gyereke lesz. Pedig épp aznap akarta megmondani, amikor az apám elhatározta, hogy Hondurasba megy. Azután már nem mondta meg. Elváltak, és a mama férjhez ment újra, és a második apám beleegye-

zett, hogy az ő gyereke legyek... Az ő nevére születtem. Isten őrizz, hogy a mama megtudja... Nem akarja, hogy ismerjem a születésem titkát. Egyetlen barátnője, Kitty árulta el nekem. És amikor én egyszer kérdeztem, hogy ki ez a Pencroft, akivel levelez, azt felelte, hogy a család régi barátja... De én azért titokban mégis nagyon szerettem és tiszteltem az apámat, és lehet, hogy a mama is szerette, mert egyszer, mikor beteg volt, ott találtam a párnája alatt a papám egy régi, gyűrött fényképét...

Az öreg egyre nyelt, de nem tudott szólni. Mély lélegzetet vett, de így sem volt képes arra, hogy szóljon, miután ilyen nagy lánya lett, és olyan hirtelen, mintha a szántóföldből nőtt volna ki.

5.

És átfűtötte belülről valami. Hiszen akkor az egész eset ezzel a létezéssel nem is olyan értelmetlen. Sok mindent érdemes volt ezek szerint, amiről azt hitte, hogy minek? És megsimogatta a leány haját, és ez ránézett és meghökkent, maga sem tudta, miért. Tágult, ijedt szemmel, nyitott szájjal nézte a szomorú, idős urat, és hirtelen sírni kellett...

És nagyon csendben, szótlánul hazafelé indultak némi büntudattal és aggodalommal, mert ezek rémesen féltek Madge-től.

– ... Szóval nagyon szereti? – kérdezte később.

A lány ismét úgy bólintott igent, mint aki nem győzi elég sűrűn rázni a fejét. És megmondta, hogy a fiú el akarta őt hívni egy majálisra az ő városerdőjükbe. Vivian bús arccal mesélte, hogy nem megy el erre a mulatságra. Az öreg Marlow biztosan nem akarja.

– Hát nézze, kislány... – szólt vibráló hangon, igen hosszú hallgatás után. – Én sokáig éltem Dél-Amerikában, és az inkák között néhány varázslatot tanultam. Küldtem is onnan magának bűvös köveket. Azt hiszem, ha ezekhez fordul, segíteni fognak magán... Csak bízni kell és hinni...

– És nagyon bízom magában! – mondta lelkesen Vivian, mert csakugyan így volt, és fogta is a férfi kezét, ahogy mentek. – És hiszek is!

– Igen... – mormogta a férfi – nem csoda, ha maga hisz... Ámbár valamiben most már én is hiszek...

... Volt-e az Újdonsült Benjamin csakugyan az inkáknál vagy sem, én nem tudom. Annyi bizonyos, hogy amikor Vivian megjelent a ma-

jálison a lomtárból előszedett és megtisztított varázskövekkel, melyek egy költői lelkületű orgazda szerint teljesen hamisak voltak, mondom, nem lehet tudni, hiszen egy kasszafűró is elutazhat víkendezni az inkákhoz, annyi bizonyos, hogy Marlow e varázslattól először mély ájulásba esett, később csuklást kapott, és amikor a leány, a varázsló tanácsa szerint, kezével háromszor jelentősen a mellén függő hamis kolliéhoz nyúlt, majd azt mondta: „a maga fia szeret engem, és megkérte a kezemet“, az öreg Marlow, ha nem is örömtől sugárzó arccal, de azt felelte: „áldásom önökre...”

Hát így történt. És a többször is feltett kérdés, hogy járt-e az indiánok között Pencroft, éppúgy az inkák titka marad, mint egykori aranybányáik rejtett lelőhelyei.

6.

Amikor esküvője után Bunny, az izgatott, boldog asszony besietett a többi asszonyhoz, az igazi Pencroft és az igazi Walter kettesben maradtak egy kerti padon. Az egyik feleségét Walternének hívták, és a férj Pencroft volt, a másiknak a feleségét Pencroftnének, és ez a férj bús volt és igen fáradt. Ami eléggé csodálatos, hiszen egy teljes évet ült.

– Mondja – szólt az igazi Pencroft –, kérhetek magától egy szíveséget?

– Igazán nem tudom – felelte a másik, szomorú dilemmában.

– Csak azt szeretném tudni, egyetlen vágyam, és hátralevő éveimet megédesítené, ha végre felvilágosítana: mi az a Probatbicol?

– Egy szer, amelyet én fedeztem fel a hajhullás ellen. És mert elcsábítottam a patikus feleségének a hűgát, akibe a patikus szerelmes volt, az rosszul készítette el a recepteket. Mindenkinek kisebesedett a feje, aki bekente magát vele. Amikor feljelentettek, Texas fővárosában, Austinba mentem, de ott is utolértek. A filliponi vallomások alapján elítéltek kuruzslásért és kitiltottak Austinból.

Pencroft közben arra gondolt, hogy mégiscsak ausztráliai nagybátyjának köszönheti a jólétét. Ha ennek a fia nem zuhan le a dzsungelben repülőgéppel, akkor Walter sohasem viszi el a balszerencséjét az útjából az örökség miatt.

– Tudja, azért nem volt könnyű dolog magát helyettesíteni. Eleinte, amíg nem tudtam semmit, egész jól intéztem az ügyeket. Később, ami-

kor már majdnem értettem, hogy miről van szó, baklövéseket követtem el. Ilyenkor szónoklatokat mondtam, és ha már senki sem értett semmit, akkor éljeneztek, és újra jó lett minden.

Megkezdődött a nászszakoma, és az ál Pencroftot kereste mindenki. Az igazi Pencroft kezét nyújtott, de a másik mentegetődzve szólt:

– Még nehezen mozog a karom... Megcsúztam tegnap... kis ficam... Pencroft megértően bólogatott.

– Uram! – szólt ünnepélyesen az új férjhez. – Éljen boldogan. Legyen ön é mint jogos tulajdona az örökségem.

A másik úgy nézett rá, hogy nyomban hátralépett.

– Hogyan? – kérdezte azután csendesen az újdonsült férj. – Hát nem tudja, hogy két hónappal ezelőtt egy őserdei bennszülött törzsnél megtalálták az örökhagyó fiát? Súlyos sérüléseiből felépült, visszavitték Sindybe, övé az örökség, és természetesen lefoglaltatta nyomban a bankbetétemet. Már vissza is kapta, ami még volt. Nem maradt más az egész ügyből, csak néhány fegyházbüntetés, a repedt alsó karom... meg egy hálás porkoláb, aki időnként az unokáival lapokat írat nekem, és ettől napokig migrén gyötör.

Sokáig hallgattak, végül Pencroft őszinte részvétellel mondta:

– Uram! Bocsássa meg nekem, hogy kirabolt. Isten látja a lelkemet: én nem akartam!

... Az esküvői lakoma igazán szép volt, az igazi Benjamin Walter is nekidámult lassan, és éjfél felé az ifjú Marlow lelkesen magasra emelte poharát az új pár fölé. Éltette őket, boldogságukat kívánta, de valaki nekiütözött hátulról, és így kicsúszott kezéből a csiszolt pohár, az igazi Benjamin Walter fejére esett.

Jöttek a mentők!

VÉGE